

GLASILNICA
EDVARDA KARDELJA
V CELJU

glasilo delavcev
sozd
revirski
energetski kombi
edvarda kardelja

Celje - skladišče

D-Per

539/1983

1119830997,12

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

ember 1983

leto XIX

št. 12

srečno

VSEM ČLANOM KOLEKTIVA
REVIRKEGA
ENERGETKEGA
KOMBINATA EDVARDA
KARDELJA IN NJIHOVIM
DRUŽINAM, POSLOVNIM
PRIJATELJEM, OBČANOM IN
KRAJANOM TER BRALCEM
NAŠEGA GLASILA
SREČNO IN USPEŠNO
NOVO LETO 1984

*Samoupravni in poslovodni organi,
družbeno-politične organizacije
SOZD, DO, TOZD in DS ter
uredniški odbor glasila Srečno*

Novoletna idila

Delo kombinata v letu 1983

Uredniški odbor se je obrnil na predsednika poslovnega odbora sozd REK EK mgr. Srečka Klenovška s prošnjo, da seznani člane kolektiva in druge bralce našega glasila z najaktualnejšo problematiko s katero se je srečeval kombinat in njegovi člani kolektiva v pravkar končanem letu 1983. Na vprašanja je odgovoril takole:

Problematika v zvezi s proizvodnjo v letu 1983

Proizvodnja v vseh dejavnostih REK — EK v letošnjem letu kaže na ugoden izid. V premogovništvu bo dosežena proizvodnja 1.775.000 ton premoga, čeprav je plan proizvodnje v energetske bilanci SRS dosežen že 15. decembra letos, in sicer 110.000 ton več kot lansko leto.

Posebne pohvale so lahko deležni trboveljski rudarji, saj so svoj letni plan 575.000 ton dosegli že 26. oktobra 1983.

Nadplansko proizvodnjo premoga dosega tudi rudarji v Kanižarici, medtem ko Zagorjani in Senovčani planske naloge dosegajo. Izredne težave v boju z vodo zelo otežkočajo delo na Ojstrem in v Hrastniku. Zaostajanje proizvodnje za planskimi nalogami v Laškem pa botruje tudi pomanjkanje odprtih delovišč. Proizvodnja električne energije v TET je bila zavrtja skoraj mesec dni zaradi velike okvare na TET, ko glavni cevovod ni prenesel visokega pritiska pare. Od tedaj naprej pa so delavci z veliko odgovornostjo nadoknadili izgubljeno proizvodnjo tudi s pogonom v stari elektrarni, ki daje kWh le ob najskrbnejši negi in požrtvovalnem delu delavcev Termoelektrarne Trbovlje.

Proizvedli bodo 544.000.000 kWh, kar je 95,4 % od planiranih 570.000.000 kWh, pa vseeno največ od preteklih let, ko je bila 1979 leta največja proizvodnja 510.739.599 kWh.

Rudarsko gradbena dejavnost in Industrijsko montažne delavnice uspešno zaključujejo poslovno leto 1983. RGD je osvojila nekatera nova delovišča izven obeh REK-ov, in sicer v Rudniku urana Žirovski

vrh in Rudniku Lece v Srbiji. K poslovnemu uspehu pa še vedno največ pripomore pritok deviz velikih investicijskih del v ZR Nemčiji, ki so jih uspeli ohraniti še v letu 1983.

IMD se uveljavlja v REK, elektrarji pa tudi izven njega. Za RGD in IMD je značilna skromna opremljenost, s tem pa tudi manjša učinkovitost, kot so želje in znanje delavcev, ki izvajajo investicijska in montažna dela.

Potek investicijskih del v letu 1983

S potekom investicijskih del nikakor ne bi mogli biti zadovoljni, če ne bi razumeli gospodarskega stanja, ki narekuje, da se prav investicijska poraba omeji do najvišje možne

mere, predvsem pa usmeri v področja, ki so ključna za izvedbo ustalitenega programa dolgoročnega razvoja v SFRJ. Kot energetiki se skupaj s proizvodnjo hrane za izvoz uvrščamo v ključne dejavnosti. Gibalo vseh investicijskih naprežanj so raziskave in odpiranje novih slojišč premoga, pa tudi neobhodna modernizacija delovnega procesa. Po letnem načrtu smo predvideli skupno 189.000.000 din za raziskave. Po posameznih področjih je bilo predvideno naslednje vlaganje v raziskovalna dela.

Zagorje	35.000.000
Trbovlje	32.030.000
Hrastnik	35.500.000
Kanižarica	19.071.000
Senovo	39.399.000
Laško	37.000.000

Vlaganja v letu 1983 v primerjavi z možnostmi oziroma razpoložljivimi sredstvi pa so bila po posameznih področjih naslednja:

	Možno	Realizirano	%
1.) Odpiranje novih predelov slojišč na področju Hrastnika in Trbovelj	844.875	549.068	65
2.) Odpiranje jame Kotredež nad 6. in 8. obzorjem	100.700	52.230	51,87
3.) Kotredež sanacija	209.000	88.589	42,39
4.) Površinski kop Lakonca	40.700	38.881	95,53
5.) Rudnik Kanižarica	105.000	60.294	57,42
6.) Rudnik Senovo	187.000	109.115	58,35
	1.487.275	898.117	60,39

Vlaganja v letu 1983 zaostajajo v primerjavi z možnostmi glede razpoložljivih finančnih sredstev predvsem zaradi tega, ker so bila sredstva v navedeni višini odobrena šele v polletju 1983 in zaradi zelo dolgega postopka pri zagotavljanju sredstev po pogodbah in ne nazadnje zaradi nespoštovanja rokov izvajalcev.

Glede na to, da sredstva interesnih skupnosti pritekajo le v polovični meri za te namene, smo lahko s stopnjo pokrivanja naših del skorajda zadovoljni. To pa tembolj, ker se investicijska sredstva uporabljajo tudi za reševanje problemov enostavne reprodukcije, pri katerih smo deležni največje pomoči ravno v Zasavskih premogovnikih. K večjim možnostim prispevajo tudi sredstva BD (bencinskega dinarja), čeprav je

bil tudi ta denar pozno aktiviran zaradi različnih administrativnih ovir.

V letošnjem letu je največji uspeh aktiviranje dnevnega kopa Lakonca, katerega letna proizvodnja 150.000 ton premoga nam bo pripomogla prebroditi težave pri proizvodnji premoga v Kotredežu, Ojstrem, Hrastniku Laškem in Dolu. Že pri ocenjevanju učinkovitosti dela RGD sem omenil, da zaostajajo za nalogami, ki so jih prevzeli pri odpiranju rudnikov v okviru REK — EK. Če je premogovnik Trbovlje kolikor toliko na tekočem z odpiralnimi deli, zaostajata Hrastnik in Laško, medtem ko ostali rudniki ne bodo imeli večjih težav z zagotavljanjem odkopnih front.

Tudi zagotavljanje sredstev za investicije in raziskave ne poteka ta-

ko, kot je planirano, niti jih potem ne uporabimo v tolikšni meri, kot so na razpolago. V zadnjih letih smo dobili naslednji denar za investicije:

V letu 1981 je prišlo do upadanja investicij, saj je bilo vloženih le 210 din/proizvedeno tona, tako da je bil plan realiziran le v 20 % višini (vrednost 274 mio. din).

V letu 1982 je bilo realiziranih okoli 35 % investicij glede na sprejete programe. Investicijska vlaganja so znašala 416,73 din/proizvedeno tona (investirano je bilo 583

mio. din).

V letu 1983 je bilo v prvih devetih mesecih realiziranih investicijskih vlaganj okoli 30 % ter znašajo 383 din/proizvedeno tona (investiranih 417 mio. din). Vendar bo procent realizacije do konca leta večji, saj je na razpolago v drugem polletju več sredstev, predvsem na osnovi odloka ZIS (bencinski dinar).

Za raziskave pa je bilo v zadnjih letih na razpolago:

Leto	Plan	Korišчено	din/t
1981	49.030.000	48.849.000	29,85
1982	181.842.000	83.180.000	50,41
1983			
I—IX	321.269.000	280.607.000	158,89

Resnejših zastojev v investicijah zaradi pomanjkanja denarja ni, dosti več zakasnitev pa je na račun slabe organizacije dela na investicijah in pomanjkanju ter pomanjkljivi dokumentaciji (tehniški).

Doseganje plana v letu 1983 v SOZD REK EK

Brez večje prizadevnosti vodstvenega in tehniškega kadra ne bo šlo. Zadnji čas je, da tudi na RGD pričnejo več časa posvečati organizaciji dela kot pa kalkulacijam.

Še nadalje bo naša naloga, da združujemo vse sile za kolikor toliko strokoven, učinkovit in usklajen nastop elektro strojnih delavcev IMD in RGD. Premogovnik Kotredež je obvarovan pred nevarnostjo, da se potopi. Sanacijo jame pa smo povezali z rednim odpiranjem 8. horizonta. Z 8. horizontom odprta jama Kotredež nudi varnost pred vodo s predpisano urejenim črpališčem. Le v tem primeru lahko pričakujemo tudi zanesljivo in varno proizvodnjo premoga. Za ta odpiralna dela smo si zagotovili v naslednjih letih preko 2. mlrd. dinarjev. Z odpiralno-raziskovalnimi deli v zapadnem delu jame pa si zagotavljamo kontinuiteto odkopavanja v jami Kotredež še v naslednjih desetih letih.

Ob stalnih stroških, ki nastajajo v proizvodnji premoga, le določena višina proizvodnje zagotavlja tudi cenejši proizvod. Ni dvoma, da lahko v nedogled kopljemo premog za

poljubno visoko ceno. Znižanje proizvodnih stroškov upamo doseči z vključitvijo kotlovnega premoga iz starih preostankov premoga v proizvodnji. Raziskovalna dela v višini kotredeškega rova že tečejo.

Težji položaj imamo na Ojstrem in v Hrastniku, kjer postajajo odkopne razmere zaradi vdorov vode in blata nevzdržne. Pospešeno uvažamo spremembe v odkopni metodi, ki bi postopoma privedla do normalizacije stanja.

Komisija, sestavljena iz domačih strokovnjakov, je sklenila, da preidemo takoj v nekaterih delih jam na enoetažno pridobivanje premoga, utrjevanje stropov z mrežami in jeklenimi trakovi, čimprej ko bo mogoče, pa tudi utrjevanje stropov z vbrižgavanjem vezi v rušne predele in slednjič tudi zasip odkopov tam, kjer bo potrebno. Z geofizičnimi merjenji bo geološka služba ugotavljala kdaj in v katerem področju se bo uporabljala sedanja čista odkopna metoda s pridobivanjem premoga tudi z rušnega dela.

Kakšni so izgledi v zvezi z izgradnjo TE — TO III

Bolj se bližamo koncu srednjeročnega obdobja, bolj vroča postaja dilema okrog izgradnje TE - TO III, ki bi jo v tem srednjeročnem obdobju morali začeti graditi. Vsaka proizvodnja mora imeti v prvi vrsti porabnika in rudniki rjavega premoga bodo ostali brez njega, če se

hitro ne odločimo za izgradnjo TE — TO III.

Za slovensko gospodarstvo bo ta investicija kar velik zalogaj, saj je ocenjena na okrog 20 mlrd. din. Nudi pa toliko električne energije, kot predvideva izgradnja vseh novih elektrarn na Muri in Savi, katerih investicijska naložba je vsaj še enkrat tako visoka kot TE — TO III. Ob izgradnji TE — TO III je dobro, da se vsi v REK zavedamo, kako je na to investicijo vezan nadaljnji razvoj ali celo obstoj slovenskih rudnikov rjavega premoga.

Samoupravna organiziranost

Organizacije združenega dela v SOZD REK EK bi morale spremeniti samoupravno organiziranje tudi, če ne bi bilo sprejetega Zakona o energetskega gospodarstvu in družbenega dogovora o organiziranosti energetskega gospodarstva.

Ta naloga pogojuje predvsem združitev vseh slovenskih rudnikov ter vzpostavitev enakega in enakopravnega odnosa med ljudmi. Ti odnosi naj temeljijo na skupni obvezi za preskrbo trga z rjavim premogom po srednjeročnem načrtu in dohodkovni povezanosti, ki naj omogoči normalno poslovanje vsakega premogovnika z ozirom na pogoje poslovanja, ki so predvsem zaradi montangeoloških pogojev različni. Na prvo mesto pa je potrebno postaviti nadaljnji razvoj vseh premogovnikov, ki so sedaj v takšnem stanju, da lahko bolj govorimo o sanaciji. Drug pomemben razlog je organizacija elektro strojne in rudarske investicijske dejavnosti. Z ozirom na usmeritev na domače vire pričakujemo tudi več dela za te dejavnosti, v stabilizacijskih prizadevanjih pa je na prvem mestu zmanjšanje investicij, iz tega bo sledil večji pritisk gradbenikov in ostale industrije za pridobitev poslov na investicijah v premogovništvu in energetiki. Le dobro organiziranje in opremljenost, bosta lahko nudila kompletne ponudbe in dajala pričakovane rezultate.

V predlogu samoupravne organiziranosti in v vsebini interesnega združevanja so tudi ta načela, s tem da se v ta krog vključuje Termoelektrarna Trbovlje. V uresničevanju je kotlovni premog, ki bo dobil

nov zagon, potem ko bodo sindikati po razpravi v sindikalnih organizacijah posredovali predlog samoupravnim organom v nadaljnji postopek sprejemanja. Istočasno tečejo tudi razprave za ustanovitev skupnih služb premogovništva, elektrogospodarstva, ki bodo predložene samoupravnim organom še do konca leta. To so: Interna banka, informacijski sistem, inženiring ter skupne službe za tehniško in tehnološko vodenje sistema elektrogospodarstva in premogovništva.

Pričakovanja v letu 1984

Pričakujemo nadaljnjo normalizacijo proizvodnje premoga, električne energije, na tihem tudi kakšno tonov več od letošnje proizvodnje. Verjamem, da bosta elektrika in premog bolj ocenjena kot dosedanja leta, čeprav še zdaleč ne pričakujem poslovne sanacije premogovništva. Tako kot vse drugo bo tudi naša dejavnost še vedno na poti k stabilizaciji, posebno zato, ker pokrivanja izgube na papirju pomeni še nadaljnje likvidnostne težave. Prepričan sem, da bo tudi RGD skupaj z IMD več prispeval k hitrejšemu odpiranju premogovnikov, predvsem v Kotredežu, Hrastniku in Laškem, kjer nam zaradi zaostajanja investicijskih del rudarskih in montažnih del ogroža zviševanje proizvodnje premoga po srednjeročnem načrtu.

Tudi v bodoče pričakujem takšno poštrevovalnost in zagnanost rudarjev ter vseh delavcev REK EK za izpolnitev delovnih obvez, enako pričakujem tudi od samoupravnih organov in DPO.

mgr. Srečko Klenovšek

Ob koncu starega in začetku novega leta

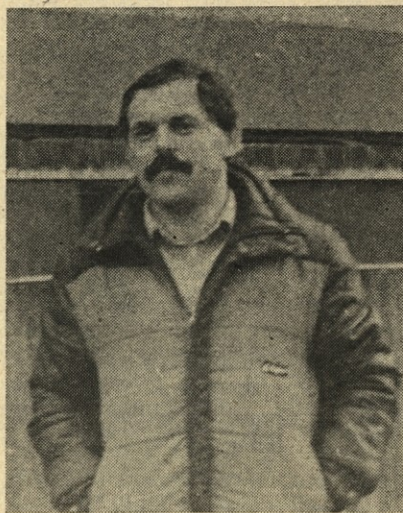
Vsak začetek ima svoj konec, je omenil nekdo. Tako se izteka tudi leto 1983.

O svojem delu in željah v prihodnjem letu, pa tudi o tem, kaj je

sreča, so na kratko povedali naši sodelavci.

Vili Lukančič, zaposlen v DO TET petnajst let, in sicer v TOZD Vzdrževanje naprav. V tej mandatni dobi pa predsednik delavskega sveta v SOZD REK EK.

— V letu 1983 so bile delavcem v našem kombinatu postavljene zahtevne in odgovorne naloge, ki so v zvezi z gospodarsko stabilizacijo in izboljšanjem družbenoekonomskega položaja. Tako smo tudi usmerjali naše delo. Posebno odgovornost pa čutimo prav v zadnjem času, ko želimo ublažiti težko energetska krizo in je dragocena vsaka tona premoga in vsaka kilovatna ura.

Vili Lukančič, predsednik delavskega sveta SOZD REK EK.

Foto: D. Bregant

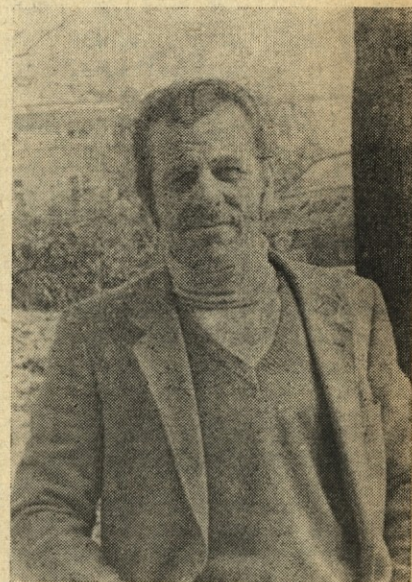
Največje težave nam povzročajo neskladja v cenah, ki pogojujejo slabše ekonomske rezultate, kot bi jih želeli.

Tudi v prihodnjem letu bo potekalo naše delo v smeri samoupravnega dograjevanja, dohodkovnega povezovanja, reorganizacije, reševanja neskladij v cenah in izboljšanja družbenoekonomskega položaja delavcev. Pogoji poslovanja bodo verjetno še bolj zaostreni. Vsak posameznik in vsi skupaj bomo morali po svojih zmožnostih z delom in odpovedovanjem čim več prispevati h gospodarski stabilizaciji.

Z željo, da bi prebrodili gospodarske težave, pričeli z gradnjo TET III, se na delovnih mestih in v zasebnem življenju kar najbolje poču-

tili, zakorakajmo v leto 1984.

Jože Žitnik je kopač v jami Kotredež že trideset let. Rudarske razmere dobro pozna in odločno zastopa stališča rudarjev in celotnega kombinata. »Knapje govorimo odkrito, da včasih zaboli«, pravi »čeprav ne mislimo prizadeti.« Sodelavci so Jožetu Žitniku zaupali vrsto nalog. Letos je predsednik izvršnega odbora na sozdu, predsednik problemske konference ZK in sekretar OO ZK na tozdu.

Jože Žitnik, predsednik izvršnega odbora SOZD REK EK.

Foto: D. Bregant

— *Bi lahko po vašem mnenju v letu 1983 bolje gospodarili?*

— Če pogledamo celoten toz, lahko rečemo, da smo bili pri delu uspešni razen v premogovniku Hrastnik, kjer jih pesti voda in blato in še dobro, da so dosegli takšne uspehe ob tako težkih pogojih dela. Finančni rezultati pa so kljub temu nizki, kar povzroča slabo voljo med rudarji.

Kotredeško jamo še vedno saniramo, poskrbeti moramo za čimprejšnjo normalno proizvodnjo, saj v kisovški jami kmalu ne bomo imeli česa odkopavati.

Kakšna so vaša pričakovanja za prihodnje leto?

V naslednjem letu nas čaka vrsta

nalog. Kot prvo bi navedel rešitev finančnih vprašanj, s tem da dosežemo planirane cene in poiščemo notranje rezerve, da se bodo naši delavci čutili socialno varne. Naslednja odgovorna naloga je samoupravna organiziranost, ki jo bomo morali izpeljati, pa nagrajevanje po delu, preskrbeti moramo denar za investicije, saj še vedno čutimo desetletno zapostavljanje knapovščine.

Kaj vam pomeni sreča?

Sreča je, da so okoli mene ljudje zadovoljni, da so uspehi v proizvodnji in ob koncu leta pozitivni rezultati. Veliko osebnih sreč je želim vsem delavcem v sozdu v letu 1984.

Lado Holc, kopač v TOZD Premogovnik Trbovlje pet let.

Rudarji našega tozda smo veseli, saj smo letos dosegli proizvodni plan, manj pa smo zadovoljni, ker še vedno ne dosegamo finančnega. K dobri rezultatom so prispevali tudi razmeroma dobri pogoji v jami, poleg tega pa tudi nismo imeli posebnih nesreč. Rudarji se med seboj dobro razumemo, nekoliko manj pa s predpostavljanimi, saj imamo občutek, da premalo upoštevajo naše pripombe in želje. Tu in tam šepa organizacija dela, tako imamo npr. enkrat preveč stojk ali materiala, drugič pa premalo. Urejeno tudi ni vse v zvezi z varnostnimi predpisi. Ti so strogi, vendar se ne moremo vedno ravnati po njih, ker zato tudi nimamo ustreznih pogojev. Izboljšati bi prav tako morali organizacijo in pripravo dela. Tudi pri nekaterih odločitvah so vodilni delavci zelo nesigurni in počasni. Pri delu nas ovirajo še redukcije vode in elektrike, kar nekateri nedisciplinirani rudarji izkoriščajo in predčasno zapuščajo delovna mesta. Zelo spoštujemo našega vodjo tozda inženirja Martina Putriča in smo z njim zadovoljni. Že zaradi njega, ki je tako prizadeven in zna voditi naš tozd, se bomo potrudili, da bomo tudi v prihodnje dosegali lepe uspehe.

Stane Brlec iz DO IMD, je zaposlen v TOZD SIMD že enaintrideset let. Njegovo delo je popraviljanje kompresorjev.

V letošnjem letu smo kljub problemom, ki so se pojavljali, pozitivno poslovali. To smo dosegli predvsem z boljšo organizacijo dela ter pridnostjo in prizadevnostjo nas vseh. Končno smo uspeli zgraditi tudi težko pričakovano halo oziroma nadomestne proizvodne prostore.

Stane Brlec, kovinar iz DO IMD — TOZD SIMD.

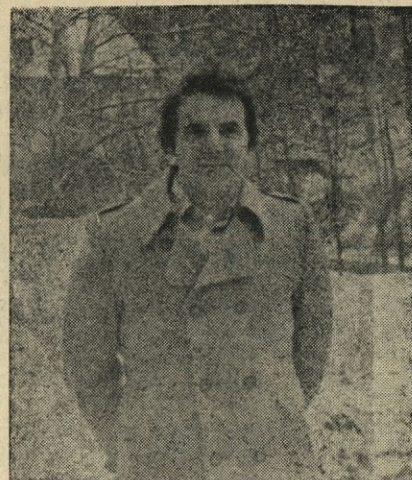
Foto: D. Bregant

Dela nam ni primanjkovalo. Poleg osnovnih proizvodov in terenskega dela smo opravili vse obveznosti do rudnika, tako da zaradi nas ni bilo zastojev. Občutili smo pomanjkanje materiala in raznih nadomestnih delov, kar pa ni naša krivda, saj tega enostavno ni na tržišču.

V prihodnjem letu se nam obeta reorganizacija. Ne vem, če bo uspešna, takšna kot je zamišljena. Mi smo samostojen tozd, vendar največ proizvodimo za rudnik, sedaj pa naj bi bili priključeni k DO RGD. Upam, da bomo z dobro voljo rešili tudi te probleme in vsi v REK EK uspešno izpolnili zastavljene naloge.

Iztok Cilenšek je zaposlen kot kopač na TOZD Premogovniku Kotredež šest let.

Letošnji proizvodni plan smo v našem tozdu dosegli 17. novembra,

Iztok Cilenšek, DO ZPT — TOZD Premogovnik Kotredež.

Foto: D. Bregant

kljub temu pa smo imeli največje izgube. Če dosežemo fizični plan, pričakujemo, da smo s tem dosegli tudi finančnega. Prizadeti smo, ker še vedno nimamo priznane cene premoga. Boli nas tudi, da nismo uspeli sanirati jame in delamo le na enem odkopu. Želim, da bi prihodnje leto spet delali vsi kotredeški rudarji na domačih deloviščih. Želim tudi, da bi reorganizacija pokazala dobre rezultate, čeprav mi ni povsem jasno, če je potrebna, saj še ni tako dolgo od prve reorganizacije.

Sreča je, če poteka vse tako, kot sem planiral. Sreča je tudi, če si zdrav, da se razumeš s sodelavci in nasploh z ljudmi, saj se vedno bolj drug drugemu odtujujemo.

Branko Jelen, zaposlen trinajst let v DO TET v TOZD Proizvodnja električne energije kot kurjač.

V preteklem letu smo uspešno poslovali. Če ne bi imeli okvare na bloku štiri, zaradi katere nismo obratovali okoli trideset dni, bi gotovo dosegli plan. K večji proizvodnji je pripomogel tudi premog, ki je bil kvalitetnejši od prejšnjih let.

Naše probleme rešujemo v sindikalnih skupinah in na zborih delavcev. V prihodnjem letu moramo rešiti plačilo nočnega dodatka. Zavzemamo se, da bi bil enak ostalim delavcem v REK EK. O tem smo

že razpravljali, vendar se nismo zedinili, ker so temu nasprotovali delavci v DS SS in delavci v TOZD Vzdrževanje naprav. Dalj časa se že zavzemamo za gradnjo TET III in upamo, da bomo končno le pričeli z delom.

Branko Jelen, DO TET, TOZD PEE.

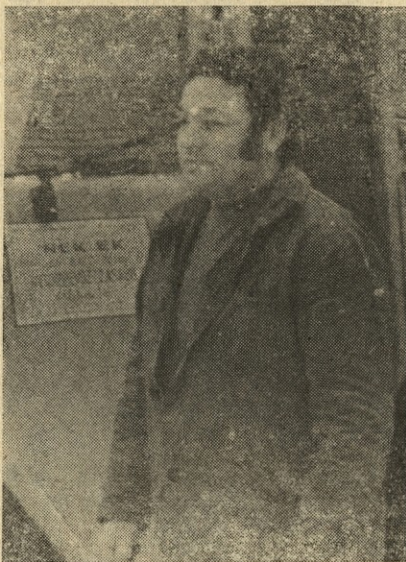
Foto: D. Bregant

Sreča mi pomeni to, da z veseljem delam, da se na delovnem mestu in v družini dobro razumemo.

Ivan Bočko, zaposlen devetnajst let v DO RGD kot avtomehanik.

Zaradi težav, ki smo jih imeli s prevozi, smo v prvem trimesečju letos prvič poslovali z izgubo. Vendar smo kasneje uspeli dobiti dovolj dela, tako da smo organizirali vse prevozne zmogljivosti. Kasneje smo lahko že razpolagali s sredstvi splošne in skupne porabe in sredstvi za izplačilo osebnih dohodkov. Ob tem pa naj omenim, da nikakor nismo zadovoljni s sistemom nagrajevanja, ki bi moral biti realnejši. Ves čas nas pestijo tudi velike težave, ki se pojavljajo v zvezi z nepredvidljivimi visokimi materialnimi stroški. Letos se je podražilo pogonsko gorivo že za 79 %, gume za 300 %, prav poseben problem pa predstavljajo uvoženi rezervni deli ob znani devizni politiki in tečaju dinarja. Zato so tudi cene prevoznih uslug čedalje dražje, pa še nismo prišli na zeleno vejo. V prihodnjem letu želim, da bi uspešno rešili našete probleme,

s še večjo delovno vneto dosegli primerne finančne rezultate in razširili našo dejavnost tudi z deli izven SOZD REK EK.

Ivo Bočko, avtomehanik, DO RGD — TOZD Avtoprevoz »Zasavje«.

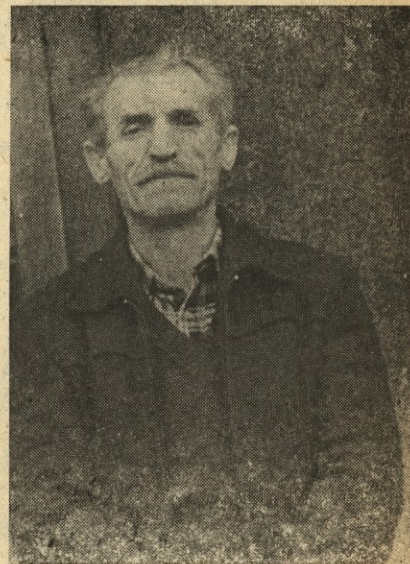
Foto: D. Bregant

Tistim knapom, ki delamo preko dvajset let v jami, je pod častjo, da bi delali zunaj, pravi

Franc Romih, ki je rudar že trideset let. Zaposlen je v TOZD Premogovnik Hrastnik kot gospodar čela, poleg tega pa aktivno dela v tolikih samoupravnih in družbenopolitičnih organizacijah, da bi jih bilo za pol strani, kot sam pravi, če bi vse naštel. V tej mandatni dobi je predsednik delavskega sveta ZPT. — Z vsem dogajanjem sem rad na tekočem, zato se rad odzovem vabilom na sestanke. Sicer se počutim kot otrok, ki je za dalj časa zamudil pouk.

Kljub dobrim storitvam, ki smo jih v ZPT dosegli, smo še vedno v izgubah. Delali smo pod težkimi pogoji, saj je bilo rudarstvo dolga leta zapostavljeno. Za nove investicije je primanjkovalo denarja. Da bi se postavili na noge, pa primanjkuje tudi rudarskih strokovnjakov in kvalificiranih kopačev. Pripravljajo že študijo o drugačnem načinu odkopavanja, vendar bo potrebno precej časa, da bo tisto, kar je napisano, prenešeno v jame. Menim, da v ojrški in hrastniški jami tudi v

prihodnjem letu še ne bomo izpolnjevali plana, saj so bili potrebni ogromni napor tehnicih kadra in rudarjev, da smo dosegli takšne rezultate.

Franc Romih, predsednik delavskega sveta DO ZPT, sicer gospodar čela v jami TOZD Premogovnik Hrastnik.

Foto: D. Bregant

V prihodnjem letu bomo morali speljati tudi reorganizacijo v našem sozdu. Pričakovali smo, da jo bomo hitreje izvedli, vse pa kaže, da bo to šele v pomladanskih mesecih. Bojim se, da reorganizacija ne bo prinesla tistega, kar pričakujemo, predvsem glede elektrogospodarstva. Doseči bi morali, da bi še bolj skrbno vlagali investicije v tisto, kar je najbolj v ospredju, kar najbolj potrebujemo.

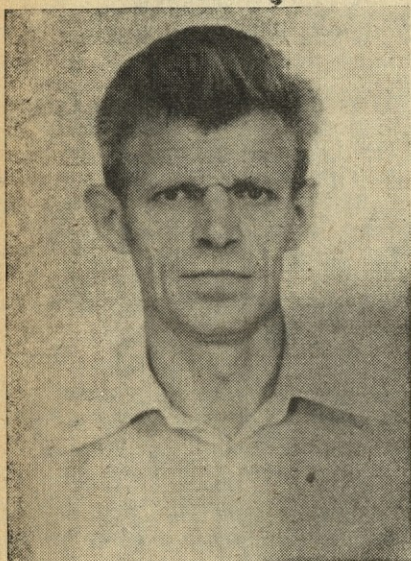
Upam, da bomo v prihodnjem letu po elektroenergetski bilanci dobili predvideni dohodek in bomo rudarji delali z večjim veseljem in hodili z bolj dvignjenimi glavami

Čas beži, ne moremo ga ustaviti, lahko pa ga dobro izkoristimo. Pri družujem se najlepšim želim naših sogovornikov — zdravja, medsebojnega razumevanja in predvsem delovnih uspehov — SREČNO v letu 1984.

Dragica Bregant

Razgovor z rudarjem iz Kanižarice

Tovariš Malešič Franc, kopač — vodja širokočelnega odkopa, je zaposlen v rudniku Kanižarica od leta 1960 dalje s prekinitvijo za odsluženje vojaškega roka. Zaposlil se je kot nekvalificiran rudar — vozač, s prakso in internimi tečaji pa si je pridobil kvalifikacijo kopača.

Franc Malešič, vodja širokočelnega odkopa premoga v Rudniku Kanižarica.

Povedal je naslednje:

Situacija na rudniku in pogoji dela v prvih letih zaposlitve so bili težki. Takrat še ni bil urejen prevoz ljudi v jamo, pač pa so rudarji morali hoditi peš v jamo in iz nje po stopnicah po strmem vpadniku. Zlasti težak je bil izhod iz jame po končanem napornem delu, saj je bilo potrebno prehoditi 220 m višine. Jamski objekti niso bili tako vzdrževani kot so sedaj, podgrajeni pa so bili večji del z lesom in tudi stisnjeni. Spričo tega je bilo tudi zračenje slabše. Transportne mehanizacije v jami skorajda ni bilo, pač pa smo morali vso izkopenino nakladati in prevažati z vozički. Sedaj pa imamo že precej transportne mehanizacije tako za dvoz izkopenine kakor tudi dostavo reprodukcijske

ga materiala. Za izdelavo jamskih prog imamo ustrezen stroj, ki je rudarjem v veliko pomoč. Poleg navedenega je tudi način odkopavanja sedaj boljši kot včasih, ko smo odkopavali premog s prečnimi odkopi in ga ročno nakladali v vozičke.

Osebnostna zaščitna sredstva od delovne obleke, obutve, rokavic itd. so sedaj zagotovljena s strani rudnika medtem, ko smo včasih vse to morali sami kupovati.

Precejšnja pridobitev je tudi organizirana malica za rudarje, za katero moram reči, da je v zadnjem času kar izdatna.

Vse te pridobitve nam omogočajo lažje rudarjenje in doseganje dokaj dobrih proizvodnih uspehov, kljub temu, da so naša delovna mesta vsako leto globlje pod zemljo in bolj oddaljena od ustja vpadnika.

Glede osebnih dohodkov sem mnenja, da so sicer občutno boljši, kot so bili včasih in da je delo rudarja bolj cenjeno, vendar pa še vedno niso dovolj visoki v primerjavi z vloženimi napori rudarja. Tudi razmerja osebnih dohodkov med rudarji v Sloveniji niso v redu. Za enako delo bi moral biti tudi osebni dohodek enak.

Želim, da bi bilo leto 1984 brez vojne, da bi dosegli čimboljše proizvodne uspehe in da bi bili člani kolektiva složni.

Marica Grešak-Jakopič

RUDARJEM OB NOVEM LETU

Spet smo leto preživel, res ni bilo kdo ve kaj, često smo nadlog imeli, ne vemo pa, kako bo zdaj? O, le mir naj vlada v svetu,

vsi želimo si tega. Oh dragih svojcih v Novem letu, še se sreča naj smehlja! Čili boste šli v jamo in kopali nam zlato, le vi nam daste toplo izbo, Oh, če zebe, je hudo!

Zdaj pa mnogo zdravih dni, ali, kar si v letu 1984 kdo želi!

Vida Logar

Novoletno vabilo

Moja dolina se znova približala.
Za hip osvetlila sotesni moj dom.
Kakšna radost poljan,
v modrini odprto nebo,
pod njim hišica davnin.
V lesketanju vodne gladine
radost vznemirila
v pojoči mladostni odmev.

Moja dolina je ozelenela
črno dolino globin,
obžarela misel srca,
segla krepko v dlani
med besede, rove, stroje, poti...
O kakšna radost,
k počitku poljan zveni!
Materin spokojno modrostni obraz
v svetlobo globin zvabila,
poln spoznanj
kjer ptice preteklosti gnezdiijo.

Tiho po prstih,
da ne vznemirim prijatelja,
se k oknu naslonim
ožarjena ranega časa.
Pozdravim razcvetelo širino poljan,
vsajeno drevo,
reko in roko,
misel,
ki v goste je ob Novem letu prihitela

BRALCEM GLASILA »SREČNO« OB NOVEM LETU

Konec leta je čas, ko se ozremo po prehojeni poti, ko zberemo rezultate svojega enoletnega dela, se ob njih zamislimo, istočasno pa že načrtujemo in snujemo bodoče delo.

Že ob imenovanju odbora smo se vsi člani zavedali izjemnosti časa, v katerem živimo, in z vso resnostjo in odgovornostjo pričeli z delom, da opravičimo svoje poslanstvo in obenem zaupanje, ki so nam ga delavci z imenovanjem izkazali.

Naše priljubljeno glasilo SREČNO ima že lepo tradicijo. Delavci ga navdušeno prebirajo, pomagajo z nasveti, oblikujejo njegovo vsebino s prispevki, skratka, Srečno je odraz življenja našega celotnega kom-

binata. Kljub oddaljenosti nekaterih članic sozda in zavoljo tega onemogočeni prisotnosti njihovih članov odbora na naših sejah, njihovi prispevki vse bolj polnijo strani glasila. Zavedajoč se namena glasila, to je predvsem informirati našega delavca o rezultatih, o načrtih, o težavah, ki nas spremljajo v vsakdanjem življenju, načrtujemo njegovo vsebino tako, da poiščemo prostorček tudi za anekdote in šale, saj vemo, da je revirski delovni človek znan ravno po hudomušnosti in humorju.

Pri našem delu se srečujemo tudi z različnimi težavami, pogrešamo nove dopisnike, predvsem avtorje iz vrst neposrednih proizvajalcev — delavcev. Trudimo se, da jih čim več pridobimo, kajti zavedamo se, da bo šele s tem Srečno res glasilo našega delovnega človeka.

Ob izteku leta in s tem ob izidu zadnje številke v letošnjem letu bi v imenu celotnega uredništva zaželel vsem delovnim ljudem srečno in uspešno novo leto 1984.

Predsednik uredniškega odbora
Franc ŽGALIN

DO TET problematika

IN OCENA REZULTATOV
V LETU 1983

Leto, ki se izteka, je bilo za kolektiv Termoelektrarne zelo naporno. Z iztrošenimi in slabimi napravami smo sredi težke energetske situacije, denarja za povečan obseg vzdrževanja, ki bi bilo nujno potrebno, pa ni. Poslovno bomo leto zaradi nerealiziranega planiranega prihodka zaključili z izgubo. Zakonski predpis, ki dovoljuje prerazporeditev obračuna amortizacije v prihodnje leto, nam daje možnost, da na ta način izgubo spet preložimo na naslednje leto, vendar je to žalostna tolažba in pravzaprav globoko poseganje v lastno substanco. Delavci v elektrogospodarstvu se upravičeno sprašujemo, kje je konec te agonije in kdaj nam bo priznana cena, ki bo pokrivala vsaj enostavno reproduk-

cijo. Za nas, z iztrošenimi napravami in izdelanimi načrti razvoja, je seveda pomembno tudi to, kdaj bomo našli način zbiranja sredstev tudi za razširjeno reprodukcijo.

Kar se tiče same proizvodnje in doseganja plana, smo bili letos pravzaprav na dobri poti, da plan prvič tudi presežemo, vendar nam je to preprečila težka katastrofa, ko je 5. avgusta ob 00,27 prišlo do eksplozije parovoda.

Eksplozija na srečo ni zahtevala človeških žrtev, pa tudi obseg poškodb na napravah in zgradbi je bil z oz. na karakter defekta, minimalen. O tem, kaj vse bi se lahko zgodilo, raje ne razmišljamo, za strokovnjaka in nestrokovnjaka pa je seveda očitno, kakšen obseg ima lahko sprostitve ogromne energije v obliki pare s temperaturo 545°C in tlakom 135 bar. Okvara je bila odpravljena v rekordnem času, saj so bili preizkusi izvršeni na obnovljenih paravodih že 18. septembra, blok pa je bil na mreži že 20. septembra. Za to imajo vsekakor velike zasluge delavci mariborske Hidromontaže, visoka stopnja poslovne sodelave s poljskimi podjetji in večina delavcev v TET.

Kljub 46-dnevni izpadi iz mreže bo letošnji plan izredno dobro izpolnjen, saj upamo, da ga bomo dosegli s kar 96 %. To bo v veliki meri zasluga visokega angažiranja agregatov v stari elektrarni, ki bodo namesto planiranih 25 milj. kWh ur gotovo presegli 50 milj. kWh.

Zelo smo bili letos aktivni tudi v pripravljalnih delih za novo TE-TO Trbovlje III. Izpeljana je bila optimizacija med možnimi objekti, ki naj bi v bodoče pokrivali porabo, za kar je bila na osnovi primerjanja 65 dolgoročnih energetskih bilanc izbrana varianta z objekti moči 680 MW, med katerimi je tudi TE-TO Trbovlje III, ki naj bi pričela s proizvodnjo v letu 1990. Gradnja bi se torej morala pričeti že v letu 1984, če bi želeli doseči ta rok, in upamo, da bo do dokončne odločitve prišlo spomladi 1984. Medtem smo preverili vse možnosti na tržišču energetske opreme in na osnovi teh preverjanj lahko trdimo, da so možnosti zelo ugodne, samo čimprej mora priti do odločitve za pričetek gradnje.

Če upoštevamo vse težave, ki smo jih imeli, moramo biti s preteklim letom pravzaprav zadovoljni. Za novo 1984. leto nam ostaja torej želja, da končno pride do odločitve za gradnjo TE — TO Trbovlje III, kar bomo vsekakor dosegli z enotno akcijo z rudarji, katerih razvojni program je življenjsko povezan z izgradnjo tega objekta.

Vsem delavcem našega kombinata in vsem delovnim ljudem in občanom želimo delavci Termoelektrarne mnogo uspehov in sreče v letu 1984.

Miro FLORJANC

Problematika

IN OCENA
REZULTATOV V IMD
V LETU 1983

Poslovanje DO IMD v letu 1983 bi lahko ocenili kot zadovoljivo, saj smo dosegli več, kot smo s plani predvidevali. Navedel bi nekaj elementov, ki so bistveno vplivali na poslovanje s težnjo, da jih kot pozitivne tudi v bodoče obdržimo in dodelujemo v smislu zmanjševanja entropijskih teženj poslovnega sistema.

Kot prvo naj omenim pomen notranje reorganizacije delovne skupnosti skupnih služb, s katero smo kadrovske ojačali tehnični in komercialni sektor do take mere, ki je nujno potrebna. Da je bila odločitev pravilna, lahko dokazujemo z rezultati, ki so se v primerjavi s peteklim poslovanjem močno izboljšali. Izboljšal se je pretok poslovnih informacij internega in eksternega značaja, kar pozitivno vpliva na ugled in uspeh celotne delovne organizacije.

Skoraj nespremenjeno število zaposlenih, kvalifikacijska struktura, starost in podobni primerjalni podatki pa kažejo na razmeroma veliko statičnost v povečanju obsega in strukture proizvodnje. Če omenim še zastarelo tehnično opremljenost, lahko ugotovljamo, da je uspešnost v veliki meri odvisna od večje produktivnosti in prizadevnosti vseh delavcev pri delu.

V letu 1983 so se končno uresničile želje delavcev TOZD SIMD z izgradnjo novih delavniških prostorov na platoju Gvida, saj so neposredni proizvajalci delali v izredno težkih delovnih pogojih. V nove delavniške prostore smo vgradili nekaj novih strojev in opreme, ki bo bistveno vplivala na izboljšanje tehnologije dela in dohodka v tej TOZD ter dane osnove za nadaljnji razvoj te dejavnosti.

V letu 1983 kaže obseg dela po večjem povezovanju izven SOZD v cilju polne zasedenosti prostih kapacitet, kar pa ni odraz zmanjšanja potreb v sozdu, ampak organiziranosti in neurejenosti ESD v njem.

Boljša dohodkovna povezanost s tozdi premogovništva ustvarja motivacijo za boljše in produktivnejše delo ter omogoča planiranje storitev in s tem kvaliteto, predvsem s pravočasno dobavo rezervnih delov, kar je v obojestransko korist.

Nekaj ciljev v letu 1983 nismo uspeli realizirati zaradi različnih razlogov subjektivnega in objektivnega značaja. Kljub temu pa smo lahko zadovoljni z doseženimi uspehi. Na osnovi ojačanih funkcij poslovnega sistema bomo v bodoče dograjevali tista ključna področja, ki imajo največji vpliv na bodoči razvoj delovne organizacije, pa najsi bo v obstoječi obliki organiziranosti, ali pa združeni v novi asociaciji, ki naj bi bila boljša v pogledu razvoja in socialne varnosti vseh delavcev delovne organizacije IMD.

V imenu delovne organizacije IMD želimo vsem delavcem drugih delovnih organizacij in delovnih skupnosti SOZD v letu 1984 mnogo uspehov z željo po nadaljnjem plodnem sodelovanju.

Mihael ERŽEN

IZPOLNJEVANJE DELOVNEGA NAČRTA V ČASU OD 1. 1. DO 15. 12. 1983

1. PROIZVODNJA PREMOGA (ton)

TOZD	načrt ton	doseženo ton	dos + — ton	ob dela % prostih sobotah
DO				
PH	306.030	220.808	— 85.222	72,2
PO	216.880	180.540	— 36.340	83,2
PT	549.700	681.641	+ 131.941	124,0
PKO	217.990	258.325	+ 40.335	118,5
Skupaj	1.290.600	1.341.314	+ 50.714	103,9
PK Lakonca	154.762	124.510	— 30.252	80,5
DO ZPT	1.445.362	1.465.824	+ 20.462	101,4
RPS	114.300	114.333	+ 33	100,0
RPK	114.488	116.015	+ 1.527	101,3
RPL	38.250	31.850	— 6.400	83,3
SOZD REK EK	1.712.400	1.728.022	+ 15.622	100,9

2. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE (Mwh)

TOZD	načrt	doseženo	%
PEE — PP	20.871	47.457	227,4
PEE — N	516.613	473.188	91,6
KE	—	— 538	—
DO TET	537.484	520.107	96,8

3. PROIZVODNJA OSTALIH PROIZVODOV

GRAMAT

opekarna (enot)	10.000.000	6.551.908	65,5
kamno lom (m ³)	50.000	49.868	99,7
Avtoprevoz			
»Zasavje (t/km)	9.200.000	8.777.963	95,4

PKO

kamno lom (m ³)	110.000	90.139	81,9
-----------------------------	---------	--------	------

RESD H

toplarna (mwh)	26.200	19.543,1	74,6
----------------	--------	----------	------

4. STORITVE (do zadnjega v preteklem mesecu)

TOZD	letni načrt	doseženo I—IX	%
DO ZPT			
RESD H (din)	241.695.000	196.614.328,35	81,4
RESD T (din)	182.180.000	187.672.499,30	103,0
RESD Z (din)	108.999.000	101.138.790,90	92,8
PJL (din)	82.576.000	80.380.697,25	97,3
DO RGD			
RIG (din)	804.500.000	650.256.752,60	80,8

ESMD (din)	142,000.000	150,044.540,25	105,7
Avtoprevoz »Zasavje« (din)	102,374.000	105,606.083,35	103,2
GRAMAT			
opekarna (din)	46,136.000	38,437.647,00	83,3
kamnolom (din)	8,171.000	7,611.822,30	93,2
gradb. skup. (din)	7,743.000	13,534.683,35	174,8
DO TET			
vzdrževanje naprav (din)			
DO IMD			
SIMD (din)	102,424.000	124.170.071,25	121,2
EIMD (din)	57,956.000	56,280.297,15	97,1
Erika Kavčič			

Problematika vdorov

VODE IN BLATA V JAMAH HRASTNIK IN OJSTRO

Vrsto preteklih let se srečujemo v obeh hrastniških jamah z vdori vode in blata. Predvsem slednji so imeli večkrat tudi katastrofalne posledice, oboji pa običajno večje in trajnejše izpade proizvodnje premoga. S problematiko vdorov vode in blata smo se ukvarjali z večjim ali manjšim uspehom ves čas njihovega nastopanja. Medtem ko smo vdore vode v glavnem preprečili oziroma ublažili s strateškim odvodnjavanjem vodonosnih prihrabin in odvodnjevalnim vrtanjem, pa smo imeli manj uspeha pri preprečevanju vdorov blata v odkopne prostore. Kljub temu, da smo izvedli določene ukrepe, kot so znižanje skupne višine etaže, vrtanje vrtin v nadkopni del z namenom ugotavljanja akumulacij blata, ločitev faz dela na širokem čelu, enakomerno pridobivanje premoga iz nadkopnega dela s poostrenim nadzorom, izdelavo odvodnjevalnih prog na nižji etaži, uvajanje ščitnega podporja, kategorizacijo odkopnih polj glede na možnosti vdorov vode in blata itd., nismo uspeli preprečiti vdorov blata na čela.

Vdori so se nam ponavljali s svojimi predznaki v manjših ali večjih časovnih presledkih nekajkrat letno do leta 1983, ko se je njihovo število povečalo na številko skoraj enako vsem vdorom v zadnjih desetih letih. Poleg tega, da so vdori povzročili hude padce proizvodnje premoga, saj obe jami dosežata v letu 1983 skupaj le 76,1 % planirane proizvodnje, nas je zadnji vdor vode in blata dne 29. 10. 1983 presenetil iz dveh razlogov: na zgornji etaži je bilo na tem mestu popolnoma normalno odkopavanje, (suho čelo, saj smo tu sanirali celo jamski ogenj) in s tem, da je bil izredno hiter in praktično brez predhodnih znakov.

Zagotoviti varnost odkopavanja in preprečiti tako velike izpade proizvodnje premoga (tudi do 40 % mesečno) kot posledica vdorov, sta bili osnovni smernici članov KPO DO ZPT in delavskega sveta DO ZPT, da je slednji v mesecu juliju 1983 imenoval posebno komisijo, katere glavni namen je, da poišče najbolj ustrezen način bodočega odkopavanja in odpiranja v jamah rudnika Hrastnik. Komisija je v sodelovanju z ostalimi člani ugotovila, da je potrebno stanje hrastniških jam takoj sanirati. V ta namen so bili podani predlogi možnih odkopnih metod in prve projekte že izdelujejo na DS TSO.

Osnova vseh spremenjenih oziro-

ma obstoječe odkopne metode pa morajo temeljiti predvsem na obvladovanju stropa, nadkopnega pridobivanja in odvodnjevanja.

V jami Ojstro trenutno izvajamo poizkus odkopavanja, s katerim bi z metodo dolgih stebrov — sanacijsko odkopavanje, dosegli predčasne in kontrolirane izlive vode in blata z namenom, da bo nato širokočelno odkopavanje na višje ležeči etaži, (trenutno zahodno od dolgih stebrov) potekalo normalno.

Prav tako izdelujemo tudi projekte za dokončno odpiranje jame Hrastnik do kote —200 (z naslednjim horizontom na koti ± 0). Pravočasno odpiranje jame Hrastnik bo omogočilo doseganje planirane proizvodnje kakor tudi pravočasno odvodnjevanje s katerim bi precej zmanjšali pogoje za nastajanje akumulacij za vdore vode in blata in s tem povečali varnost odkopavanja.

Vzporedno z našim delom v REK pa dela na tem področju tudi Rudarski inštitut Ljubljana, ki je izdelal v letu 1983 študijo »Vplivi zasipavanja v jamah Zasavskih premogovnikov Trbovlje na odkopne razmere in posedanje površin«, za leto 1984 pa je iz sredstev RSS predvidena študija »Določitev parametrov za odkopavanje z zasipavanjem v območjih nastopanja vdorov vode in tekočih mas v ZPT pri doseganju proizvodnje in produktivnosti na sedanjem nivoju«.

Franc Selan

Itežave v jami Ojstro

NADALJNE PERSPEKTIVE

TOZD premogovnik Ojstro je načrtoval proizvodnjo za leto 1983 227.000 ton. Od tega 10.000 ton kotlovca in 217.000 ton komercialnega premoga.

V enajstih mesecih smo načrtovali jamski izkop premoga v višini 205.840 ton, dosegli pa smo 148.161 ton oziroma 57.679 ton manj, kot je bilo planirano. Zaradi ugodnih vremenskih razmer je bila proizvodnja premoga na dnevnem

kopu nad pričakovano tako je bil objektivni izpad jamske proizvodnje nadomeščen s proizvodnjo premoga s površinskega kopa v enajstih mesecih v višini 19.990 ton. Kljub dobremu izkopu premoga na dnevnem kopu je bilo v enajstih mesecih nakopano 37.689 ton manj premoga, kot smo načrtovali po delovnem načrtu.

V jami Ojstro smo v delovnem načrtu za leto 1983 predvideli odkopavanje premoga na štirih širokočelnih odkopih. Trenutno ga odkopavamo v Terezija II polju jug, k. 160, in Javor polju, k. 150. Severno široko čelo Terezija II polje, k. 160, in Javor polje, k. 160, je odkopano, priprava etaže se vrši v Javor polju na koti 140.

Pri odkopavanju premoga smo imeli mnogo težav na posameznih čelih. Te težave po posameznih širokočelnih odkopih so:

Široko čelo Terezija II sever, k. 160, je bilo podprto s podporjem Hydro Marrel, za nakladanje premoga pa smo uporabljali stransko sipni nakladalec Salzgitter. To etažo smo pričeli odkopavati februarja 1982 od vzhoda proti zahodu.

Na tem širokočelnem odkopu so se pojavljali manjši in večji izrivi tekočih mas (od 10 do 100 m³, skupno je bilo sedem izrivov samo v letu 1983 v skupni količini izrinjenega blata cca 500 m³) iz porušenega dela, kar je povzročalo občutno neproduktivna očiščevalna dela in omejeno pridobivanje premoga iz nadkopnega dela oziroma celo brez pridobivanja. Zaradi večjih pritiskov, ki se pojavljajo ob izrivu blata, ali kadar se pripravlja za izriv, se čelna stena zruši, zaradi česar je bilo potrebno dodatno tesarjenje. Normalno delo je ovirala tudi talna voda in blato, ki je močno oviralo obratovanje transportne mehanizacije. Zaradi omenjenih težav je bilo široko čelo po sklepu skupine rudarskih strokovnjakov za reševanje problemov področja Hrastnik nekoliko prej likvidirano, kot smo planirali. Javor sloj na koti 160 smo likvidirali meseca maja, likvidacija je bila precej otežkočena, ker je oviral normalno delo jamski ogenj in v tej zvezi nastajanje jamskih plinov ter pojavljanje pritiska.

Odkopavanje premoga na širokem čelu Javor polja, k. 150, je nenormalno že od začetka leta zaradi ogrevanja premoga v stropu pri lesni progi in v stebri čela. Zaradi pojava strupenih in zadušljivih plinov smo morali s čela večkrat umakniti celotno moštvo. Talna voda, ki je razmakala tla je povzročala pogreznje podporja Salzgitter (ovirana predstavitev podporja in podkopno napredovanje).

Zaradi izrazite razdrobljenosti čelne stene je bilo potrebno dodatno postaviti frikcijske stojke, pred tem pa vgraditi v steno opažne stropnike. Zaradi mehkih tal, predvsem pa zaradi krušljivosti čelne stene, premoga ni bilo mogoče nalagati s Salzgitter nakladalcem, tako smo morali vsa nakladalna dela izvajati ročno. Širina širokega čela se je zaradi izredno neregularne oblike sloja zmanjšala od začetka odkopavanja pa do danes od 90 na 40 m.

Pogoji odkopavanja so se trenutno nekoliko izboljšali tako dosežejo dnevni napredek cca 0,7 m, to je en odstavek.

Obložitev je okoli 21 mož na dan.

Terezija II polje na koti 160 bomo odkopavali od skrajne zahodne meje zahodnega polja do nove naravne meje zahodne meje polja Terezija II s predhodnim sanacijskim odkopavanjem mejnega predela.

Zaradi nenadnih vdorov vode in tekočih mas v preteklih letih je bil med obema odkopnima poljema, t.j. Terezija II. polje in Zahodno polje, opuščen neodkopan pas premoškega sloja v Terezija II polju na koti 170, dolžine cca 100 m. Za ta predel je izdelan Rudarski projekt »Sanacijsko odkopavanje mejnega predela slojišča jame Ojstro«. Ta projekt obravnava sanacijsko odkopavanje z ozkočelno metodo »dolgi steber«, to pa z namenom, da odvedemo eventualne akumulacijske vode in tekoče mase. Tako naj bi dosegli normalno odkopavanje južnega dela slojišča Terezija II polja na koti 160.

Z dolgim stebrom D₁ smo pričeli odkopavati 30. 5. 1983, ko smo že odkopali cca 30 m, je bilo odkopavanje normalno. Pridobili smo cca 2500 m³ premoga. Dne 17. 6. 1983

pa se je na dopoldanski izmeni v stebri D₁ pojavil metan v koncentraciji nad 6 %.

Pri zniževanju koncentracije metana se je pritisk postopoma tako povečal, da je prišlo tudi do izriva blata, ki je ob koncu izmene že zapolnil preostali del odkopa D₁.

Nato pa je nastal še sunek vdora vode v količini cca 4 m³/min, ki ga je spremljalo blato. Skupna količina izrinjenega blata je znašala cca 2500 m³.

Podobne težave smo imeli tudi ob zaključevanju dolgega stebra D₂. Dne 1. 10. 1983 je v času zaključevanja stebra D₂ nastal izliv v količini 600 m³ in pri tem zapolnil jamske prostore, to je glavno progno, v dolžini cca 100 m, dolgi steber na koti 150, vpadnik 180/120 in del proge na koti 150.

Trenutno zdaj že odkopavamo Terezija II. polje, k. 160, severni del (širina čela je 30 m) s SHP Klöckner Becorit, vendar samo podkopno. Istočasno pa pripravljamo za odkopavanje tudi južni del, ki naj bi v začetku leta 1984 pričel z obratovanjem (sanacijsko odkopavanje).

Vse opisane težave, predvsem pa vdori vode in blata v odkope v nekaterih predelih slojišč jame Ojstro, ne zmanjšujejo le stopnje varnosti zaposlenih, temveč povzročajo tudi občutne motnje v proizvodnji, vezane z veliko materialno škodo. Dolgoletne analize vzrokov vsakega vdora posebej so omogočile več in manj koristna ukrepanja, s katerimi se je sicer povečala varnost zaposlenih in delno omilile posledice pri materialni škodi, ni pa uspelo preprečiti teh vdorov vode in blata na odkope.

Namreč, vdori vode in blata so bili v letu 1983 eden glavnih vzrokov v nedoseganju planirane proizvodnje v jami Ojstro.

Za nadaljnjo kontinuiteto proizvodnje v jami Ojstro je predvideno odpiranje novih zalog premoga med kotama 120 in 20. Po podatkih geološke službe ZPT bomo s temi raziskovalno odpiralnimi deli pod koto 120 odprli cca 7 milijonov ton premoga. Zaloge nad koto 120 pa znašajo že za okoli pet let.

Miran Hočevar

Na površinskem odkopu Lakonca

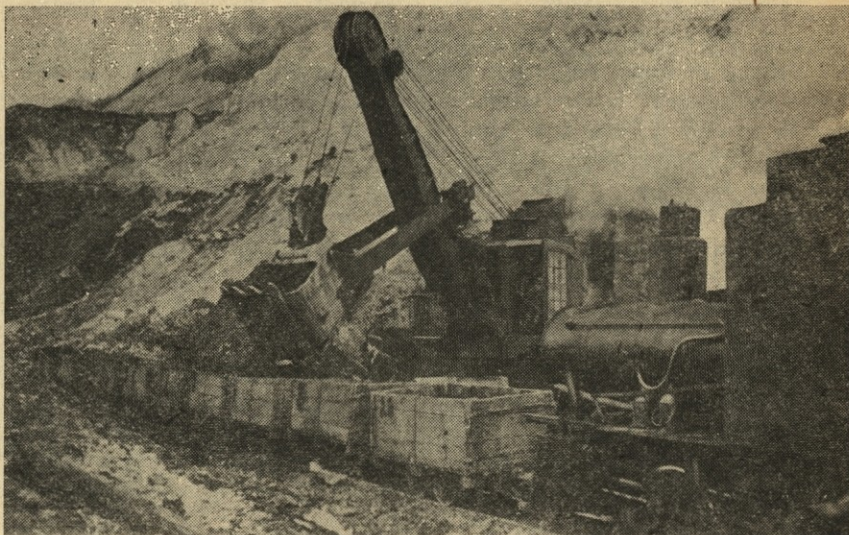
JE PROIZVODNJA
PREMOGA ZOPET STEKLA

Po izredno uspešni proizvodnji v juniju in juliju so se v začetku avgusta pri izvajanju del v Lakonci pojavile prve razpoke, ki so kazale na to, da se del terena okrog jame odkopa premika. Kasneje se je razvil plaz, kubature 60 000 m³, ki je v znatni meri vplival na potek del ter zlasti na proizvodnjo premoga, tako da letos ne bomo dosegli plana 160 000 ton, ampak najverjetneje za približno 20 000 ton manj, kar je 88 % od predvidene količine.

Takoj potem ko so se pojavili prvi znaki plazjenja, smo se lotili reševanja nastale situacije. Danes ugotavljamo, da so rezultati vseh aktivnosti zadovoljivi. Proizvodnja je v polnem teku, v petnajstih dneh meseca decembra je bilo iz Lakonce prodanega 2729 ton komercialnega in 12.027 ton energetskega premoga, skupaj torej 14.756 ton, kar je povprečno 984 ton na dan.

Posledica tega bo tudi pozitivno zaključeno poslovanje Lakonce v letu 1984. Razlika med prihodkom in stroški sicer ne bo velika, kar pa je pri takšni stopnji doseganja planirane cene premoga razumljivo. V veliki meri se je za takšno stanje treba zahvaliti letošnjemu vremenu, saj je bilo leto vse leto za tovrstna dela idealno. Zgрозimo se lahko ob misli, kaj bi bilo, če bi bilo v času, ko je bil plaz še neodstranjen, obilno deževje, ki pa bi bilo za tisti čas nič nenavadnega.

V zvezi z reševanjem problematike plazu so bile opravljene dodatne geološke raziskave v obliki vrtnice. Te so med drugim pokazale, da se južno od sedanjega dnevnega kopa Lakonca, to je med Malo in Veliko Bukovo goro, nahaja sloj premoga, debel 20—40 m, in da obstoja možnost, da ga pridobimo z nadaljnjim površinskim odkopavanjem. V tej smeri bodo v kratkem opravljene dodatne geološke raziskave, ki bodo osnova za nadaljnje odločanje in aktivnosti. Po prvih ocenah gre za količine nekaj sto

Posnetek s površinskega kopa Dobrna iz povojnega obdobja.

Foto: M. Cerinšek

tisoč ton premoga, glavni problem pridobitve pa bodo geomehanski pogoji, saj je premog pod gmoto gruščnatega predela Bukove gore.

Pričakujemo, da bo kljub neugodnemu razmerju med premogom in odkrivo nadaljnje površinsko

odkopavanje rentabilno, saj bi odkrivo porabili za zasipanje sedanje jame. To bo namreč treba zasuti v vsakem primeru, cena zasipanja pa bo po današnjih podatkih znašala približno 10 starih milijonov dinarjev.

Srečko Koritnik

DEJALI SO...

Sergej Kraigher, član predsedstva SFRJ

»... Pri uresničevanju dolgoročnega programa predvidevamo, da bo prva faza zaradi zamude v letošnjem letu trajala do leta 1986/87, ko bi morali inflacijo znižati, če gledamo skozi maloprodajne cene, na 10 manj, vendar ne mnogo več, kot 10 odstotkov, se pravi na toliko odstotkov, s katerimi so se tudi razvite države naučile živeti, in doseči interno konvertibilnost dinarja. Te naloge so postavljene kot cilj prve faze uresničevanja dolgoročnega programa, kot zunanji izraz obvladovanja oziroma odstranjevanja vzrokov gospodarske nestabilnosti in inflacije ter plačilno — bilančnih problemov v tolikšni meri, da bi lahko dolgoročni razvoj do leta 2000 ter petletne v istem obdobju gradili na urejenih in v bistvu stabiliziranih družbenoekonomskih temeljih.

Vse kar smo dosegli, smo dosegli z lastnim delom. Tujo akumulacijo ki smo jo dodatno uporabljali, smo redno odplačevali. Nič nam ni bilo podarjeno in tudi zdaj redno izpolnjujemo svoje obveze.

V to so vključeni delo in delovni napor našega delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Na tem delu in naporih ter rezultatih je zgrajena naša družba in odnosi v njej. To pa pomeni, da delo in rezultati dela v bistvu, v družbeni praksi, ne samo načelno, opredeljujejo družbeni in tudi materialni položaj tako posameznika v naši družbi kot tudi ozdov in sisov in družbenopolitičnih skupnosti in njihovih organov, pa tudi družbenopolitičnih organizacij, društev in družbenih organizacij...«

Miloš Prosenč, sekretar republiške konference SZDL

»... Zlasti mladi pogosto povsem utemeljeno sprašujejo: zakaj je kljub samoupravljanju še toliko nesprejemljivega, prestižnega v medsebojnih odnosih, zakaj toliko birokratizma ter etatističnih in dogmatskih pojavov. Če mladi opozarjajo na to, imajo prav. Še več, slabo bi bilo, če jih taki pojavi ne bi prizadeli. Narobe pa je, če hočejo posamezniki z negatorsko kritiko vse podreti, vse izničiti in celo družbo z vsemi ustanovami političnega sistema ter s Partijo vred prikazati kot okosteno, zbirokratizirano. S takimi ultralevimi prenapetostmi, ki se pojavljajo tudi v posameznih člankih na straneh mladinskega tiska, nekateri ne priznavajo in ne vidijo, da se bije boj proti negativnim pojavom in za perspektivo na vseh frontah, tako znotraj celotnega političnega sistema kot znotraj zveze komunistov na vseh ravneh, od temeljne organizacije združenega dela in krajevne skupnosti do federacije. Zelo pomembno je, kam se v tem boju postavijo mladi. Povsod tam, kjer želijo premike, se povežejo z vsemi naprednimi silami, z delavskim razredom in tudi z vsemi tistimi svojimi vrstniki iz združenega dela, ki se v čisto konkretnih razmerah bkrati z bitko za proizvodnjo zoperstavljajo tudi vsem oblikam monopolnega in tehnokratskega odtujevanja svojih ustavnih pravic. Pomembno je, da so sestavni del sil, ki rešujejo pravice in večkrat usodne dileme družbe. Tisti, ki bi radi vplivali na procese družbenega razvoja zunaj političnega sistema, bodo ostali zunaj naporov za utrjevanje socialističnega samoupravljanja in položaja delavca; njihova vloga bo hočeš nočeš pristala na samem obrobju družbenih prizadevanj. To pa seveda še zdaleč ne velja samo za mlade...«

Izpolnjevanje

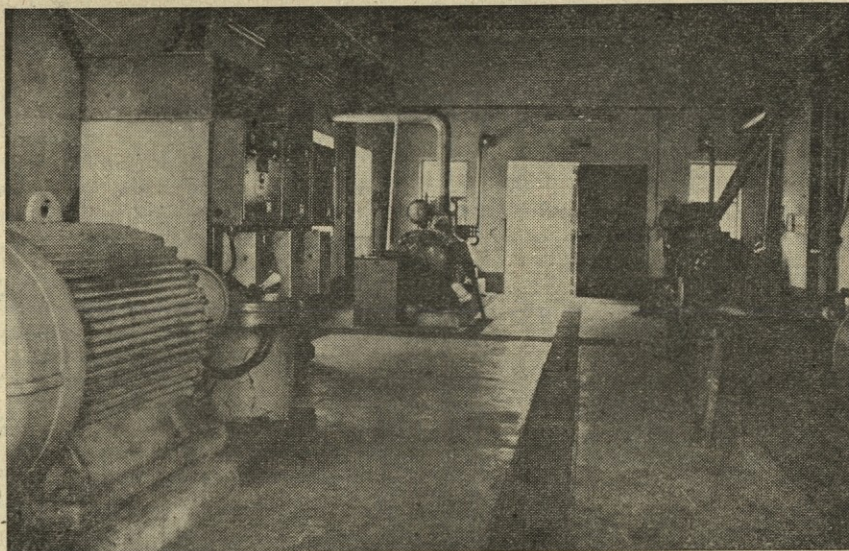
PROIZVODNEGA NAČRTA

Zasavski premogovniki so dosegli v jutranjih urah 6. decembra 1983 proizvodni uspeh s tem, ko so dosegli tega dne proizvodnjo premoga iz leta 1982, in to kljub številnim težavam, ki se pojavljajo v njihovih jamah, predvsem v obeh jamah v Hrastniku in jami Kotredež. V ponedeljek 12. decembra pa so rudarji v ZPT izpolnili proizvodni načrt po energetski bilanci za letošnje leto. Če ne bo večjih težav, računajo da bodo izpolnili letošnji proizvodni načrt v višini 1.510.000 ton, dne 24. decembra 1983. V zadnjih dneh decembra se je proizvodnja zelo povečala, težave so nastale le zaradi padavin na površinskem kopu La-konca.

Tudi ostali premogovniki našega kombinata bodo z izjemo Rudnika Laško dosegli svoj letošnji proizvodni načrt. Rudnik Senovo računa, da bo svoj načrt dosegel koncem leta, Rudnik Kanižarica pa okoli 25. de-

cembra. Kombinat v celoti bo načrt proizvodnje premoga za letošnje leto presegel.

Te podatke smo pripravili za objavo 20. decembra, zato bodo do konca leta možne manjše spremembe v predvidevanjih.

Kompresorska postaja na Neži.

Jama Kotredež

— NADALJEVANJE SANACIJE

Sanacijo smo sprva izvajali v skladu z investicijskim programom sanacije vdora vode in mulja oz. po projektu »Črpanje mulja med 6. in 7. obzorjem jame Kotredež« tako, da so dela napredovala po zalitih objektih, ki jih je bilo potrebno pretesariti in opremiti v prvotno obliko. To smo že pročali v glasilu Srečno. Dela pa so zaradi čedalje bolj deformiranih oz. popolnoma izmaličenih jamskih hodnikov in vpadnikov zahtevala spremembo načina sanacije, to je opustitev obnavljanja obstoječih poti, namesto tega pa izdelavo novih bolj ali manj paralelnih novogradenj. Seveda je umik iz obstoječega jamskega objekta v novogradnjo možen le z izdelavo ustreznega vodnega čepa na mestu, kjer ne nadaljujejo več z obnavljanjem. Potrebno pa je bilo tudi spremeniti projektno dokumentacijo.

Tako poteka sedaj sanacija zračilnih in transportnih poti po rudarskem projektu »Ponovno odpiranje polj 74 in 77 po vodnem vdoru.« Ta projekt je v bistvu odmik od osnovnega projekta, ki je veljal za ti dve polji pred vodnim vdorom, to je projekta »Odpiranje in eksploatacija premogovih rezerv med 6. in 9. obzorjem v jami Kotredež«.

Foto: Trbovlje

Dela po novem projektu potekajo sedaj na 7. obzorju, kjer sta že izdelani dve križišči, in sicer eno za začetek odpiralnih del polja 74 po premogu ter drugo za izdelavo pomožnega črpališča. Obe križišči omogočata takojšnji pričetek del, vendar je zaradi varnosti zoposlenih po projektu določeno, da se najprej izdela preboj vzporedno s spodnjim delom zalitega vpadnika V-77. Ta preboj, ki obsega novogradnji vpadnika V-75/2 in prekopa P-77-5, se izdelujejo iz dveh smeri, in sicer izvajajo dela tako delavci TOZD Premogovnik Kotredež kot delavci Geološkega zavoda Ljubljana. Preostalo je še skupno 100 m preboja po krovlini in morski glini.

Istočasno pa tudi v tretjem pristopnem mestu sanacije, to je v vpadniku V-74, izdelujemo vodni čep, ki bo omogočil varno delo pri izdelavi prekopa na 4. etaži iz tega vpadnika v premogovni sloj polje 74. Na 4. etaži v tem polju so namreč že od leta 1981 potopljena vsa tri odkopna delovišča, ki so pred vodnim vdorom dajala proizvodnjo kotredeške jame. Trenutno nas od najbližjega delovišča loči le še 130 m sanacijskih del, ki pa jih lahko v tem primeru izdelujemo le iz ene smeri, pred tem pa moramo zmontirati dvoverižne transporterje v očiščeni vpadnik V-74 v dolžini 120 m pri naklonu 25°.

Obnovitvena dela v zračilni zvezi severnega krila v hodniku H-66 na 6. obzorju se uspešno nadaljujejo.

V kratkem bomo pričeli tudi z izdelavo drenažnega prekopa na ordinati 4200, kjer je končana vodotesna zavesa in izvrtane tri kontrolne vrtnice, v katerih se voda še ni pojavila.

Namen izdelave tega prekopa je pospešiti znižanje nivoja vode v dolomitu na nivo 6. obzorja jame Kotredež.

Anton Prebil

15 letnica obratovanja TET II

Dne 24. novembra t.l. je imel svojo slavnostno sejo delavski svet DO Termoelektrarna Trbovlje. Name-

njena je bila počastitvi 15-letnega rednega obratovanja 125 MW bloka, ali kakor ga po domače imenujemo TET II ali celo »novo električno«. Sejo je vodil predsednik Ivan Žgalin. Na njej pa je ob prisotnosti številnih gostov prebral direktor DO TET Miro Florjanc, inž., poročilo o zgraditvi in obratovanju tega energetskega objekta. Njegov govor objavljam v celoti:

»Danes mineva 15 let od svečane otvoritve 125 MW bloka v Termoelektrarni Trbovlje, novega proizvodnega objekta, ki je takrat pomenil pričetek novega obdobja za naš kolektiv in veliko pridobitev za slovensko elektrogospodarstvo, kljub precejšnjim težavam v prvih letih obratovanja. Ni moj namen ocenjevati teh začetnih težav, vsekakor pa velja ugotovitev, da je v 15-letno delo s tem blokom vložena mnogo dela, mnogo truda in odrekanj obratovalcev in vzdrževalcev, z njimi pa prizadevanj mnogih delovnih organizacij in ustanov, ki so kolektivu stale ob strani ob vseh večjih remontih in sanacijah. Uničujoč poseg v ekologijo okoliških krajev, nedoseganja nazivnih parametrov, težave z generatorjem in turbino itd. so samo nekatere od težav, s katerimi se je kolektiv elektrarne soočal, pa kljub temu proizvedel v minulih 15 letih 6 mrd in 750 mil. kWh električne energije, za kar je bilo treba preko neustrezne deponije in transportnih naprav spraviti v kotel skoraj 8 milj. ton premoga. Ti rezultati v primerjavi z velikostjo investicijskega vložka pa dajejo ob objektivni presoji vendarle sliko energetskega objekta, ki je dal dostojen prispevek v proizvodnji električne energije v Sloveniji. Njegov delež je tudi sedaj po vstopu dveh preko 300 MW blokov v sistem in ob težki energetske situaciji skorajda nepogrešljiv. Prehojena pot, premagane težave, vloženo delo in rezultati nam narekujejo, da ob sorazmerno visoki obletnici za hip preдахnemo in proslavimo ta jubilej. To je prilika, da z vami, dragi prijatelji in sodelavci, ponovno prelevimo težke in svetle trenutke, izmenjamo izkušnje in se oborožimo za premagovanje novih težav, ki so

prav gotovo pred nami. Izkušnje, pridobljene v vseh teh letih, bodo vsekakor dobra osnova, na katero se bomo opirali v naslednjem obratovalnem obdobju, ki zaradi ostarelosti in iztrošenosti naprav in težke energetske situacije, ki se nam obeta, skoraj gotovo ne bo lažje od preteklega.

Dosedanja predvidevanja obratovalne dobe termoelektrarnih objektov so določala 25-letno obdobje sorazmerno visoke aktivnosti teh naprav, kasneje pa temeljito obnovo in status rezerve ali pa popolno nadomestilo z novo napravo. Ekonomske razmere v svetu pa so danes pripeljale do spoznanj, da so inštalirane naprave pravzaprav predrage, da bi obratovalne samo tako kratko dobo, pa tudi, da tehnologija na tem področju ne dela več tako velikih korakov. Zato je prevladalo prepričanje, da je ekonomičnejša rešitev podaljševanje obratovalne dobe, zlasti še, če obstoje možnosti, to doseči z manjšimi vlaganji. Seveda pa je takšno odlaganje konca lahko le nekajletno in vsekakor ne na pamet, pač pa ob temeljiti strokovni tehnični in ekonomski presoji. Za tak pristop je dana odločitev tudi v našem elektrogospodarstvu in konkretno za naš 125 MW blok že potekajo priprave za sklenitev pogodbe za izdelavo ustrezne študije, ki mora biti gotova predvidoma do konca leta 1984. Ta študija naj bi odgovorila na vprašanje, v kakšni meri so že iztrošene naprave tega bloka in kakšne so možnosti za podaljšanje obratovalne dobe. Predno pa bodo poznani rezultati omenjene študije, nas čakajo sorazmerno veliki posegi in popravila na 380-tonskem kotlu. Program za ta popravila, ki jih moramo izvršiti na zahtevo Republiškega inšpektorata za parne kotle, te dni izdelujejo na Inženirskem biroju elektroprojekt in mora biti gotov do konca leta 83, da bi lahko potem vse ustrezno pripravili za zamenjavo in popravilo nekaterih najvitalnejših delov kotla v letu 1985. Drugo območje, kjer nas čakajo sorazmerno velika obnovitvena dela, je področje transporta pepela in pa veliko področje dobave premoga z novo 600 000-tonsko deponijo v Lakonci. Vse to pa predstavlja tudi pripravo na dograditev celotnega energetskega

kompleksa z novim 210 MW kombiniranim blokom za proizvodnjo električne in toplotne energije za ogrevanje vseh treh revirskih občin.

Ko sem na začetku dejal, da je zagon novega bloka pred petnajstimi leti pomenil začetek novega obdobja za naš kolektiv, sem imel pri tem v mislih koncept razvoja elektrarne na ploščadi ob reki Savi, kjer naj bi stala dva bloka, priključena na 260 m visok dimnik. Zasnova bloka, katerega obletnico proslavljamo danes, omogoča razvoj takega koncepta in ima v svojem obsegu pravzaprav že vrsto objektov, ki bodo služili tudi novemu 210 MW bloku. To so dimnik, depozija pepela, prostozračno stikališče, poslovno obratna stavba, komunikacijski sistem, delno zgrajen merilni sistem za kontrolo SO_2 v ozračju itd.

Težka gospodarska situacija v svetu in pri nas je načrtovani razvoj energetike pri nas sicer nekoliko zavrla, zavira pa ga tudi določena nedorečenost v razvoju proizvodnje električne energije v Sloveniji in s tem povezane izgradnje objektov kontinuitete, vendar upam, da bo tudi v praksi prevladalo »priseganje« na razvoj energetike na lastnih domačih virih. Pri nas v Revirjih je to premog in zahvaljajoč raziskavam, lahko ugotovimo, da je zalog premoga dovolj, in da bomo končno lahko prepričali o tem tudi vse tiste, ki nepoklicani ocenjujejo in komentirajo o tem področju. Naš današnji jubilarant bi moral imeti nov blok ob svojem bloku po prvotnih planskih predvidevanjih že leta 1986, vendar odločitve o pričetku izgradnje še danes nimamo, kar pomeni, da tudi odločitev o začetku prihodnjega leta ne daje možnosti zgraditve novega objekta pred letom 1990. Do izgradnje novega 210 MW bloka pa ne bo počitka za naš 125 MW blok, zato bo potrebno še veliko truda, da ga obdržimo v primerni obratovalni pripravljenosti. Pripravljeni smo na to in verjamem, da nam bo uspelo zadržati tradicijo proizvodnje električne energije v Trbovljah, da nam bo uspelo zagotoviti tudi nadaljnji razvoj te dejavnosti, saj so Revirji pravzaprav drugi termoelektrični kompleks v Sloveniji, poleg Šaleške doline, ki ga je smiselno razviti. Pri vsem tem

Dne 24. novembra t.l. je kolektiv Termoelektrarne Trbovlje proslavil 15-letnico obratovanja TET II, oziroma 125 MW bloka. Slavnost je potekala na razširjeni seji delavskega sveta DO TET. Predsednik delavskega sveta Ivan Žgalin je podelil razna priznanja izvajalcem del.

Foto: S. Weiss

pa upam, da lahko naš kolektiv tudi v bodoče računa na vas, dragi sodelavci in prijatelji, in na vašo nesebično in požrtvovalno pomoč pri premagovanju težav, ki ste nam jo nudili doslej.«

V nadaljevanju se je predsednik komisije za priznanja in odlikovanja DO TET, Milan Zorko, prebral sklep te komisije o podelitvi priznanj. Ta priznanja so prejeli:

a) zlato plaketo

— oddelek za energetiko pri ambasadi LR Poljske za večletno uspešno sodelovanje, koordinacijo in zagotavljanje poslovnih stikov DO TET s firmami v LR Poljski Rafako Raciborz, Dolmel Remak Cielce Zamech Elblone, Energo-projekt Katowice, Megadex Varšava, ZEOP Katowice, Elektrim Varšava

— Hidromontaža Maribor

b) srebrne plakete

— Rade Končar, TOZD Servis, Zagreb
— RUDIS Trbovlje
— LIB Ljubljana
— Gradis Celje
— Tehno-Impex, Ljubljana

Naštetim organizacijam so podelili priznanja v obliki zlatih in srebrnih plaket zavoljo njihovega velikega prispevka k uspešni in pravočasni zgraditvi proizvodne enote 125 MW. Odločilno pa so prispevali v vseh 15 letih s svojim sodelovanjem k čimvečji proizvodnji električne energije oziroma njeni obratovalni pripravljenosti. S svojim dobrim poslovnim sodelovanjem pa so pokazale pripravljenost in tudi rezultate ob premagovanju težav in problemov obratovanja, tekočega in investicijskega vzdrževanja, ob težjih okvarah, odpravljanju ekoloških problemov, dobav in uvoza rezervnih delov itd. Priznanja so prevzeli pooblašeni predstavniki naštetih organizacij.

Miro Florjanc

Sedanje in bodoče

PERSPEKTIVE ZA DELO DO
RGD v ZRN

Pri izvajanju investicijskih del v ZRN so delavci DO RGD prisotni preko partnerjev firme Deilmann - Haniel že od leta 1968 in pri firmi Frölich U. Klüpfel od leta 1970.

Med 15-letnim sodelovanjem smo do sedaj uspeli prebroditi nekaj kriznih obdobji v rudarstvu te države.

Vendar je sedanja splošna situacija v ZRN zelo slaba in se še slabša. Nemški premog je predrag, poleg tega se nahaja v krizi tudi jeklarska industrija.

Razne tovarne in druga podjetja zmanjšujejo obseg proizvodnje, zapirajo celo že nekatere rudnike. Odpuščeni delavci z meseca v mesec povečujejo število brezposelnih.

Zaradi recesije in brezposelnih v ZRN in v EGS je od letošnjega leta vedno večji pritisk za znižanje zaposlenih iz drugih držav, ki niso članice EGS in znižanje ali celo ukinitve detašmana.

Dokončno je potrjeno oziroma podpisano plansko zmanjševanje staleža detaširanih delavcev.

Uradi za delo imajo konkretne programe za postopno popolno zamenjavo naših delavcev z nemško brezposelno delovno silo in držav EGS.

Nekateri AA (uradi za delo) predvidevajo popolno ukinitve detašmana z 31. 3. 1984, nekateri s 30. 6. 1984, verjetno pa je zadnji teoretični termin 31. 12. 1984.

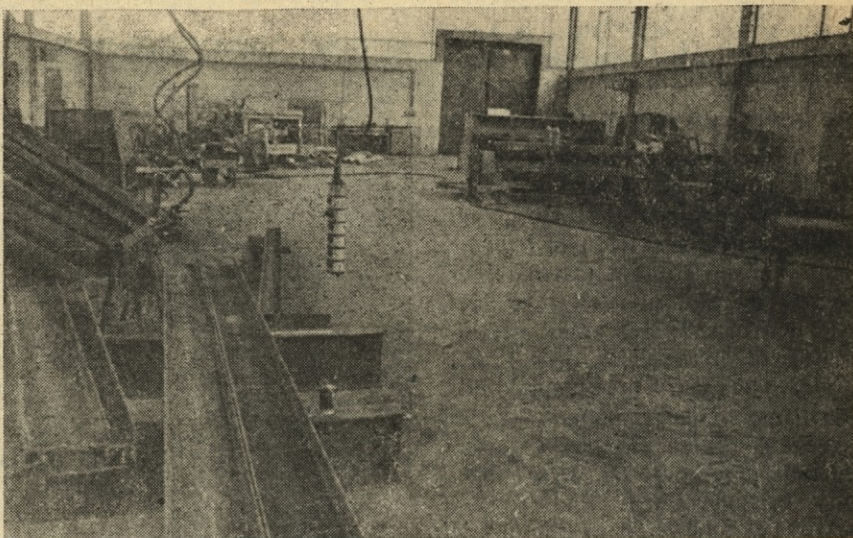
Pogodbe s partnerji se bodo iztekle 31. 12. 1983, nihče pa trenutno ni v stanju karkoli predpostavljati, kako bo, in če sploh bo dovoljeno nadaljevanje del po WV, t.j. po naših pogodbah.

Delavcem, katerim se bo delovno dovoljenje izteklo 31. 12. 1983, še niso le-teh podaljšali. Tako bodo tem delavcem podaljšali tudi dovoljenje za prebivanje samo do 15. 1. 1984.

Pri celotni zelo resni situaciji glede izvajanja del v ZRN pa je znano, da tudi nemške firme še vedno kažejo velik interes za sodelovanje z jugoslovanskimi DO.

Mislim, da je pri vsem tem pomembno poudariti, da zaradi recesije in odpuščanju delavcev v ZRN naši delavci DO RGD dosedaj še niso bili prizadeti, kar je razvidno tudi iz naslednjih podatkov o številu zaposlenih na dan 31. 12. od leta 1979 do 31. 8. 1983.

Podatki o staležu so za vse člane PZ RUDIS pri rudarskih delih in ločeno za RGD

Pred letom dni je bila slavnostno odprta nova delavniška dvorana DO RGD — TOZD ESMD na Nasipih v Trbovljah. Novi prostori v glavnem že služijo potrebam delavcev tega tozda.

Foto: A. Bregant

Število zaposlenih:

Koncem leta:

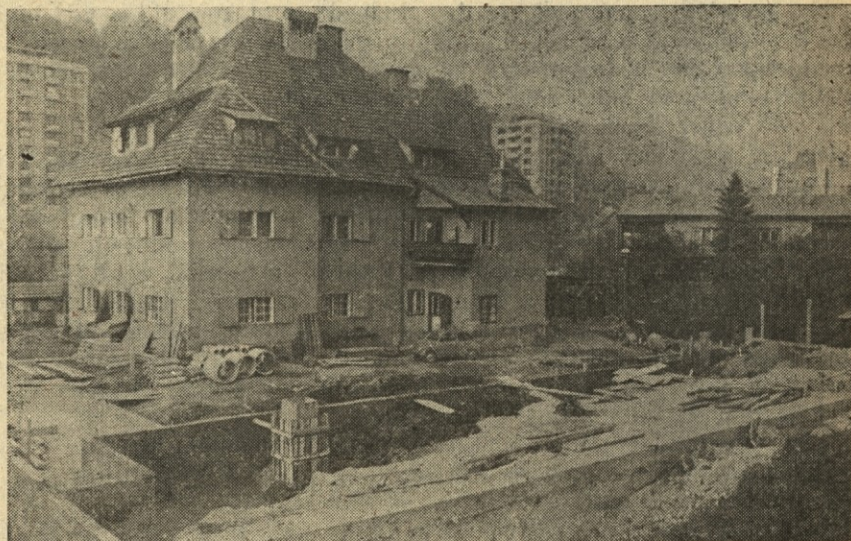
OPZ RUDIS:	Od tega RGD:	
1979	3.226	226
1980	3.252	210
1981	2.823	227
1982	2.119	226
31. 8. 1983	1.420	194

Iz gornjega pregleda je razvidno, da se je pričel stalež zaposlenih dejansko zmanjševati že v letu 1982.

Pri DO RGD je evidentno znižanje za 32 delavcev iz leta 1982 na 31. 8. 1983, vendar le iz subjektivnih razlogov, odhod v pokoj in vrnitev v domovino po dolgoletnem delu v ZRN.

Naši republiški in zvezni organi se še vedno trudijo, da bi s pristojnimi nemškimi vladnimi organi rešili detašman in zaposlovanje jugoslovanskih delavcev v ZRN.

Ivan Zupan

DO RGD mora svojo upravno montažno zgradbo premestiti za okoli 50 m južno od sedanje lokacije. Na mestu, kjer ima sedaj postavljene svoje prostore, bosta namreč stali dve stanovanjski stolpnici. Na novi lokaciji zadaj rudniške stanovanjske hiše, Trg revolucije 2 so že pripravili temelje za postavitev montažne upravne zgradbe.

Foto: A. Bregant

Poslovni rezultati

KOMBINATA OB 9-MESEČNEM OBRAČUNU

Že tretje leto je v resolucijah in v politiki cen opredeljeno stališče, da se mora cena energije dvigati hitreje, in to znatno hitreje kot ostale cene. Pri izvajanju ekonomske politike pa se je zgodilo ravno obratno. Stopnja inflacije je bila večja od povečevanja cen energije. Največji razkorak pa bo v letu 1983, ker je gibanje inflacije daleč pred povečanjem cen električne energije in premoga. Če je svetovna cena merilo za maksimalne cene, kot je poudarjeno v politiki cen, potem lahko ugotovimo, da cene električne energije in premoga zaostajajo za njo vsaj za 70—80 %. Posledica take politike cen se odraža v zelo slabem dohodkovnem položaju rudarskih TOZD in DO ter termoelektrarne v našem kombinatu. Medtem ko so DO Laško, Senovo in Kanižarica na meji pozitivne ničle, je DO ZPT ugotovil izgubo v višini 612 mio. din, DO TET pa v višini 79 mio. din.

Zahvaljujoč deviznemu dohodku je RGD oblikoval minimalni del skladov. Le DO IMD izkazuje ugodno dohodkovno uspešnost.

Del prihodka pa ni izpadel samo zaradi cen, temveč tudi zaradi nižje kvalitete premoga, kot je bilo predvideno v planu. Če še upoštevamo dejstvo, da komaj sledimo planu s količinsko proizvodnjo premoga, potem smo omenili dva razloga slabega dohodkovnega položaja, ki sta posledica še nerealiziranih razvojnih načrtov.

Ker družba prizna slabe objektivne pogoje gospodarjenja, ni prišlo do problemov omejevanja osebnih dohodkov in skupne porabe v dogovorjenih okvirih.

Najtežja posledica izgub pa je nemožnost izravnavanja denarnih odlivov za material, osebne dohodke, skupno in splošno porabo ter za nabavo opreme iz amortizacije s prilivi. Nadomeščanje razlike s kratkoročnimi posojili je postalo skrajno problematično že ob izplačilu OD v mesecu novembru, ko je imela DO ZPT na dan 15. 11. 1983 že

1.192.925 din kratkoročnih posojil, DO TET pa 135.000 din.

Viri kratkoročnega kreditiranja TBZ 431.625 din, interna banka 886.300 din, združena sredstva AM, združena osnovna sredstva, združena prosta likvidnostna sredstva DO EGS so komaj zadostila potrebam.

Tako prehajamo v obdobje najtežjih problemov na tem področju, kar bo zahtevalo izredno angažiranje strokovnih služb kombinata kot tudi nekaterih zunanjih dejavnikov. Znotraj kombinata pa bo treba še bolj skrbno pretehtati vsako odločitev, ki ima za posledico odliv denarja, če to ni nujno potrebno za kontinuiteto proizvodnje.

Janko Koritnik

DELO POSLOVODNEGA ODBORA KOMBINATA

S sprejemom sprememb in dopolnitvami samoupravnega sporazuma o z združitvi delovnih organizacij v SOZD REK Edvard Kardelj in statuta našega kombinata v januarju 1981. leta, je februarja istega leta pričel z delom štiričlanski poslovodni odbor našega kombinata. Poslovodni odbor sestavljajo: predsednik, član odbora za razvojno tehnično področje, član odbora za gospodarsko finančno področje in član odbora za kadrovske, splošno in samoupravno področje. Člana poslovodnega odbora za razvojno tehnično in splošno, kadrovske in samoupravno področje sta sočasno tudi vodji delovnih skupnosti Tehnično strokovnih opravil in Administrativno strokovnih opravil.

Glede na to, da so dejavnosti SOZD REK Edvard Kardelj dejavnosti združenih delovnih organizacij (pridobivanje in prodaja premoga na debelo in drobno; predelava jamskega lesa; montaže, vzdrževanje in popravil strojnih in elektro naprav; separiranje premoga; izobraževanje in vzgoja učencev rudarske, elektro in kovinske stroke; proizvodnja termoelektrične energije; rudarska gradbena dejavnost; izdelava, montaža rudarske opreme, transportne opreme in gradbene opreme; izdelava kovinskih konstrukcij, naprav in opreme), je tudi delovno področje poslovodnega odbora

izredno široko, zahtevno in obsegajoče.

V delovno področje poslovodnega odbora kombinata — tem zadevam je poslovodni odbor namenil izredno pozornost — spada: vodenje poslovanja sestavljene organizacije; organiziranje skupnega poslovanja združenih organizacij; koordiniranje dela poslovodnih organov delovnih organizacij; predlaganje skupne poslovne politike in ukrepov za njeno izvajanje; odgovornost za pravočasno pripravo gradiva ter izvrševanje odločitev in sklepov delavskega sveta sestavljene organizacije in njegovih izvršilnih organov; obravnavanje predloga plana in dajanje mnenj in predlogov; obravnavanje posamičnih predlogov in odločitev v vezi z izvajanjem plana ter dajanje mnenj in predlogov; dajanje mnenj o predlogih sklepov s področja poslovanja, ki jih sprejema delavski svet sestavljene organizacije, kadar poslovodni odbor ni njihov predlagatelj; dajanje navodil, smernic in nalogov delavcem delovnih skupnosti sestavljene organizacije pri opravljanju določenih zadev in nalog skladno s samoupravnim splošnim aktom; odgovornost za zakonitost dela in poslovanje sestavljene organizacije; zastopanje in predstavljane organizacije kot tudi opravljanje drugih nalog skladno z zakonom, samoupravnim sporazumom o združitvi delovnih organizacij v sestavljeno organizacijo ter statutom kombinata.

Temeljni cilj vsake organizacije, torej tudi našega kombinata, je čim racionalneje in uspešno poslovanje ob nenehnem večanju proizvodnje. Od tega je tudi odvisen družbeno-ekonomski položaj združenih proizvajalcev — rudarjev in proizvajalcev termoelektrične energije. Zato je tudi povsem razumljivo, da namenja poslovodni odbor izredno pozornost tako razvojnim kot kadrovskim, gospodarskim, finančnim in organizacijskim vprašanjem in problemom. Kot je znano, so ti problemi izredno pereči in terjajo ne le sprotne obravnave, ampak tudi nenehno iskanje odgovarjajočih rešitev ter koordiniranje aktivnosti in dejavnosti na vseh samoupravnih ravneh tako znotraj kombinata kot tudi na ravni celotne energetike. Izredna pozornost je vseskozi namenjena

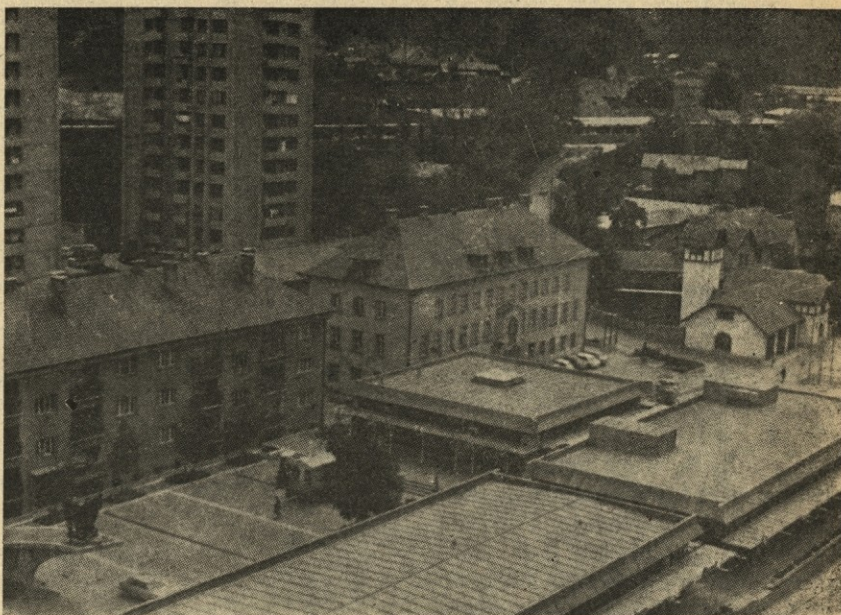
problematici pridobivanja prihodka kot tudi urejanju odnosov med združenimi organizacijami.

Kot je že omenjeno, je proizvodna problematika in z njo neločljivo povezana razvojna problematika tisto torišče dela poslovnega odbora, ki ji je namenjeno sorazmerno največ prostora. Ob tem naj poudarim, da namenja poslovodni odbor potrebno dejavnost tudi sprotne spremljanju, dogajanjem in aktivnostim v elektrogospodarstvu, tako da so lahko naši subjekti, ki tu sodelujejo, vedno aktivni. V okviru obravnav tekočih zadev sodijo nedvoumno tudi vse dejavnosti in aktivnosti pri proučevanju stališč, sklepov in usmeritev zunanjih organov in institucij ter oblikovanje stališč, ki jih naši delegati in člani iz delovnih organizacij zastopajo in posredujejo. Poudariti moram, da v času dolgoročnih uskladihvenih ukrepov poslovodni odbor namenja, kot je že omenjeno, posebno pozornost uresničevanju srednjeročnih načrtov v tekočem letu kot tudi uresničevanju politike osebnih dohodkov in delovanju samoupravnega mehanizma na vseh ravneh kombinata.

V zadnjem obdobju, po sprejetju Zakona o energetskem gospodarstvu in družbenega dogovora o organiziranosti, je izredna pozornost namenjena dograjevanju dohodkovnih odnosov in dograjevanju samoupravne organiziranosti kombinata na eni ter uresničevanju določil družbenega dogovora na drugi strani. Pri uresničevanju teh dokumentov se zavzema za dosledno uresničitev teh določil v praksi s ciljem, doseči čim racionalnejši, kvalitetnejši in usklajeni razvoj, ki bo zagotavljal enakopraven družbenoekonomski položaj združenih proizvajalcev. Tu bi rad posebej poudaril, da pri obravnavi teh vprašanj sodelujejo tudi predstavniki naših družbenopolitičnih organizacij in osrednjega organa upravljanja kombinata.

Ob koncu prispevka moram posebej zapisati, da je pričujoč sestavek le bežen prerez aktivnosti poslovnega odbora, saj je zaradi omejenega prostora nemogoče v strnjeni obliki posredovati vso aktivnost.

Janko Savšek

Center Trbovelj z upravno zgradbo kombinata in Zasavskih premogovnikov. že v prihodnjem letu bo na desni strani zadaj gasilskega doma nastala sprememba, ko bodo pričeli graditi dve stanovanjski stolpnici.

Sekundarni vplivi na kurilnost premoga

Kot vemo, je premog sedimentna kamenina, organskega izvora. Nastal je s spremembo rastlinskega (manj živalskega) materiala pod vplivom temperature in pritiska v okolju brez prisotnosti kisika. V odvisnosti od stopnje karbonizacije izhodne materije ločimo naslednje vrste premoga: lignit, rjavi premog, črni premog in antracit. Premog kot kamenina ni homogena masa, sestavljajo ga posamezni »delci«, ki se razlikujejo po strukturi in sijaju. Lahko pa

rečemo, da je premog sestavljen iz gorljivih snovi in anorganske (mineralne) mase. Medprostore v premogu zapolnjuje vlaga, del vlage pa je vezan na mineralno snov.

Pri polnem izgorevanju premoga ostane pepel, ki je predvsem anorganskega izvora. Manjši del pepela je organskega porekla. Premog, kot energetska surovina, uvrščamo v skupino fosilnih goriv. Kurilnost premoga je količina toplote, izraže-

na ∇ joulih, ki jo odda kilogram premoga pri popolnem izgorevanju, pri čemer se produkti gorenja ohladijo na izhodno temperaturo, razen vode, ki ostane v obliki pare.

Kurilnost premoga je odvisna od količine pepela in vode, ki jo vsebuje. Del toplote pri zgorevanju se zgubi v ostankih zgorevanja (pepel), del pa se porabi za pretvorbo vode

v vodne hlape. Tako se s povečanjem količine pepela in vlage kurilna vrednost znižuje.

Kurilno vrednost določamo na vzorcih, odvzetih na mestu (in situ) in na vzorcih neseepariranega (rovne-ga) premoga. Ob pregledu analiz kurilne vrednosti vzorcev neseepariranega premoga za obdobje 1970-82 jame Trbovlje je jasno izražena tendenca zniževanja.

Na osnovi tega sta izračunana korelacijski in determinacijski koeficient. Ocenjena je negativna in razmeroma visoka povezanost.

Determinacijski koeficient nakazuje, da je več kot dve tretjini spremenljivosti pojasnjeno s korelacijsko odvisnostjo med odkopnimi izgubami in kurilnostjo premoga. Preostala tretjina spremenljivosti pa je posledica drugih vplivov.

Če ta ocena drži, potem lahko rečemo, da ima višina pridobivanja na odkopu največji vpliv na kvaliteto rovnega premoga. Pri večji višini pridobivanja med premogom dobimo večje količine jalovine, ki zmanjša primarno kurilnost.

Kurilnost rovnega premoga je odvisna tudi od kurilnosti premoga na odkopu. Če je kurilnost premoga na odkopu nizka, vpliv pridobljene jalovine pri pridobivanju lahko zniža kurilnost rovnega premoga pod dovoljeno mejo.

Goce Mitrevski

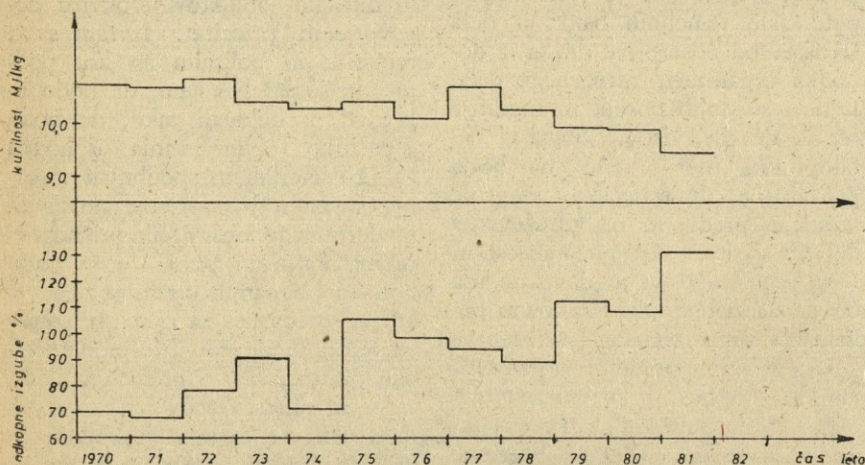

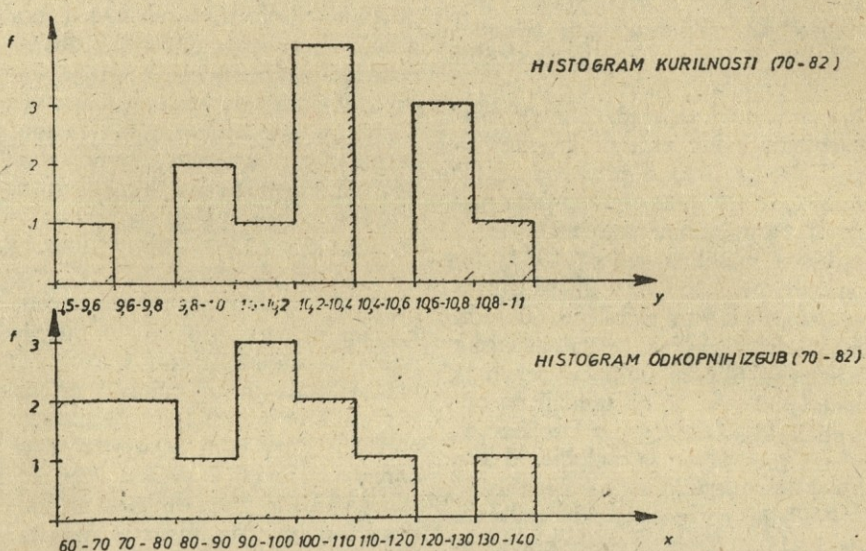
DIAGRAM ODKOPNIH IZGUB TER KURILNOSTI ROVNEGA PREMOMA V LETIH 1970-1982

Diagram odkopnih izgub ter kurilnosti rovnega premoga v letih 1970 do 1982.

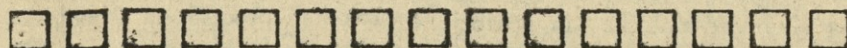
Na diagramih gibanja kurilnosti rovnega premoga in odkopnih izgub (odkopne izgube nam podajo razmerje med priznano maso rovnega premoga na separaciji in planirano maso premoga za odkopavanje v ležišču, izraženo v odstotkih), se nakazuje povezava med odkopnimi izgubami in kurilnostjo rovnega premoga. Poskusili smo oceniti možnost te povezave.

Za izračun smo upoštevali podatke o kurilnosti rovnega premoga in odkopnih izgub za jamo Trbovlje, v obdobju dvanajstih let.

Zahtevana normalnost porazdelitve kurilnosti premoga je dokazana pri večjem številu podatkov. Porazdelitev odkopnih izgub pa močno odstopa, kar je posledica omejitev.

Histograma kurilnosti in odkopnih izgub.

Podpisan je družbeni

DOGOVOR O RAZVOJU
PREMOGOVNIKOV

Dne 7. novembra t.l. so predstavniki Zveznega izvršnega sveta, izvršnih svetov vseh republik in pokrajin, Zveze sindikatov Jugoslavije, Gospodarske zbornice Jugoslavije, Splošnega združenja premogovnikov Jugoslavije, Splošnega združenja naftnega gospodarstva Jugoslavije, Splošnega združenja trgovine Jugoslavije in Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva podpisali družbeni dogovor o ukrepih za spodbujanje odpiranja iovih in modernizacijo obstoječih premogovnikov ter eksploatacijskih naftnih in plinskih polj. Družbeni dogovor so podpisali z namenom, da spodbude razvoj domačih virov energije in nadomestitev uvozne energije z energijo iz domačih virov ter zaradi redne oskrbe domačega trga z gorivi. Sklenili so, da bodo v mejah svojih pravic in dolžnosti ukrepali in delovali za spodbujanje odpiranja novih in modernizacijo sedanjih zmogljivosti premogovnikov in eksploatacijskih naftnih in plinskih polj v obsegu, ki ga določa družbeni plan Jugoslavije za to srednjeročno obdobje.

Udeleženci tega dogovora so ocenili, da je treba za zgraditev novih premogovnikov z zmogljivostjo približno 32 milijonov ton, rekonstrukcijo in modernizacijo sedanjih premogovnikov, za odpiranje novih in razširitev sedanjih zmogljivosti eksploatacijskih naftnih in plinskih polj ter za doseg proizvodnje 82 milijonov ton premoga oziroma najmanj 5 milijonov ton nafte in 5 milijard m³ plina v letu 1985, zagotoviti približno 70 milijard din za premogovnike in približno 60 milijard dinarjev za eksploatacijska naftna in plinska polja po cenah iz leta 1980. Vse to pa temelji na potrebah, ki so določene v Družbenem planu Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do 1985.

Nadalje so podpisniki soglašali, da bodo v okviru svojih pravic in dolžnosti ukrepali in delovali, da bodo organizacije združenega dela ter druge samoupravne organizacije in skupnosti določile in posebej prevzele konkretne obveznosti za

zgraditev novih in modernizacijo sedanjih zmogljivosti premogovnikov in eksploatacijskih naftnih in plinskih polj. Da bi lahko ta dogovor izpeljali, je treba zagotoviti sredstva iz lastnih sredstev organizacij združenega dela — premogovnikov ter proizvajalcev nafte in plina oziroma investorjev, nadalje iz združenih sredstev zainteresiranih organizacij združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti, iz dela sredstev iz nadrobne prodajne cene določenih naftnih derivatov, iz dela sredstev, ki je v kreditnem potencialu temeljnih bank, iz dela sredstev od odstopitve davka iz dohodka organizacij združenega dela, iz dela zunanjih posojil in kreditov ter iz drugih virov. Soglasni so podpisniki tudi o tem, da bodo predvidena investicijska vlaganja temeljila predvsem na združevanju dela in sredstev. Gospodarska zbornica Jugoslavije se je obvezala, da bo dajala pobudo in strokovno pomagala organizacijam združenega dela ter samoupravnim organizacijam in skupnostim pri samoupravnem sporazumevanju. Podpisniki bodo spodbujali OZD in interesne skupnosti, da z združevanjem sredstev za graditev zmogljivosti za pridobivanje premoga vlagajo sredstva predvsem na območjih, ki razpolagajo s precejšnjimi rezervami premoga z namenom, da zagotovijo manjkajoče količine premoga za zadovoljitev lastnih potreb in pri tem določijo medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti. Rešiti je treba tudi vprašanje sedanjega razvoja v zvezi z odpiranjem novih in modernizacijo obstoječih premogovnikov ter eksploatacijskih naftnih in plinskih polj, s ciljem da bi uvoženo energijo nadomestili z domačo energijo. Soglašali so tudi s tem, da se del sredstev iz prodajne cene bencina in nafte usmeri v odpiranje novih in modernizacijo starih premogovnikov, in to najmanj en dinar na liter bencina in dieselskega goriva. Prav tako se usmeri v te namene najmanj 2 din na liter kurilnega olja v gospodinjstvu in najmanj 0-60 din na kilogram mazuta, ki se uporablja v proizvodnji za pogon oziroma najmanj 0,25 din na kilogram mazuta, ki se uporablja v proizvodnih procesih za tehnološke namene. Ta sredstva se uporabljajo

na podlagi republiških in pokrajinskih predpisov oziroma samoupravnih sporazumov. Zvezni organi bodo skupno z republiškimi in pokrajinskimi organi vsakih šest mesecev izdelali informacijo o prelivu in uporabi teh sredstev.

Podpisniki so soglašali tudi s tem, da naj imajo prednosti in ugodnejše pogoje pri kreditiranju premogovnikov in naftaši; prednosti pri tem se bodo zagotovile s samoupravnim sporazumom bank o usmerjanju razpoložljivih sredstev in o pogojih kreditiranju objektov v okviru dogovorjenih prioritet. Izvršni sveti republik in pokrajin so kot podpisniki soglašali s tem, da bodo ukrepali in delovali tako, da bodo s politiko obdavčevanja dohodka OZD usmerjali in spodbujali vlaganja sredstev v odpiranje novih in modernizacijo obstoječih premogovnikov, nafte in plina. Prav tako bodo del zunanjih kreditov za investicije, predvsem za opremo, usmerili v odpiranje novih in modernizacijo obstoječih premogovnikov, nafte in plina. Dogovorili so se tudi o tem, da je treba z ekonomskimi in drugimi ukrepi vzpodbujati strojno in elektro industrijo zaradi realizacije samoupravnega sporazuma o proizvodnji opreme za rudarstvo in delov za energetske opremo kakor tudi OZD v okviru premogovnikov, nafte in plina, ki se ukvarjajo s proizvodnjo te opreme. V skladu z družbenim planom Jugoslavije naj bi vodili politiko manjše carinske obremenitve za uvoz opreme, ki je ne proizvajajo pri nas, namensko za premogovnike in naprave za predelavo premoga v eksploatacijo nafte in plina. Rešiti je treba tudi vprašanje pravočasnega zagotavljanja deviz za uvoz reprodukcijskega materiala, nadomestnih delov in opreme, ki je ne proizvajamo doma in je namenjena za premogovnike in predelavo premoga ter nafto in plin. Ta družbeni dogovor pa vsebuje tudi posebno določilo, da se delavcem v premogovnikih zagotovijo višji osebni dohodki ter minimalne življenjske razmere in delovni pogoji, določeni v samoupravnem sporazumu o minimumu standarda, življenjskih razmer in delovnih pogojev delavcev v premogovnikih z jamsko eksploatacijo. To pa je seveda treba opredeliti oziro-

ma uresničiti v skladu z rastjo dohodka, delovno storilnostjo in delovnimi rezultati delavcev v premogovnikih, pri čemer naj bi bila raven OD določena v tem sporazumu dosežena do konca leta 1985. Soglašali so s tem, da bodo proučili možnosti za krajšanje dnevnega in tedenskega delovnega časa ter razširitev pravic delavcev do povečanja delovne dobe v neposredni proizvodnji v premogovnikih z jamsko eksploatacijo. Udeleženci družbenega dogovora pa se strinjajo tudi s tem, da bodo določbe tega družbenega dogovora usklajene s spremembami in dopolnitvami družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 in z določbami Energetske bilance Jugoslavije v tem srednjeročnem obdobju, in to v 60 dneh.

Dokument je zdaj tu, in želimo si, da bi ga kmalu in v celoti tudi uresničili. (tl)

Jugoslovanski ENERGETIKI SO SE SESTALI

Dne 6. decembra t.l. so se v Beogradu sestali jugoslovanski energetiki. Poleg številnih delegatov, udeležencev tega posvetovanja, so se letga udeležili tudi predsednica Zveznega izvršnega sveta Milka Planinc, predsednik Zvezne skupnosti za cene Ante Zmijarevič ter predsednik Zveznega komiteja za energetiko in industrijo Rade Pavlovič.

Sestanek je odprl Rade Pavlovič in v uvodnih besedah obrazložil, zakaj se je Jugoslavija znašla v letošnjem letu v tako hudi energetske krizi. Navedel je, da so trije glavni vzroki, in to: energetske zmogljivosti gradimo počasi in malo jih je, hidrološke razmere so slabe, primanjkuje pa tudi tekočih goriv za elektrarne, ker ni deviz, da bi jih uvozili. V desetih mesecih letos so jugoslovanske rafinerije predelale 10,2 milijona ton nafte, morale pa bi je 12,7 milijona ton, torej precej manj, kot bi morale.

Po besedah Milke Planinc, naj bi se elektrika v naslednjih treh letih podražala vsako leto za 50 %. Po-udarila je, da je poslovanje elektriškega gospodarstva nujno v skladu z

gospodarskimi možnostmi, zato ne smemo dopustiti, da bi doživljali takšna pomanjkanja, kot jih občutimo letos. Dejala pa je tudi, da se bo združeno delo najbrže upiralo uresničevanju zahteve, da naj bi se električna energija v prihodnje obnašala po ekonomskih zakonitostih. Električna energija mora imeti tako ceno kot ostalo drugo blago. Po njenih besedah so se mnogi navadili graditi tovarne, od države pa so potem zahtevali električno energijo. Dobe- sedno je dejala: »Kdor ne bo skrbel za energijo, je tudi imel ne bo«.

Mnenja je bila, da bo preteklo nekaj let, preden bomo spravili ceno elektrike na pravo raven, ki bo jamčila razvoj te panoge. 50 % povprečna letna podražitev elektrike predstavlja torej le minimum.

V razpravi je sodeloval tudi Ante Zmijarevič. Dejal je, da elektriško gospodarstvo Jugoslavije končuje letošnje gospodarjenje s približno 17 milijardami dinarjev izgube. Predlagal je, da bi v bodoče bolj mislili na enotno razvojno politiko te panoge, ker bi s tem omogočili, da bi gradili, kar je najcenejše, in da bi v prihodnje ekstra dohodek uporabljali izključno za hitrejši razvoj energetike.

V razpravi so sodelovali tudi Peter Flekovič, predsednik KPO INA, ki je govoril o možnostih povečanja črpanja nafte v naslednjih letih, Boža Radunović, direktor JUGEL-a, pa je govoril na posvetovanju o posledicah nizkih cen električnega toka. Zahteval je, da naj bodo že v začetku januarja t.l. odpravljene sedanje cene med premogom in električno energijo glede na ostale industrijske proizvode. Dr. Momčilo Simonović z Rudarske fakultete Beograd pa je trdil, da nismo dovolj raziskali rezerv premoga, bituminoznih škrljavcev, urana in ostalih virov. Mnenja je, da je na posameznih območjih naše države precej rezerv. Predlagal je tudi, da naj bi gospodinjstva uporabljala za svoje potrebe več premoga kakor pa električne energije.

V razpravi o raznih problemih s področja energetike je razpravljalo še več govornikov.

Na zasedanju so se zbrali znani strokovnjaki za energetiko, nadalje predstavniki združenega dela iz proizvodnje premoga, nafte in pli-

na, elektrogospodarstva, strojegradnje, elektrodistribucije in še mnogi drugi. V bistvu je to posvetovanje začetek javne razprave o bodoči strategiji energetskega razvoja naše države. (tl)

V Jugoslaviji

64 MILIJONOV TON
PREMOGA V LETU 1984

Dne 12. decembra je potekala v Beogradu skupščina Splošnega združenja jugoslovanskih premogovnikov. Na njej so obravnavali izpolnjevanje letošnjih proizvodnih načrtov v premogovnikih, pa tudi predlog proizvodnih načrtov za prihodnje leto.

Navzoči, med katerimi je bil tudi Rade Pavlovič, predsednik Zveznega komiteja za energetiko in industrijo, so ugotovili, da pomanjkanje energije zelo vpliva na gospodarske in družbene tokove, zato se daje premogu mnogo večji pomen, kot smo to storili v bližnji in daljni preteklosti. Letošnjo proizvodnjo premoga so ovirale številne težave in neugodne razmere. Predvsem se to pozna v pomanjkanju denarja za modernizacijo in obnavljanje obstoječih premogovnikov in odpiranje novih, pomanjkanju dinarskih in deviznih sredstev za uvoz rezervnih delov in kritičnega materiala ter opreme, za higiensko tehnično zaščito ipd. Številni premogovniki pa so čutili tudi pomanjkanje železniških vagonov za odpremo nakopane premoga do posameznih kupcev oziroma naročnikov. Vsa ta problematika je bila vnovič na tapeti na tej skupščini, čeravno so o enakih pogojih razpravljali in sprejemali predloge in stališča, pa tudi sklepe v preteklih letih. Težave nastopajo tudi pri zbiranju denarja z obdavčevanjem naftnih derivatov. Tudi ta denar še ni bil dodeljen posameznim premogovnikom.

Predvideno je, da naj bi znašala proizvodnja vseh treh vrst premoga, to je črnega, rjavega in lignita v prihodnjem letu skupno 64 milijonov ton, kar pomeni, okoli 10 % več, kot ga bodo jugoslovanski premogovniki nakopali letos. Ob tej

priliki se je predsednik Zveznega komiteja za energetiko in industrijo zahvalil rudarjem vseh jugoslovan-skih premogovnikov za njihov delež pri omiljanju neugodnih energetskih razmer. Povedal pa je tudi, da zadnji osnutek resolucije o gospodarskem in socialnem razvoju države daje več možnosti za razvoj premogovnikov.

Dejal pa je tudi, da naj bi bilo prihodnje leto prelomnica v razvoju premogovnikov. Že v letu 1990 naj bi znašala proizvodnja premoga 95 milijonov ton, leta 2000 pa že 160 milijonov ton. Poudaril je, da se ne bi smele ponoviti napake iz preteklosti, ko je npr. leta 1979 znašal delež uvožene energije v strukturi celotne porabe kar 44 %.

Družbeni dogovor je podpisan, osnutek resolucije je naklonjen nadaljnjemu razvoju premogovništva, kako pa bo možno to dvoje izpeljati, pa bomo videli v prihodnjem letu. (tl)

Javna tribuna o energiji

Dne 12. decembra t.l. je v večernih urah v Cankarjevem domu v Ljubljani potekala javna tribuna, ki jo je organiziral Svet za varstvo okolja pri Predsedstvu republiške konference SZDL Slovenije. Tema javne tribune je bila: Energija in družbeni razvoj v Sloveniji.

Na javni tribuni v okrogli dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani je bilo veliko število udeležencev, med njimi zelo znani javni in politični delavci Slovenije. V štirih urah je razpravljalo veliko število navzočih tudi vroče. Javno tribuno je vodil dr. Marjan Tepina. Razprava je dala načrtovalcem energetskih objektov številne koristne misli in predloge, ki jih bodo morali upoštevati.

Večinoma so razpravljali o električni energiji. Po 10 letih smo se zopet srečali z večkratnimi redukcijami električnega toka, zato se je večina razpravljalcev dotaknila tega vprašanja.

Govor je bil o tem, zakaj smo gradili tovarne brez energetskega zaledja, zakaj nismo zgradili več turbin, itd. Dr. Hrvoje Požar, član podkomisije »Kraigherjeve komisije«, je dejal, če bi vse možne vodne elektrarne zgradili, bi v Jugoslaviji spet ostali v petih letih v temi, če pa bi zgradili vse predvidene termoelektrarne, pa bi se glede na zaloge premoga to pomanjkanje pojavilo čez 20 let. Temu bodo morali priskočiti na pomoč novi viri in jedrske elektrarne. Ugotovili so tudi, da je Slovenija še vse premalo raziskana in pravzaprav malo vemo, kaj vse se skriva še pod nami. Govor je bil tudi o uspešnem izoliranju zgradb, s čimer bi privarčevali vsaj 15 % energije. Javne tribune se je udeležil z naše strani predsednik poslovnega odbora sozd REK EK ingr. Srečko Klenovšek. V razpravi je poudaril nujnost večje podpore pri čimprejšnjem pričetku gradnje TE — TO III. To je postavil kot nujnost in zahtevo, ker tako narekujejo številni razlogi. Z gradnjo TE — TO III je namreč povezana tudi nadaljnja usoda Zasavskih premogovnikov, socialna varnost zaposlenih, pa tudi nadaljnji razvoj industrije na ožjem in širšem območju Slovenije, dotrajanosti sedanjih termoelektrov gre pa tudi za toplifikacijo revirskih krajev. Podrobnosti o tej problematiki smo objavili v prejšnji številki našega glasila, zato na tem mestu tega ne bi vnovič ponavljali. (tl)

Premogovnik Liboje- Zabukovica

Iz sredstev »bencinskega dinarja« za leto 1982 je bila izdelana študija o ponovnem odpiranju opuščenega premogovnika Liboje — Zabukovica. Ker je bil ta premogovnik našim bralcem manj poznan, hočem v nadaljevanju članka na kratko prikazati njegov zgodovinski razvoj vse do njegove ukinitve.

Opuščen premogovnik Zabukovica leži na ozemlju južno od Savinje,

med Kurjo vasjo na jugu in Grižami na severu. Na zahodu je segal do Podkamnika, na vzhodu pa je mejil z rudnikom Liboje. Najbližja železniška postaja je bila 4 km oddaljeni Žalec na progi Celje — Velenje. Premog so pričeli odkopavati v letu 1979 na izdankih južnega krila premogovne kadunje. Prvi začetki pravega rudarjenja datirajo iz leta 1843, ko so začeli odkopavati globlje ležeče premogove plasti. Tedaj je bil zgrajen Karolina jašek in kasneje še Francisci jašek. Tedanji rudarski podjetniki so bili privatniki, ki so se kasneje združili in v letu 1875 ustanovili »Savinjsko rudarsko družbo«, ki je obstojala do leta 1901. To leto je večino jamskih mer odkupila »Trboveljska premogokopna družba«, nekaj pa rudarski podjetnik Daniel von Lapp, ki jih je kasneje prodal avstrijskemu državnemu erarju. Po prvi svetovni vojni je premogovnik Zabukovica prevzela bivša Jugoslavija.

Rudarski obrat Liboje je starejši od zabukovškega, ker se je tu začelo z izkopom premoga že leta 1830. Prvotni lastniki rudnika so imeli v svoji posesti tudi steklaro in tovarno kemičnih izdelkov, vendar je steklaro kmalu prenehala z delom. Leta 1875 so lastniki vse jamske mere prodali »Trboveljski premogokopni družbi«, ker ta ni bila zainteresirana za nadaljnje odkopavanje, je opustila rudarsko dejavnost in dopustila, da je jamo zalila voda. Kasneje so periferne predele do leta 1930 odkopavali razni privatni podjetniki, nato pa je rudarjenje leta 1941 povsem prenehalo.

V zabukovski jami so med leti 1914—1918 odkopali sloje v Stari jami in pričeli z odpiranjem Barbara jame. Zato so zgradili Barbara jašek. Okupator je med drugo svetovno vojno poskušal obnoviti rudniške naprave v obeh obratih, to je Liboje in Zabukovica ter se trudil, da organizira proizvodnjo, kar mu pa ni uspelo zaradi močnega osvobodilnega gibanja v teh krajih. V letu 1944 je zgradil tudi novi Centralni jašek.

Zabukovška premogovna kadunja leži v večji Motniški oziroma Tuhijski sinklinali, ki poteka v smeri vzhod — zahod. Sinklinala je ozka in tektonsko močno deformirana.

Pogosto je razlomljena, prekinjena in stisnjena. Premogov sloj nastopa v oligocenih sedimentih. Njegovo odkopavanje so izvajali premogovniki Pečovnik, Liboje, Zabukovica in na skrajnem zahodu v Motniški dolini.

Debelina premogovega sloja je do sedem metrov. Z dvema jalovima vložkoma je razdeljen v tri ločene sloje, ki se po kvaliteti med seboj močno razlikujejo. Najkvalitetnejši je zgornji sloj, ki je v povprečju debel tri metre. Od srednjega sloja ga loči 0,3 metra debel jalov vložek. Srednji sloj je slabše kvalitete in debeline le 0,9 metra. Temu sledi vložek, debeline 0,4 metra, nato pa talni premogov sloj povprečne debeline 2,5 metra, katerega kvaliteta je najslabša.

Najdebelejši so vsi trije sloji v južnem delu kadunje in se v srednjem delu stanjšajo do 3,2 metra, ker se talni sloj izklini. Proti severu se debelina premogovega sloja še stanjša in je v severnem robu le še okoli 1,5 metra. Stanjšanje nastopa tudi proti zahodu in so razmere enake tudi v Podkamniški kadunji.

Ker oligocenski sedimenti ležijo na triadni podlagi, ki je vodonosna, so imeli nekaj močnejših vdorov vode. V stari jami je bil leta 1933, v zahodnem delu Barbara jame leta 1935 in v Titovem jašku leta 1946. Najmočnejši je bil leta 1933 in je znašal cca 500 l/min. Eden od vzrokov za opustitev premogovnika je bil tudi vdor vode leta 1966 v južnem krilu Podkamniške kadunje, ki je prekinil nadaljnjo eksploatacijo, nadomestnih delovišč pa ni bilo pripravljenih.

Rudnik je bil odprt po talninskem sistemu. Odkopavanje so vršili po prečni odkopni metodi z normalno odkopno višino 2,8 metra, zato so odkopali skupaj zgornji in srednji sloj ali pa srednji in spodnji sloj. Odkopane prostore so zrušili, še prej pa so položili po teh stropnike in stropni opaz kot tlakovanje tal in pripravo stropa za naslednjo etažo. Metan je vedno nastopal v večjih ali manjših količinah, zato so uporabljali le stroje na pogon s komprimiranim zrakom. Premog je zelo kvaliteten. Njegova zgornja kalorična vrednost variira med 3.800 in 4.400 kcal/kg. Žvepla vsebuje od 1,16 do 2,02 procenta, pepela pa

od 21,42 do 28,97 %.

Študija je ugotovila, da bi bilo možno odkopati še ca 700.000 ton premoga, odkopavanje pa bi porušilo kopico površinskih objektov predvsem objekte DO »Minerva« za izdelavo plastičnih cevi in objekte DO »Sigma«, ki izdeluje betonske kvadre in gradbeno opremo. Če se bo našel izhod iz te problematike, bi bilo potrebno aktivirati Centralni jašek, izčrpati vodo in zgraditi v talnini nove obzorne komunikacije in zračilne poti.

A. J.

Problemska

KONFERENCA ZKS KOMBINATA

Kot smo že poročali v prejšnji številki našega glasila, je bila 4. novembra letos problemska konferenca ZKS SOZD REK Edvard Kardelj o dograjevanju dohodkovnih odnosov in samoupravne organiziranosti v kombinatu. Konferenca so se poleg 49 delegatov iz Osnovnih organizacij ZK iz kombinata udeležili tudi vsi poslovodni organi in predstavniki družbenopolitičnih organizacij ter samoupravnih organov iz kombinata ter Miha Ravnik, sekretar predsedstva CK ZKS, predstavniki občinskih in MS ZKS Trbovlje ter nekateri drugi gostje.

Temeljna točka problemske konference je bila: Razprava o strokovno politični podlagi za dograjevanje dohodkovnih odnosov in samoupravne organiziranosti v SOZD REK Edvard Kardelj. Poročilo delovnega predsedstva problemske konference je podal njen predsednik Jože Žitnik.

UVODNO POROČILO

Med drugim je dejal:

Gradivo za dograjevanje dohodkovnih odnosov in samoupravno organiziranost z naslovom strokovna politična podlaga za dograjevanje dohodkovnih odnosov in samoupravno organiziranost v SOZD REK Edvarda Kardelja je bilo junija letos posredovano v obravnavo vsem O-

snovnim organizacijam ZKS v kombinatu, Medobčinskemu svetu ZKS Trbovlje, predsedstvom občinskih komitejev ZKS v vseh občinah, kjer so sedeži delovnih organizacij kot tudi zadolženemu članu CK ZKS za revirje ter izvršnemu sekretarju CK ZKS, ki je vodil delovno skupino CK ZKS, ki je obiskala SOZD REK Edvarda Kardelja.

Javna razprava o tem gradivu naj bi bila, kot je sklenilo delovno predsedstvo problemske konference, do srede avgusta letos, kar pa je bilo zaradi prevelike odsotnosti članov ZK zaradi letnih dopustov nemogoče uresničiti. Zato je delovno predsedstvo problemske konference podaljšalo javno razpravo o strokovno politični podlagi do 10. septembra letos s tem, da se morajo sestati tudi akcijske konference delovnih organizacij in razpravljati o gradivu. To pomeni, da sta bila pravzaprav dva kroga razprav, saj so nekatere osnovne organizacije, oziroma akcijske konference o gradivu razpravljale že v prvem krogu. O tem gradivu so razpravljali in posredovali pisne pripombe tudi Medobčinski svet ZKS ter predsedstva občinskih komitejev ZKS v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju.

V razpravah o strokovno politični podlagi za dograjevanje dohodkovnih odnosov in samoupravno organiziranost v SOZD REK Edvarda Kardelja, so osnovne organizacije podprle izhodišča za dograjevanje dohodkovnih odnosov in samoupravno organiziranost. Bistvenih vsebinskih pripomb h gradivu niso imele.

V določeni meri so vsebinske pripombe posredovale Osnovna organizacija ZK delovnih organizacij Rudnik rjavega premoga Kanižarica, Osnovna organizacija ZK DO Rudnik rjavega premoga Senovo, predsedstvo akcijske konference ZKS DO IMD, predsedstvo akcijske konference ZKS DO RGD, predsedstvo akcijske konference ZKS DO TET, predsedstvo akcijske konference ZKS DO ZPT — področje Hrastnika, predsedstvo akcijske konference ZKS DO ZPT — področje Zagorje ter Osnovna Organizacija ZKS DO Rudnik Laško.

Delovno predsedstvo problemske konference ZKS v SOZD REK Edvarda Kardelja je zadolžilo komisijo za uveljavljanje zakona o združenem

delu v prakso v našem kombinatu, da najpozneje do 25. avgusta 1983 posreduje odgovore vsem osnovnim organizacijam, ki so imele, kot je že omenjeno, določene vsebinske pripombe.

Komisija je v odgovoru Osnovni organizaciji ZKS Rudnik rjavega premoga Kanižarica ugotovila enako kot za Osnovne organizacije ZKS Rudnik rjavega premoga Senovo in Laško, da pripombe niso vsebinskega pomena glede na gradivo o strokovno politični podlagi za dograjevanje dohodkovnih odnosov in samoupravno organiziranost v SOZD. Sugestije in stališča javnih razprav pa se bodo upoštevala pri oblikovanju in sprejemanju samoupravnega sporazuma o pridobivanju in delitvi dohodka, izdelavi normativov ter mikroorganizacije tozd in delovnih skupnosti rudnikov rjavega premoga Slovenije.

V odgovoru predsedstvu akcijske konference ZKS v DO IMD je komisija ugotovila, da je potrebno organizirati skupni sestanek z odgovornimi poslovnimi in družbeno-političnimi delavci v delovnih organizacijah RGD in IMD, na katerem bi poenotili različna gledanja na vsebino gradiva o strokovno politični podlagi za dograjevanje dohodkovnih odnosov in samoupravno organiziranost v SOZD REK Edvarda Kardelja. Enako je ugotovila ob pripombah akcijske konference ZKS v delovni organizaciji RGD.

Ta sestanek je bil opravljen 13. avgusta letos.

V odgovoru akcijski konferenci ZKS v delovni organizaciji TET je komisija ugotovila, da so bile na posebnem razgovoru razčiščene nejasnosti okrog predloga glede samoupravnega sporazuma o skupnem prihodku, ki je v javni razpravi.

V odgovoru predsedstvu akcijske konference ZKS delovne organizacije ZPT na področju Hrastnika je komisija ugotovila, da Družbeni dogovor ne dopušča postopnega samoupravnega dograjevanja tozd Rudnikov rjavega premoga.

Komisija ugotavlja, kot je poudarjeno v odgovoru, da je potrebno izdelati normative, ki bodo opredeljevali število izvajalcev tekočega vzdrževanja elektro strojne opreme, ki spada v neposredno proizvodnjo premoga. Vso ostalo elektro-strojno

dejavnost, ki opravlja velika popravila in investicijska dela, pa je potrebno združiti v novo predvideno delovno organizacijo rudarsko gradbene in investicijske dejavnosti. Nedoslednost teh skupno sprejetih stališč o združevanju elektrostrojne dejavnosti in netočne opredelitve, kaj spada v tekoče vzdrževanje elektrostrojne opreme pri pridobivanju premoga, bi pomenilo ohranjanje obstoječega stanja, ki pa ni skladno z določili Družbenega dogovora.

V odgovoru na pripombe akcijske konference ZKS delovne organizacije ZPT s področja Zagorja je komisija ugotovila:

— pri organiziranju tozd pridobivanja rjavega premoga, je komisija dosledno upoštevala določila Družbenega dogovora, da so rudniki tehniško tehnološka celota;

— upoštevajoč to dejstvo, spadajo tudi opravila tekočega vzdrževanja elektrostrojne opreme, zanje je potrebno izdelati normative, ki bodo opredelili potrebno število izvajalcev za neposredno proizvodnjo premoga, ostalo pa se združi v okviru združevanja elektrostrojne in rudarsko gradbene dejavnosti v okviru ene delovne organizacije. To pa tudi pomeni, da se vsebinsko ne zmanjšuje samoupravnih pravic, saj je poudarjena racionalnost združevanja sorodnih dejavnosti, ki daje novo kvaliteto samoupravnega odločanja;

— glede na dejstvo, da že in da bo tozd Separacija premoga Trbovlje opravljala skupni prevoz in separiranje premoga za bodoče tozde: Rudnik rjavega premoga Trbovlje in za tozd Rudnik rjavega premoga Hrastnik ter da lahko kot tozd na osnovi samoupravnega sporazuma z obema temeljnima organizacijama rudnikov, ureja dohodkovne odnose. Za vse bodoče tozd Rudnike rjavega premoga Senovo, Kanižarica in Laško pa iz Družbenega dogovora izhajajo, da so separacije sestavni del tehnično-tehnološkega procesa in da se lahko organizirajo kot delovne enote;

— glede organiziranja tozd RŠC potekajo razgovori s koordinacijskim odborom za usmerjeno izobraževanje v revirjih. Osnovni koncept predvideva, da se tozd RŠC organizacijsko vključi v Zasavski srednje-

šolski center. Do problemske konference bo tudi to vprašanje v celoti rešeno;

— na osnovi strokovne obrazložitve, da je proizvodnja v kamnolomu Borovik glede na sedanjo metodo odkopavanja premoga v Zagorju sestavni del proizvodnega procesa, je opredeljeno, naj bi ta kamnolom zaenkrat ostal v sestavi tozd Rudnik rjavega premoga Zagorje.

Predsedstvo problemske konference ZKS v SOZD REK Edvarda Kardelja je obravnavalo vse pripombe osnovnih organizacij ZKS ter v celoti verificiralo odgovore komisije za uveljavljanje zakona o združenem delu v našem kombinatu.

Temeljni cilj in naloga problemske konference ZKS v SOZD REK Edvarda Kardelja, je dosledno uresničevanje določil zakona o združenem delu, zakona o energetskem gospodarstvu, Družbenega dogovora o organiziranju ter zaključkov in usmeritev problemske konference ZKS o energetiki. Osnovna usmeritev organiziranosti je, da se organizacijsko izločijo vsi tisti organizacijski deli tehnološkega procesa, ki niso neposredno vezani na proizvodnjo premoga, s tem pa bomo dosegli temeljni cilj:

racionalno in učinkovitejšo organiziranost, ki mora v nadaljnji fazi, se pravi, v uresničevanju sklepov in stališč naše problemske konference, zagotoviti tudi opredeljene učinke.

POVZETKI RAZPRAV

V razpravi po poročilu so sodelovali: Srečko Klenovšek (Hrastnik), Franc Vozelj (TET), Boris Lepšina (predsednik problemske konference energetike SRS), Alojz Verdaj in Ivan Pajič (oba iz DO RGD), Marjan Vidmar (DO IMD), Pavel Čizmek (Senovo), Cveto Majdič (republiški komite za energetiko), Srečko Klenovšek (SOZD), Karel Vukovič (MS ZKS) in Miha Ravnik (CK ZKS). Vsi razpravljalci so podprli strokovno politično podlago o dograjevanju dohodkovnih odnosov in samoupravne organiziranosti v kombinatu, s tem da so izrekli tudi določene pripombe. Posebej so izpostavili, da »mora priti do določenih premikov v dograjevanju samoupravne ograniziranosti in dohodkovnega povezovanja, toda samo na

osnovi strokovnih podlag in ekonomskih izračunov in ne na pamet, ker pač določenim tako odgovarja». Hirastniški komunisti so pri problematiki stimulativnega nagrajevanja izpostavili problem njegovega neuresničevanja in vprašali, zakaj je »potrebno tako dolgo odlašati z dopolnitvami samoupravnega sporazuma, če smo že ugotovili napake, zakaj se ne pristopi k takojšnji realizaciji, saj imamo za takšno opravljanje del in nalog tudi potreben strokovni kader«.

Od današnje problemske konference pričakujemo, da z vso odgovornostjo vseh komunistov in drugih družbenopolitičnih organizacij dosežemo že dogovorjena stališča, ki bodo sprejemljiva za delavce v preinogovništvu, elektrogospodarstvu in vso širšo družbeno skupnost. Komunisti v Termoelektrarni Trbovlje ocenjujemo, je med drugim v razpravi dejal delegat iz te delovne organizacije, da so izhodišča za dograjevanje obstoječih dohodkovnih odnosov ustrezna osnova za boljše gospodarjenje in organiziranost.

— Pri nas razumemo, je med drugim poudaril delegat iz DO RGD — da je potrebno v SOZD združevanje sorodnih dejavnosti, ki so sedaj alocirane nekaj v premogu, nekaj v IMD, RGD, TET in drugih enovitih DO, vse z namenom koncentracije kadrov in opreme, po drugi strani pa koncentracija dela osnovnih dejavnosti, kar vse bi prispevalo k racionalizaciji poslovanja. Organiziranost mora po našem mnenju temeljiti na drugem, nič manj pomembnem dejstvu, namreč, da je organiziranost temelj in pogojena z možnostjo vzpostavljanja dejanskih dohodkovnih odnosov na temelju čistih računov in odnosov med subjekti združevanja.

— Eno so odnosi, ki jih zagovarjamo, drugo pa so cilji, ki jih postavljamo o organiziranosti, je med drugim dejal Miha Ravnik, ter očrtal, da mora racionalna organiziranost, pa naj gre za poslovno ali samoupravno, sloneti na boljšem delu, na racionalnem delu.

Ko govorimo o delitvi dela, si največkrat predstavljamo fizično delitev dela. Zato bi predlagal, je dejal da komunisti ocenimo, kje se pojavljajo lokalistično podjetniške tenden-

ce ter zapiranje v lastne okvire, predvsem pa težnje, da ostane po starem. Postaviti je treba odgovornost posameznih ali pa celih struktur. Nesprejemljivo je ponovno odpiranje dilem okoli že dorečenih in poenotenih stališč, kjer to zgolj zavira aktivnosti pri uresničevanju določil družbenega dogovora o organiziranosti.

Na problemski konferenci je bilo izvoljeno desetčlansko predsedstvo, ki ga vodi Jože Zitnik, njegov namestnik je Brane Kušar, ostali člani pa so: Jože Ogrizek, Miroslav Kreča, Jani Hren, Franc Vozelj, Pavel Cizmek, Gabrijel Mejač, Boris Dvojmoč in Brane Luksič. Tako kot delegatom traja tudi članom predsedstva mandat do uresnitve nalog, zaradi katerih je bila sklicana problemska konferenca.

ZAKLJUČKI

Problemska konferenca je pooblastila predsedstvo za sprejem zaključkov. Na prvi seji je sprejelo naslednje zaključke: člani ZK ugotavljamo, da smo poenoteni pri sprejemanju strokovnih podlag in stališč v bistvenih stvareh samoupravne organiziranosti in dohodkovnih odnosov ter da smo v predhodnih razpravan uskladili vse glavne nejasnosti organiziranja kakor tudi dograjevanja dohodkovnih odnosov. Podano gradivo in razprava mora biti podlaga komunistom v vseh sredinah za: organiziranje dejavnosti pridobivanja električne energije v DO Termoelektrarna Trbovlje; organiziranje dejavnosti pridobivanja rjavega premoga v delovni organizaciji Rudniki rjavega premoga Slovenije (neposredno pridobivanje premoga, tekoče vzdrževanje, separiranje, predelava jamskega lesa, vzdrževanje jamskih prostorov in klime, distribuiranje premoga); organiziranje dejavnosti pridobivanja rjavega premoga v delovni organizaciji Rudarska gradbena dejavnost (geološke raziskave in investicijska dela, investicijsko vzdrževanje in velika popravila, izdelava in montaža elektro strojne opreme, avtoprevozi); uveljavljanje dohodkovnih odnosov; utrjevanje samoupravnega položaja delavcev. To bomo dosegli z akcijo komunistov med delavci in preko organov samoupravljanja.

Komunisti se odločno zavzemamo za takšno organiziranje skupnih funkcij v energetiki, ki bodo dajale delavcem enakopraven položaj, obenem pa zagotavljale skladen in najracionalnejši razvoj celotne energije s ciljem, zagotoviti uporabnikom trajnejšo, čim cenejšo, kvalitetno in sigurno oskrbo z energijo. Odprte dileme, ki se obstajajo okoli organiziranja, je potrebno čimprej razrešiti, zato zadolžujemo predsedstvo problemske konference v SOZD REK Edvarda Kardelja, da pridobijo stališča komunistov Elektrarne Brestanica in Toplarne Ljubljana, ter da ta stališča upoštevajo pri nadaljnji aktivnosti. Odprte dileme, ki obstajajo okoli organiziranosti elektro strojne dejavnosti v delovni organizaciji Rudarska gradbena dejavnost, morajo komunisti v delovni organizaciji IMD ter DO RGD uskladiti in se poenotiti do sprejemov samoupravnih sporazumov o združitvi v DO RGD, to je, do 10. novembra 1983. V nadaljnjih aktivnostih bomo uveljavili sprejeta stališča z odločno akcijo in terjali odgovornost povsod tam, kjer določeni kadri niso sposobni ali se nečejo vključiti v proces izpeljave dogovora in širših skupnih interesov. Sklepe bomo dosledno spoštovali pri vsakodnevnem delu. Komunisti se bomo preko samoupravnih organov zavzeli, da bomo s kadrovske politiko zagotovili uresničevanje sprejetih stališč. Predsedstvo problemske konference je zadolženo, da spremlja uresničevanje sklepov in dogovorov pri dograjevanju dohodkovnih odnosov in samoupravne organiziranosti, in da bo dajalo pobude za sklic članov Zveze komunistov v tistih sredinah, kjer bi se kazale neaktivnosti oz. odstopanja od sprejetih dogovorov in stališč.

Predsedstvo problemske konference ZKS SOZD REK Edvard Kardelj je posredovalo zaključke v verifikacijo Osnovnim organizacijam ZKS v kombinatu ter zadolžilo strokovno komisijo, da oblikuje, kar je že storjeno, tri delovne skupine za izdelavo elaboratov. Slednji bodo osnova za izdelavo vseh potrebnih samoupravnih aktov ter za najširše razprave na vseh ravneh.

Vse aktivnosti pri dograjevanju dohodkovnih odnosov in samoup-

ravne organiziranosti naj bi v kombinatu uresničili najpozneje do maja prihodnjega leta.

Janko Savšek

SINDIKAT-NOSILEC

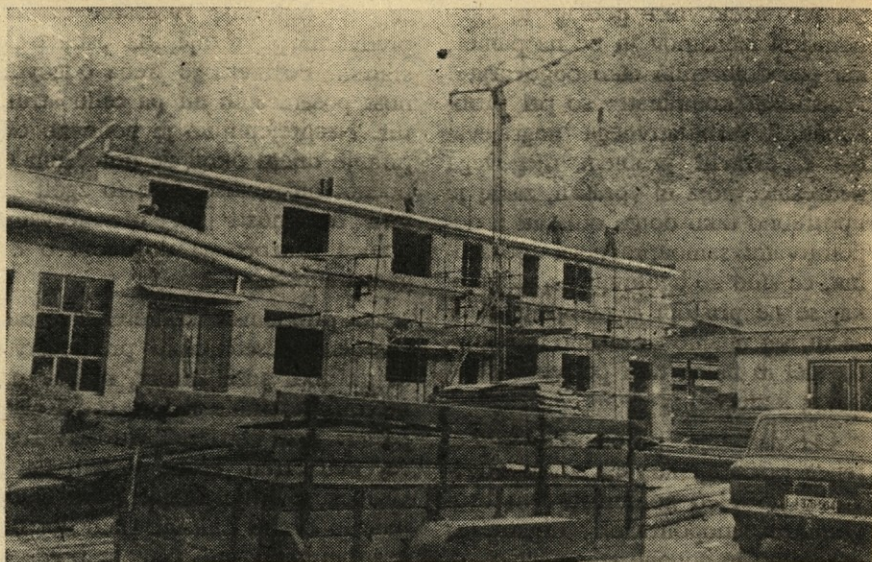
POLITIČEGNA DELA V NOVI
ORGANIZIRANOSTI
»SLOVENSKI RUDNIKI
RIAVEGA PREMOGA
— TRBOVLJE«

Takoj na začetku bi rad povedal, da bomo v sindikatih tako kakor sedaj podpirali boljše delo na vseh sektorjih pridobivanja premoga boljše kakovosti, po nižjih cenah ter učinkovito nagrajevanje rudarjev. Mislim, da so to glavni kazalci naše smeri delovanja, ki ne bo lahka, kajti odpori na nekaterih področjih se kažejo že sedaj s polno neodgovornostjo nekaterih poslovnih struktur.

Problemska konferenca ZK je za nami, pred nami pa sklepi, smeri in poti po katerih naj teče vsa aktivnost sindikata. Mislim, da bodo letne konference OOS prvi javni barometer ocene, kaj bo še treba doreči ter zapisati razprave, iz katerih bomo skupaj ugotovili razpoloženje članstva do nove organiziranosti.

Zaključki koordinacijskega odbora OOS REK EK so jasni, in sicer, da naj bodo vsi dokumenti, ki bodo šli v javno razpravo, jasni, čisti, da lahko vsak delavec vidi čistejšo sliko bodoče organiziranosti ter učinkovitosti, shemo delovanja vseh, ki združujemo delo v kombinatu, to se pravi socialno varnost, boljše delo in pa osebni dohodek po opravljenem delu, ne pa tako kot sedaj. Lahko rečemo, da smo se že sedaj nečesa naučili, kaj je prav in kaj ne, a žal ugotavljam, da se nekateri obnašajo, kot da ta svet ni njihov.

Čas, v katerem živimo, in to, kar se dogaja okrog nas, bi nam moralo zresniti obraze, kajti veliko govoriti, ob tem pa nič narediti, je preživel. Tu se začne naša bitka zaupanja v sistem, katerega smo si sami izbrali — saloupravljanje, ki bo dalo odgovor našim naporom za doseganje

V letošnjih jesenskih mesecih je SGD Beton — TOZD Operativa Zasavje, Trbovlje, pričela po naročilu Premogovnika Trbovlje z gradnjo prizidka k obstoječi kopalnici Premogovnika Trbovlje.

Foto: A. Bregant

plana, vsaka dodatna tona nakopane premoga pa potrdilo enotnosti med nami.

Ocena dela sindikata v DO ZPT: predvideno — doseženo, s tem mišlim letovanje, preventivno zdravljenje, rudarski praznik itd. je šlo do neke meje možnosti trenutka, v katerem živimo. Sodelovali smo v vseh razpravah o novem pokojninskem zakonu, benefikaciji, stanovanjskem zakonu itd. Na kratko lahko ugotovimo, da naše pripombe niso bile upoštevane, za kar pa lahko rečem, da je naš glas v puščavi, kjer samo doni, ne sliši se pa ne.

SINDIKAT PREMOGOVNIKA TRBOVLJE O GRADNJI TE — TO III

Dne 18. decembra so delavci — člani Osnovne organizacije Zveze sindikatov Premogovnika Trbovlje na svoji letni konferenci razpravljali o nadaljnjem razvoju in perspektivah Premogovnika Trbovlje, pa tudi o socialni varnosti 1450 rudarjev te temeljne organizacije. Zadeve v zvezi s pričetkom gradnje TE — TO III se namreč odlagajo iz leta v leto iz različnih vzrokov.

Na tej letni konferenci so sprejeli sklep z naslednjo vsebino: Vsem

Nihče ne more reči, da ni aktivnosti v smeri političnega dela, a ta krog se zapira z resolucijami in ostalimi zakoni, ki pa nam niso dosegljivi. Sindikat bo svoje poslanstvo opravił tako, da bomo v letu 1984 izpolnili planske naloge, premog kopali po čim nižjih cenah in varneje; tako bo tudi naš kos kruha bolj siguren, varen in cenjen.

V imenu predsedstva OOS želim vsem zaposlenim v SOZD REK EK zdravo, srečno novo leto 1984.

Tomo Govejšek

najodgovornejšim vodilnim dejavnikom v SR Sloveniji, ki zavirajo gradnjo TE — TO III, pošiljamo zahtevo po nujni izgradnji TE — TO III. To je zahteva, ki temelji na najracionalnejši gradnji nujnega energetskega objekta, ki bi rešil ključna vprašanja energije, onesnaženosti okolja, ozračja in vode ter že enkrat dokončno rešil toplifikacijo revirjev.

Sklep je bil poslan Interesni skupnosti elektrogospodarstva, Izvršnemu svetu SRS, ZSS — sindikatu energetike, Republiškem komiteju za energetiko, Elektrogospodarski skupnosti Slovenije, Zasavskim premogovnikom, TET in SOZD REK EK.

Delovanje mladine SOZD REK EK

Poročilo o delovanju koordinacijske konference OO ZSMS SOZD REK EK za obdobje junij — november 1983

Z volilno-programsko sejo koordinacijske konference OO ZSMS SOZD REK EK, ki je bila v maju, smo pravzaprav postavljali temelje v delovanju ZSM SOZD REK EK. Neobhodno je, da imamo to pred očmi, ko razmišljamo o premikih v delovanju od junija do novembra. Delovali smo na osnovi zaključkov in sklepov koordinacijske konference in akcijskega programa.

Vloga mladih v našem kombinatu ni odvisna samo od njihove številčne zastopanosti, ampak, in če ne predvsem, od njihovega vpliva na odločanje. Ta vpliv pa še ni takšen, kakršen naj bi bil, bodisi da je ZSM še premalo usmerjena na problematiko, ki je na dnevnih redih sej delegacij samoupravnih organov in drugih DPO, bodisi da v le-teh ni zagotovljena ustrezna struktura mladih, bodisi da stališča in predlogi mladih ne prodrejo oz. jih ne upoštevajo. Tako gre reševanje problemov mladih (kadrovska politika, politika zaposlovanja, stanovanjska vprašanja itd.) še vse prevečkrat mimo mladih. V prizadevanjih za širše vključevanje mladih v delovanje ZSM bo potrebna še večja prodornost, vztrajnost. To ugotavljamo po tem, ko smo bili v nekaterih osnovnih organizacijah in dali začetne impulze za delovanje naprej pa se stvari niso bistveno premaknile.

Zavedajoč se, da mladina lahko le pravilno organizirano uresničuje svojo družbeno vlogo, smo vključili v organizacijske oblike vse mlade, ki do sedaj niso bili organizirani. Tako so se mladi iz Pomožne dejavnosti Trbovlje in Predelave jamskega lesa vključili v OO ZSMS TOZD Premogovnik, mladi iz delovne skupnosti in Pomožne dejavnosti Zagorje v OO ZSMS TOZD RESD, mladi iz Pomožne dejavnosti in delovne skupnosti v Hrastniku v OO

ZSMS kombinata v Hrastniku, v novembru je bila ustanovljena OO ZSMS v DO Rudnik Laško, mladi v TOZD RŠC pa so se organizirali v osnovno organizacijo s tremi aktivni: šola, dijaški dom in proizvodnja.

Mladi lahko kvalitetno odločajo le, če so idejno-politično usposobljeni, zato smo pripravili program idejnopoličnega usposabljanja.

Mladina si je in si še bo prizadevala prispevati svoj delež pri uresničevanju stabilizacije in povečanja produktivnosti. V tej zvezi pripravljamo tudi analizo o odsotnosti z dela mladih, da ugotovimo delež mladih pri tem in poiščemo ustrezne rešitve.

V zavest mladine vse bolj prodira prepričevanje o nujnosti povezovanja v našem kombinatu. Kljub težavam v zvezi s teritorialno dislociranostjo OO ZSM smo si prizadevali vključiti v koordinacijsko konferenco tudi OO ZSMS iz DO Rudnik premoga Senovo in DO Rudnik premoga Kanižarica, pa tudi DO Rudnik Laško.

Glade prostovoljnega dela so mladi našega kombinata sodelovali tako v zveznih, republiških in lokalnih delovnih akcijah. Mladinska delovna brigada Edvarda Kardelja pa je že po tradiciji delala na Rabu. V septembru smo sodelovali na delovni akciji v KS Center Trbovlje.

V zvezi z evidentiranjem mladih za MDA bi morala OK ZSMS pravočasno poslati kadrovske potrebe.

Zaradi nujnosti povezovanja šolske mladine in mladine v združenem delu ter štipendistov in štipenditerjev smo v septembru organizirali srečanje s štipendisti, na katerem je bila sprejeta pobuda za ustanovitev aktivna štipendistov na ravni mladinske organizacije SOZD.

Glede na to, da je šport interesno področje, kjer se mladina najmočnejše udeležuje, smo izvedli športne igre mladih SOZD REK EK v počastitev dneva republike. Tekmovali so v streljanju, malem nogometu, namiznem tenisu in šahu.

V zvezi z informiranjem ugotavljamo, da iz večine osnovnih organizacij zapisniki prihajajo, da je več moč prebrati o mladini SOZD REK EK tudi iz glasila Srečno, še vse premalo pa je mladina seznanjena z

delom samoupravnih organov, delegacij in drugih DPO v kombinatu.

Mladina v našem kombinatu čuti, da je skrb ostalih DPO še posebej ZK za delovanje osnovnih organizacij ZSMS premajhna. Povezovanje in sodelovanje med DPO se v zadnjem času nekako krepí ob aktivnostih pri dograjevanju dohodkovnih odnosov in samoupravne organiziranosti.

Mladi komunisti se ne vključujejo v delovanje OO ZSMS. In nena zadnje bo potrebno okrepiti sodelovanje med koordinacijsko konferenco OO ZSMS SOZD REK EK in OK ZSMS, ki je bilo dosedaj izredno šibko kljub potencialnemu obojestranskemu interesu.

Ustanovitev

OSNOVNE
ORGANIZACIJE
ZSMS DO
RUDNIK LAŠKO

Ena izmed prednostnih nalog mladinske organizacije SOZD REK EK v tem mandatnem obdobju je organizirati vse mlade v kombinatu, kajti le organizirani lahko uresničujejo svoje interese in potrebe.

Tudi mladi iz DO Rudnik Laško do sedaj niso bili organizirani. Dejstvo je, da je bila do nedavnega starostna struktura v tej delovni organizaciji neugodna tako mladincev praktično ni bilo. V zadnjem času pa vse več mladih prihaja v delovno organizacijo tako da jih je že preko štirideset.

S tem se je pokazala tudi potreba po organiziranju le-teh. Ustanovna volilno-programska konferenca OO ZSMS DO Rudnik Laško je bila v petek 25. 11. 1983. Mladi iz DO Rudnik Laško so na njej sprejeli poslovnik o delu osnovne organizacije in pravila o organiziranosti koordinacijske konference. Poleg tega so izvolili predsedstvo. Za predsednika je bil izvoljen Andrej Šilih, za namestnico predsednika Jelena Drame, za člane

pa Jože Železnik, Robert Plevnik, Alojz Pušnik, Jože Jernejšek in Vlado Iljevec. Sprejet je bil tudi okvirni program dela.

Zavzeli pa smo se tudi za tesno sodelovanje med OO ZSMS DO Rudnik Laško, koordinacijsko konferenco OO ZSMS SOZD REK EK in OK ZSMS Laško

Sportne igre mladih SOZD RE EK

Poleg tekmovanja v malem nogometu so se mladi našega kombinata v okviru športnih iger ob dnevu republike pomerili še v treh panogah, in sicer: v streljanju z zračno puško, šahu, namiznem tenisu.

V streljanju z zračno puško je nastopilo devet ekip v šahu sedem in namiznem tenisu osem. Tekmovanje v šahu je bilo 30. 10. 1983, v streljanju z zračno puško 20. 11. 1983 in v namiznem tenisu 11. 12. 1983.

Sah

1. mesto ekipa TOZD RŠC — III — 17 točk
2. mesto ekipa TOZD Premogovnik Trbovlje — 13 točk
3. mesto ekipa DO RGD — 10,5 točk

Streljanje z zračno puško

1. mesto ekipa TOZD RŠC — II — 448 krogov
2. mesto ekipa TOZD Premogovnik Trbovlje — 311 krogov
3. mesto ekipa DS ASO, TSO, DO ZPT — 297 krogov

Namizni tenis

1. mesto ekipa TOZD EIMD
2. mesto ekipa TOZD RŠC — III
3. mesto ekipa DS ASO, TSO, DO ZPT

Prvouvrščene ekipe so prejele pokale, drugouvrščene diplome in tretjeuvrščene priznanje.

Božo Marot

Letošnji nagrajenci AVNOJ

Letošnje nagrade AVNOJ, bilo jih je 25, in so najvišja jugoslovanska priznanja za ustvarjalnost in delo, ki je splošnega pomena za Jugoslavijo, so iz Slovenije prejeli:

- akademik, pisatelj Anton Ingolič, za področje književnosti;
- Vida Tomšič za področje družbenih ved (sociologija);
- Elan, Tovarna športne opreme Begunje, za področje lesne industrije.

Naj omenimo še to, da je s področja rudarstva prejel to visoko priznanje tozd Površinski kop Kosovo Dobro selo, nadalje rudnik boksita Nikšič prav tako za področje rudarstva ter akademik Hrvoje Požar za področje elektroenergetike.

Nagrada je znašala 200.000,00 din za posameznika, kolektivi pa so prejeli priložnostne plakete.

Referendum v Hrastniku je uspel

Občani Hrastnika so se 8. in 11. decembra odločali o uvedbi IV. samoprispevka. S tem samoprispevkom nameravajo izvesti program, ki so ga začrtali ob pričetku akcije za izvedbo referenduma.

Dne 8. decembra so se odločali na referendumu delavci v organizacijah združenega dela, v nedeljo 11. pa krajanji v krajevnih skupnostih in tisti delavci, ki so zaposleni izven Hrastnika, vendar bivajo v Hrastniku.

Za IV. samoprispevek je od 8.231 delovnih ljudi in občanov glasovalo 68,3 % volilnih upravičencev. Udeležba v združenem delu je bila 95,6 %, v krajevnih skupnostih pa 91,1 %.

Glede na to, da je referendum uspel, bodo občani občine Hrastnik od 1. januarja 1984 dalje prispevali od svojih osebnih dohodkov 1,5 %, upokojenci pa 1 % od pokojnine. Občani, ki imajo mesečno manj kot 7.000,00 din dohodka, so teh prispevkov oproščeni. S prispevki v naslednjih petih letih, ki se jih bo po programu nateklo 92 milijonov, bodo zgradili objekte za potrebe šolstva, komunalne objekte ipd.

Prispevne stopnje v letu 1984

Republiška uprava za družbene prihodke je objavila pregled stopenj davkov iz osebnega dohodka in stopenj prispevkov iz OD za financiranje splošnih družbenih potreb v družbeno-političnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih na področju družbenih dejavnosti za leto 1984.

Iz tega pregleda je razvidno, da bomo delavci v združenem delu in drugi občani v letu 1984 plačevali naslednje prispevke in davke iz osebnega dohodka:

— Črnomelj	26,38 %
— Hrastnik	27,02 %
— Krško	27,82 %
— Laško	25,57 %
— Trbovlje	25,62 %
— Zagorje	26,04 %

Za skupnost zdravstvenega varstva in skupnost za zaposlovanje pa bomo prispevali iz dohodka naslednje stopnje prispevkov:

Občina	Skupnost zdravstvenega varstva	Skupnost za zaposlovanje
— Črnomelj	9,75	0,27
— Hrastnik	10,89	0,20
— Krško	8,72	0,26
— Laško	11,30	0,28
— Trbovlje	9,30	0,22
— Zagorje	10,15	0,32

Občinske raziskovalne skupnosti Slovenije po naslednjih stopnjah:

— Črnomelj	0,07
— Hrastnik	0,05
— Krško	0,05
— Laško	0,05
— Trbovlje	0,03
— Zagorje	0,07

Prispevek iz dohodka od o-snov, ki jo predstavljajo sredstva poslovnega sklada:

Skupnost pokojniškega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji: elektrogospodarstvo, pridobivanje premoga, predelava premoga in dejavnosti, ki so posebej našteje v tem pregledu po stopnji 0,27, vsi ostali zavezanci, ki opravljajo vse druge dejavnosti pa 1,27.

Kadrovske spremembe

V socialistični zvezi delovnih ljudi Slovenije in v posameznih občinskih konferencah je prišlo do raznih kadrovskih sprememb. Za najbolj odgovorne funkcije v RK SZDL Slovenije so evidentirani: za predsednika Franc Šetinc, za podpredsednika Božena Ostrovršnik in Jože Knez, za sekretarja pa Geza Bačič.

V Trbovljah pa so drugega decembra na problemsko-volilni seji Občinske konference SZDL izvolili za predsednika Tineta Naraglava, dosedanjega sodelavca v skupnih službah Gostinskega podjetja Rudar, za podpredsednico so izvolili še naprej Marinko Zaletel, za sekretarja pa ponovno Vilija Trevna.

Na programsko volilni seji Občinske konference SZDL Zagorje ob Savi pa so za mandatno obdobje 1983—1985 izvolili za predsednico Ireno Drenik, za podpredsednika Dušana Kolenca in Aleša Mačka, za sekretarja pa Janeza Groboljška.

VODNOGOSPODARSKA DELA V PRIHODNJEM LETU

Delegati Območne vodne skupnosti Ljubljana-Sava so se 8. 12. t.l. sestali na svojih sejah na področju Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Predstavniki Območne skupnosti so pripravili delegatom za razpravo gradivo, ki ga je nato obravnavala in o njem sklepala skupščina Območne vodne skupnosti Ljubljana-Sava na svojem zasedanju dne 23. 12. t.l.

Delegati so na področnih delegatskih konferencah obravnavali realizacijo letošnjega načrta, obravnavali so predlog izhodiščnih cen ter načrta del in vodnega prispevka za leto 1984, predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Območne vodne skupnosti, podana pa je bila tudi informacija o prenosu osnovnih sredstev na vodnogospodarsko organizacijo. Iz gradiva, ki so ga prejeli delegati in ga je obravnavala skupščina ter ga brez večjih sprememb potrdila, je razvidno, da je za leto 1984 predviden 5 % porast fizičnega obsega vodnogospodarskih vlaganj, da je bila v načrtu del upoštevana stopnja inflacije v višini 25 % in da se valorizirajo tarife vodnih prispevkov za 30 %.

V letu 1984 naj bi zagotovili pri Območni vodni skupnosti skupno 1.022.100.000 din ali preko 102 stari milijardi din.

Od zbranega vodnega prispevka v tem znesku bo Območna vodna skupnost Ljubljana-Sava združevala za skupen program v Sloveniji in delovanje Zveze vodnih skupnosti Slovenije 401.700.000 din. Območna vodna skupnost Ljubljana-Sava bo torej za izvajanje svojega lastnega programa razpolagala s skupno 620.400.000 din. Ta sredstva bodo zbrana v glavnem s splošnim vodnim prispevkom, deloma pa tudi od vodnega prispevka od proizvedene električne energije, od vodnega prispevka od uporabljene in izkoriščene vode, nadalje od onesnažene vode, potrošene pitne vode, obrtne dejavnosti, katastrskega dohodka in vodnega prispevka od plavin.

Sredstva, s katerimi razpolaga območna vodna skupnost, pa se namenjajo za redno vzdrževanje hudo-

urnikov in nižinskih vodotokov, redno vodnogospodarsko dejavnost študije in raziskave ter funkcionalne izdatke, urejanje vodotokov, varstvo voda ter za združevanje sredstev pri Zvezi vodnih skupnosti Slovenije.

Revirske občine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje bodo prejele po tem programu v letu 1984:

a) za redno vzdrževanje hodournikov, to je za neposredne posege:

Hrastnik	9.500.000 din
Trbovlje	4.000.000 din
Zagorje	4.000.000 din

V Hrastniku bodo s temi sredstvi nadaljevali ureditvena dela na potoku Boben pod Birtičem, nadalje bodo uredili levi pritok iz Pekla, poskrbeli za zmanjšanje poplavljanja in za zaščito ceste ob potoku Brnica, nadalje desne brežine pri Dolinški — Brnica, na Beli bodo obnovili stare porušene zidove na Dolu, v rezervnem programu pa je predvideno zavarovanje brežin pri hiši št. 22 Boben ob potoku Boben.

V Trbovljah bodo urejali strugo Svinjščice v Gaberskem in opravili vzdrževalna dela na Planinšnici in Ojstrici.

V Zagorju v Kisovcu bodo zgradili prodne pregrade na desnem pritoku potoka Ribljek, na potoku Orehovica bodo uredili levi breg struge v Izlakah v dolžini okoli 170 m ter opravili še druga manjša vzdrževalna dela.

V okviru neposrednih posegov za redno vzdrževanje nižinskih vodotokov pa bo v Trbovljah na voljo v prihodnjem letu 14 milijonov din in za področje Zagorja 5 milijonov din.

V Trbovljah bodo regulirali Trboveljščico od že reguliranega dela pri Komunali do mehanične delavnice v dolžini 350 m ter opravili pripravljala dela za sanacijo pokritega odseka Trboveljščice pod Cementarno.

V Zagorju bodo zgradili v Kisovcu prodno pregrado na desnem pritoku Ribljek. Na Mediji v Dolenji vasi bodo prekrili potok na novem zazidalnem območju v dolžini 80 m. Opravili pa bodo še druga manjša vzdrževalna dela na Mediji in pritokih.

V okviru tehnične dokumentacije bodo pripravili program sanacije

pokritega odseka. Trboveljščice ter projekt prekritja potoka Medija v Dolenji vasi.

Pri postavitki varstvo voda je predvideno, da bo v Hrastniku sanirano zajetje Ribnik v znesku 1.900.000 din. Za področje Trbovelj pa je predvideno zajetje pitne vode v Šklendrovcu po sklenjenem samoupravnem sporazumu za znesek 4.160.000. Poleg tega je predvideno, da bo za področje občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje izdelana študija oziroma regionalne hidrološke raziskave za vodooskrbo občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Zbrani bodo podatki o izviri, opravljene nove meritve izvirov itd. Raziskave bodo sofinancirale še Zveza vodnih skupnosti Slovenije in Komunalne interesne skupnosti vseh treh občin ter RSS.

Sredstva, ki so bila v letu 1983 namenjena kot delež OVS pri gradnji centralne črpalke postaje v Trbovljah, pa se prenesejo v leto 1984, ker iz objektivnih razlogov del ni bilo mogoče opraviti v letu 1983. Ta znesek znaša 5 milijonov din.

(tl)

PRIZNANJE KOMBINATU

TUP Nikola Mašanovič iz Dubrovnika je ob svojem 30-letnem obstoju podelil našemu kombinatu priznanje za dolgoletno uspešno poslovno sodelovanje.

Branko Omahne

ZASAVSKI REVIRJI V ČASU GOSPODARSKE KRIZE IN KRIZE PREMOGOVNIŠTVA V LETIH 1929—1936

(1. nadaljevanje)

Tisti rudarji pa, ki so bili zaposleni, so bili v stalnem strahu, da bodo reducirani. Niso bili polno zaposleni ampak so »praznovali«, to je, delali so deset do štirinajst šihrov mesečno. Dočim je velika večina rudarjev

v teh letih praznovala, pa so bili nekateri polno zaposleni in je TPD tako s toliko »deli in vladanji« rušila enotnost rudarskega delavstva. V teh letih hude krize so najbolj trpele rudarske plače, ki so se stalno zniževale. Leta 1926 je zaslužil rudar povprečno 18.000 din letno, leta 1933 pa le 7.500. V kakšni bedi so živeli rudarji, se najbolj vidi, če pogledamo plačilni listek rudarja-kopača (najvišja kategorija) za pol meseca v letu 1934, ko so delali le sedem šihrov:

5 šihrov á 38 din	190 din
2 šihra á 38 din	76 din
	18 din
	4 din
	288 din

ODBITKI

Davek	2,33 din
Pokojninska blagajna	59,50 din
Bolniška blagajna	39 din
Delavska zbornica	2,85 din
Konzum-živila	115,25 din
Uporaba inventarja	8,73 din
Razsvetljava, godba	10,80 din
	238,46 din

Čista plača je znašala 288 din — 238,46 din, to je 49,54 din.

Štiričlanska družina je rabila za povprečno glavno prehrano najmanj 650 din mesečno. Zaposleni rudar pa je imel za prehrano na razpolago le 230 din mesečno, in še to samo tisti, ki je bil v kopaški kategoriji.

V rudnikih je vladal preganjaški sistem, rudarji so delali v stalnem strahu, da ne bodo reducirani. Kljub v nebo vpijajočim razmeram v rudarskih revirjih, bedi, gladu in izkoriščanju rudarjev pa v letih krize dobički TPD niso trpeli. V teku desetletij so rudarji nagrmadili ogromne zaklade ter s svojimi žulji iztisnili iz zemlje nepregledno bogastvo. Toda vsi ti zakladi in vse to bogastvo ni ostalo v njihovih rokah, ampak se je stekalo v žepe tujih kapitalistov, akcionarjev TPD.

Drugi pomembni mejnik je uvedba šestojanuarske diktature kralja Aleksandra. Glavni udarec je bil namenjen KPJ in SKOJ. Partija kot celota ni bila pripravljena na udarce diktature, poleg tega pa je zahtevo po oboroženemu uporabi povzročila smrt marsikaterega komunista in skojevca.

Tudi v okrožju Trbovelj, Zagorja in Hrastnika je bilo podobno. Z višjim forumom ni bilo dalj časa redne zveze. V tem času je revolucionarno politično gibanje tako v revirjih kot drugod močno pojenjalo. To je obdobje, ko so izdajalski socialdemokratski voditelji, kot sta bila Jurij Arh in Franc Pliberšek, na uslugo režimu vodili sindikalno organizacijo ZRJ tako, kakor sta želela oblast in TPD.

Težko stanje delavskega gibanja v revirjih v tem času zelo točno ilustrira slučajno ohranjeno pismo, ki ga je napisal tedanji preostali član OK KPJ za revirje Anton Okrogar, st., tovarišici Zinki Winberger v SZ, datiranem 4. 5. 1931. V pismu govori, da je partijsko delo čisto zaspalo, da ni nobene zveze, da se od nikoder nihče ne pojavi itd.

Delovanje partije in SKOJa je dobilo hud udarec januarja 1930, ko je bila izdana v Trbovljah skojevska konferenca. Aretirani so bili naslednji skojevci: Maks Strmecki — sekretar PK SKOJ, Franc Zatler iz Ljubljane, Franc Lebar, Vili Vresk in Franc Majcen iz Trbovelj ter Anton Rancinger in Jože Drgan iz Hrastnika.

Večina rudarjev v tem času ni bila organizirana. Rudarji so imeli svojo strokovno organizacijo Zvezo rudarjev Jugoslavije, ki pa je bila pod vodstvom socialdemokratov Arhovega in Pliberškovega kova. Njuna reformistična in kompromisarska politika je odvrčala večino rudarjev od ZRJ.

ZRJ je imela podružnice v Črni, Mežici, Lešah, Velenju, Zabukovici Rajhenburgu, Hrastniku, Trbovljah, Zagorju in Krmelju. Sedež je imela v Zagorju. V letu 1931 so sestavljali vodstvo ZRJ naslednji:

predsednik Ivan Kamnik, tajnik Jurij Arh, blagajnik Anton Ule;

odborniki Franc Šobar, Franc Pliberšek, Anton Verden, Anton Rovšek, Valentin Topler, Hinko Stanovšek, Ivo Zupanc, Ludvik Petretič, Filip Murn, Leopold Luduko.

Število organiziranih rudarjev v ZRJ je bilo v letih 1928 do 1930 približno naslednje:

Zagorje	1928	1929	1930
Zagorje	148	202	354
Hrastnik	52	76	38
Trbovlje	84	103	312

Rudarji so bili strokovno organizirani tudi v Jugoslovanski strokovni zvezi, organizaciji krščanskih socialistov ter v Narodni strokovni zvezi. Obe organizaciji pa v revirjih nikoli nista imeli velikega vpliva na rudarsko delavstvo. Komunisti se v te sindikate niso vključevali. Delavski razred je bil torej na političnem in tudi na sindikalnem nivoju nenoten!

Kaj več od pošiljanja protestov in delegacij ter organiziranja shodov uradno vodstvo ZRJ ni upalo.

Začetek nove aktivnosti revirskega delavstva

V začetku tridesetih let se začne počasi obnovljati delovanje KPJ. V procesu reorganizacije partije je v zavest komunistov prihajalo spoznanje, da za uspeh revolucionarne borbe ni dovolj samo njihova osebna hrabrost in pripravljenost na žrtve, temveč, da v borbo vključijo čim širše ljudske množice.

V Sloveniji je partijska organizacija ponovno zaživela že v letu 1931. Obnavljanje vodstva ter s tem povezovanje partijskih organizacij sta pričela Boris Kidrič in Edvard Kardelj. Boris Kidrič je takoj po vrnitvi iz zapora novembra 1930 pričel povezovati razbite organizacije KPJ po Sloveniji. Februarja 1932 se je vrnil iz zapora tudi Edvard Kardelj in sredi istega leta je bil formiran pokrajinski komite KPJ za Slovenijo. Ponovno je bilo osnovanih pet okrožnih komitejev in začeli so izdajati ilegalni list Rdeči prapor ter ilegalni študijski list Rdeči signal.

Revirji nimajo nekih posebnosti zunaj splošne slike razvoja naprednega delavskega gibanja, ki ga je vodila partija. Sama komunistična miselnost v prvem obdobju diktature v revirjih ni bila zatrta, se pa v letih 1930/31 ni organizirano manifestirala. V Hrastniku je bilo v tem času 8—10 članov KPJ in SKOJa, v Trbovljah 8 komunistov, za Zagorje pa število članstva še ni ugotovljeno.

Jeseni 1931 je bil premeščen v Trbovlje Martin Mencej, specialni pedagog. Povezal se je s posameznimi komunisti in zadali so si nalogo obnoviti partijsko organizacijo v Trbovljah. Obnovili so prve štiri

partijske celice. Še isto zimo je bil ustanovljen mestni partijski komite za Trbovlje. Sestavljali so ga naslednji: sekretar Martin Mencej in člani Ivan Keše, Jože Gorjanc, Franc Bastič in Lojze Hruševar.

Nadaljnja naloga komiteja je bila, da razširi število partijskih članov in organizira nove celice, v katere je treba pritegniti tudi brezposelne in mladino. Konec l. 1932 je tako partijska organizacija v Trbovljah štela že 25 članov. Delo je bilo precej začetniško, saj komite ni imel prave povezave z vodstvom, politični kadri pa so bili slabo zgrajeni.

Trboveljska partijska organizacija se je poleti 1932 povezala z nekaterimi rudarji-komunisti v Zagorju, kjer so imeli organizirani dve partijski celici. Formiran je bil okrožni komite KPJ za revirje, sekretar je postal Martin Mencej. Nekoliko pozneje so se povezali s Hrastnikom. V Hrastniku so avgusta 1932 aretirali več komunistov in skojevcev, zato je bila povezava z okrožnim komitejem začasno prekinjena. Ko se je konec l. 1932 vrnil iz zapora Aleš Kaplja, je skupaj s Karlom Šterbanom navezal stike s simpatizerji partije. Na Silvestrovo 1932 je organiziral sestanek v stanovanju Franca Mlakarja. S tem se je ponovno začelo organizirano politično delo med hrastniškimi rudarji.

V tem času (1932) je prišla domov v Hrastnik učiteljica tudi tovarišica Lidija Šentjunc, ki je bila zadolžena za zvezo med PK KPJ in revirji.

Na sestanku v Ljubljani, januarja 1933, na katerem so sodelovali Boris Kidrič, Martin Mencej in Dušan Kermavner so razpravljali izključno o partijskem delu v revirjih. Kritično je bilo ocenjeno sedanje delo in odločno zavržena parola o neposredni oboroženi vstaji. Dogovorili so se tudi o nadaljnjem delovanju, o pritegnitvi žensk in mladine v partijske vrste, o delovanju komunistov v okviru društev »Svoboda«, v rudarskih strokovnih organizacijah ter Bratovski skladnici. Sklenili so tudi, da začno z izdajanjem ilegalnega partijskega lista za rudarje.

(nadaljevanje sledi)

Pomniki našega boja izšli

Za letošnji dan republike je izšla knjiga z naslovom: Trbovlje — Pomniki našega boja. Izšla je torej ob 40-letnici AVNOJ-a, 40-letnici nove Jugoslavije. Izdala jo je Zveza združenj borcev NOV — Trbovlje, pripravila pa jo je njena zgodovinska komisija. Knjiga — brošura ima 156 strani in je izšla v nakladi 4000 izvodov, kar je tudi za slovenske razmere razmeroma zelo visoka naklada. Gradivo je zbral in ga uredil Ado Naglav ob pomoči sodelavcev Hinka Kamnikarja, Karla Forteja in Lojzeta Ribiča, natisnila pa jo je KTL — TOZD TIKA Trbovlje. Naslovno stran je oblikoval Stojai Batič, ak. kipar, fotografije pa je prispeval Milan Cerinšek.

Iz uvodne besede, objavljene v izišli brošuri, lahko povzamemo, da so družbenopolitične organizacije in skupščina občine Trbovlje sklenile izdati vodič z namenom, da bi bralcem prikazale revolucionarno zgodovino Trbovelj in ga seznanile z doseženimi uspehi in obeležji, ki so jih v spomin na pretekle boje in žrtve revolucije postavili delovni ljudje Trbovelj.

Dejansko vsebuje brošura številne podatke, zavoljo katerih so se izdajatelji odločili izdati omenjeno delo. Na kratko je opisan razvoj Trbovelj do l. 1941, posebej pa boj delavcev z Orjuno dne 1. 6. 1924, ustanovni kongres KPS na Čebinah l. 1937 in stavkovno gibanje rudarjev. Svoje mesto je dobila Mrzlica kot osrednji revirski planinski vrh, na katerem se je odvijalo marsikaj; od predvojnih zborovanj ljudske fronte do osvobodilnih bojev in povojnih množičnih ljudskih zborovanj in taborov ljudske fronte. Posebej je obdelano poglavje o španskih borbah — prostovoljcih, Trbovlje v času NOB, imenski pregled vseh žrtev, ki so jih dale Trbovlje v času NOB 1941—1945, in nasilje, ki je bilo izpostavljeno domače ljudstvo s strani okupatorja. Opisane so Vrhe kot zibelka partizanstva v revirjih, boj partizanov pri Vrhurju in zadnji boj Nandeta Šuštarja pri domačiji Prašnikar pod Partizanskim vrhom.

Opisano je življenje, delo in boji vseh šestih trboveljskih narodnih herojev — Miha Marinka, Tončke Čeč, Alojza Hohkrauta, Frica Keršiča, Antona Vratnarja in Franca Vreska. Sledi opis drznih akcij borcev VOS — OF in osvoboditve Trbovelj. Zadnji del knjige pa vsebuje socialistično izgradnjo Trbovelj 1945—1983, pričetek samoupravljanja v l. 1950, gradnjo novega Delavskega doma ter povezanost Edvarda Kardelja z revolucionarnim gibanjem rudarjev. Za konec pa še kratek opis spreminjanja »črnih« in »rdečih« Trbovelj v sodobno industrijsko mesto, prav na koncu pa je objavljen družbeni dogovor občine Trbovelj o zaščiti, urejanju, vzdrževanju obstoječih in izgradnjo novih zgodovinskih in spomeniških obeležij na območju občine in revirjev. Vse to pa z namenom, da ohranimo pomnike našega boja sedanjí generaciji in vsem zanamcem oz. bodočim generacijam.

Končno je torej izšlo delo, ki smo ga že dalj časa pogrešali in pričakovali. Domala vsi pomembnejši dogodki iz zgodovine delavskega gibanja, časa okupacije in osvobodilnega boja ter povojne izgradnje Trbovelj so sedaj zbrani v tej knjigi. Obdelani so res na kratko, marsikakšen zanimiv podatek še manjka, marsikakšnega bo treba še dopolniti, vendar pri vsem tem ostaja še vedno odprto vprašanje, kdaj bomo dobili celovito obdelan in opisan narodno-osvobodilni boj 1941—1945 v Trbovljah oz. revirjih in kdaj opis obdobja okupacije, vključno z nastajanjem Osvobodilne fronte in drugih oblik boja proti okupatorju. Čas beži, zato bi bilo več kot primerno, če bi ti dve temeljni deli dobili vsaj za 40-letnico osvoboditve v l. 1985

(tl)

50 let foto kino kluba Hrastnik

Foto kino klub Hrastnik nam je že dolgo znan, tako po letih delovanja kakor tudi po njegovih uspehih in

Berta Čobal-Javornik

Upokojeni rudar

Dan za dnem po isti poti smo odhajali v rov. Ni nam sonca dan podaril, bil brez zarje dan je nov.

Nam po čelu znoj je tekel, premog pil je našo kri. »Srečno« vsak pri vhodu rekel, »Vrnimo se živi vsi!«

Pod zemljo ni sončne trate, ne cvetočih, mehkih jas. Stene črne so bogate, v njih odmeva strojev glas.

Trdo delamo rudarji, v rovih leta nam teko. Pod zemljo ob času starci damo rudniku slovo.

Zdaj spočijmo se rudarji, konec je napornih dni. In še mnoga zdrava leta vsakdo naj od nas živi.

Mnogo sreče naj prinese, čas minuli nam v dar. Saj z uspehi se ponáša upokojeni rudar.

Vsi rudarji iz revirjev širom sveta bratu — brat! Mir, svobodo ponesimo, čez poljane sončnih trat.

uspehih njegovih članov. Dne 20. novembra 1983 je poteklo 50 let, odkar je bil ta klub ustanovljen. Ustanovili so ga v posebni sobi gostilne pri »Logarčku«, in to kot samostojni fotoamaterski krožek Hrastnik. Dotlej bo bili hrastniški fotoamaterji kot planinci vključeni v podružnico Slovenskega planinskega društva Trbovlje oz. predhodnico sedanjega Planinskega društva Trbovlje. Zato so na ustanovnem sestanku 20. novembra 1933 sodelovali tudi trboveljski planinci — fotoamaterji. Med njimi je bilo nekaj zelo znanih imen, ki so nekaj pomenila tudi v slovenskem merilu (n. pr. A. Vizjak itd.).

V Hrastniku je štel novoustanovljeni foto krožek 26 članov. Za prvega predsednika je bil izvoljen ing. Silvin Bregar, odborniki pa so bili ing. Freyer, Martin Šikovec, Viktor Deželak in Ferdo Jesenšek. Foto krožek so v glavnem vodili ljudje iz takratnega rudnika Hrastnik. Sestanke so imeli večinoma pri »Logarčku«. Organizirali so predavanja, spoznavali tehniko fotografiranja in materiala in se kritično dopolnjevali. Prvo klubsko foto razstavo so pripravili konec decembra 1935. Prikazali so 70 fotografij v tedanji osnovni šoli (sedaj Glasbena šola). Dne 28. maja 1936 so krožek preimenovali v fotoklub Hrastnik

Foto-kino klub Hrastnik je ob svojem 50 letnem jubileju pripravil kolektivno razstavo del svojih članov v avli Zdravstvenega doma Hrastnik.

Foto: B. Klančar

in je postal samostojen kot društvo.

V naslednjih letih je klub zelo napredoval. Posebno sta se odlikovala člana M. Grešak in S. Brečko, saj sta razstavljala na medklubskih in mednarodnih razstavah.

Leta 1940 so člani s prostovoljnim delom postavili svoj dom, ki so ga imenovali po velikem Slovencu izumitelju fotografije na steklo — Janezu Puharju. Tu so imeli temnico, razstavni prostor in hišniško stanovanje. Ob otvoritvi so pripravili prvo slovensko razstavo umetniške fotografije. Na njej sta sodelovala tudi kluba iz Zagreba in Beograda. Med okupacijo je dom služil okupatorjevim namenom v glavnem kot skladišče.

V času NOB je izgubilo življenje pet članov kluba: Viktor Deželak, Ferdo Jesenšek, Miha Hercog, Jože Trebežnik in Jože Podlogar.

Po osvoboditvi je imel klub že 25. 7. 1945 svoj občni zbor. Za predsednika je bil vnovič izvoljen Mirko Grešak. Novembra 1945 je organiziral prvi plenarni sestanek slovenskih fotoamaterjev. Ob tej priliki so bili postavljeni temelji današnje Foto kino zveze Slovenije.

Delo kluba v Hrastniku se je izredno razmahnilo. Zvrstili so se številni tečaji in razstave v Puharjevem domu. S temnicami sta bili opremljeni obe osnovni šoli v Hrastniku. Mirko Grešak in Stanko Brečko sta leta 1962 prejela od Foto kino zveze Slovenije diplomu »Fotoamater I. razreda«.

Leta 1964 so Puharjev dom porušili v okviru urbanističnega urejanja celotnega trga okoli doma TVD Partizan. Preselili so se v gostilno »Podmornico« v Partizanu. Do leta 1973 niso vedeli, kako in kaj. Izdelali so projekt za nov paviljon, računali pa so tudi na preureditev lekarne. Klub je postal lastnik zgradbe bivše lekarne po njeni izselitvi. Bila je v precej slabem stanju. S pomočjo sveta ZOTK Hrastnik so zgradbo obnovili in dobili »dom tehnične kulture«. V tej zgradbi imajo svoje prostore še občinski svet ZOTK, Radioklub in AMD.

Od leta 1972 dalje so razstavljali sistematično hrastniško foto kroniko v dveh vitrinah. Doslej so razstavili že 3500 fotografij o kulturnem, športnem, delovnem in druž-

benopolitičnem življenju Hrastnika. Dejavnost kluba in njegovih članov je zelo pestra — fotografirajo, razstavljajo, prireajo tečaje. Med bodočimi nalogami pa je predvsem pomlajevanje članstva in vključevanje v nove, sodobne tokove fotografije.

Ob svojem jubileju so 25. novembra 1983 pripravili jubilejno razstavo v avli Zdravstvenega doma v Hrastniku. Tu bodo imeli v bodoče stalne razstavne prostore. Na razstavi so zastopani številni člani kluba, ki razstavljajo svoja dela iz 50-letnega življenja kluba iz Hrastnika.

Klubu in članstvu naše čestitke ob jubileju!

T. Lenarčič

30 let zboru Svobode II

V petek, 16. decembra 1983, v večernih urah je mešani pevski zbor DPD Svobode II Trbovlje s slavnostnim koncertom počastil svoj 30-letni jubilej. V nabito polni dvorani doma Svobode II se je zbor zelo uspešno predstavil pod vodstvom prof. Helge Briner z narodnimi in umetnimi pesmimi. Skupno so jih zapeli sedemnajst. Nastopilo je 22 pevk in 20 pevcev, skupno 42. Med njimi smo pogrešali vrsto pevk in pevcev, ki so dolga leta prepevali v tem zboru. V glavnem so bili zadržani iz objektivnih razlogov. Hvalevredno pa je, da se je v zbor vključilo nekaj novih, predvsem mlajših moči. Vsako petje in vsak nastop kakega, posebno domačega pevskega zbora, je vedno dogodek in domala vsakokrat je tak dogodek tudi praznik. Tako je bilo tudi tokrat. Posebno hvalevredno je to, da se je zbor predstavil z vsem občutkom s štirimi narodnimi pesmimi v raznih priredbah. Med odmorom je koncert popestril tudi trinajstčlanski harmonikarski orkester Glasbene šole Trbovlje pod vodstvom Tineta Jelena. Izvrstno so zaigrali tri dela. Dogodek poseb-

ne vrste je bila krstna izvedba skladbe Tineta Jelena — Slovenska zemlja, na besedilo Franca Princa, ki sta jo zapela in zaigrala mešani pevski zbor ob spremljavi harmonikarskega zbora p. v. skladatelja.

Zboru je v odmoru čestitalo ob jubileju veliko število predstavnikov domačih in sosednih društev in organizacij. Več članov in članic je prejelo Gallusove značke in druga priznanja za dolgoletno delo. Posebnega priznanja je bila deležna Jelka Rojšek, dolgoletna predsednica zbora in znana prav tako dolgoletna kulturna delavka. Tudi mi se pridružujemo čestitkam, ki jih je prejel zbor, pevke in pevci ob 30-letnem jubileju!

Pevci so pričeli z vajami februarja 1953 po predhodnih pripravah. Že za praznik republike istega leta so nastopili prvič. V svojem 30-letnem delu so nastopili preko 300-krat v glavnem doma, pogosto pa tudi v gosteh. Peli so zelo zahtevne skladbe, tudi sodobnih skladateljev, in to je dalo sadove in prinašalo priznanja. Na tekmovanju rudarskih mešanih zborov je zasedel prvo mesto, na zveznem tekmovanju pa drugo. Zbor se je uveljavil na republiških revijah v Kranju. Vsa leta sodeluje na revijah Zasavske pevske skupnosti. Na pevskem tekmovanju v Mariboru je dobil srebrno plaketo mesta Maribor. Ima tudi Gallusovo plaketo, plaketo Tončke Čech in srebrni znak OF.

Zelo dobre, pristrčne vezi ima zbor z zamejskimi pevskimi zbori - Vesna iz Križa pri Trstu, PD Jezero iz Doberdoba in PD Primorec iz Trebč pri Trstu. Sodeluje na vsakoletni reviji pevskih zborov Pesem ne pozna meja. Trdne vezi ima tudi s pevci na Slovenskem Javorniku Franc Zgonik iz Branika in PD Svoboda iz Pridvora pri Kopru.

V času svojega delovanja je zbor naštudiral opereto Radovana Gobca Planinska roža in jo uprizoril desetkrat.

Zbor je izredno uspešno vodil od ustanovitve dalje to je 28 let, profesor Stane Ponikvar, učitelj, pedagog, zborovodja ter dober in iskren prijatelj zbora. Zadnji dve leti prizadevno nadaljuje z delom zbora prof. Helga Briner.

Prepričani smo, da bo zbor uspešno nadaljeval s svojim poslanst-

vom širjenja in utrjevanja kulture s slovensko pesmijo tudi vnaprej. Garancija temu so dosedanje uspehi zbora, doseženi uspehi, pevska tradicija, lepi medsebojni odnosi, zvestoba »črni dolini« in slovenskemu narodu, pa tudi zagnani in neutrudni organizatorji — zborovodje, pevke in pevci.

T. Lenarčič

Pestrost kulturnih dogodkov

V zadnjem obdobju so se na revirskem območju zvrstile številne kulturne prireditve. Nekaj jih bomo navedli kot običajno v vsaki številki v tej rubriki.

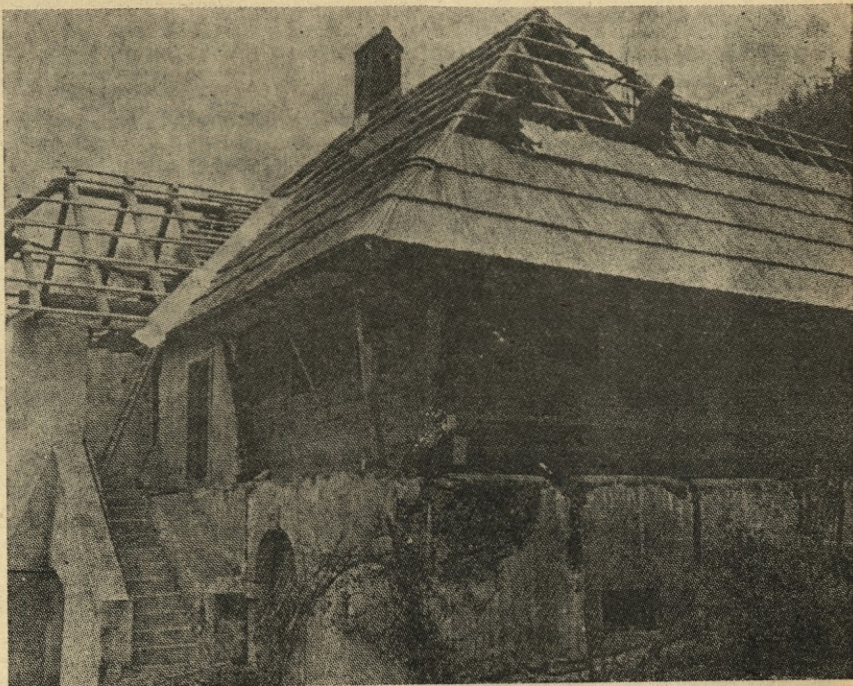
Koncerti:

25. novembra je potekal v Delavskem domu v Trbovljah v okviru proslave ob dnevu republike koncert MEPZ Slavček Svobode Center pod vodstvom Jožeta Skrinarja. V prvem delu so peli slovenske partizanske, v drugem pa partizanske pesmi drugih jugoslovanskih narodov. Ob tej priliki je Slavček pripravil krstno izvedbo kantate Radovana Gobca Osvoboditelji, ki jo je napisal na pesem Otona Župančiča. Kantata je bila napisana za solo, zbor in orkester. Solo je pel Branko Vrtek, namesto orkestra pa je zbor spremljala na klavirju Slavica Gregl. Pol ure prej je zbor zapel tri pesmi ob otvoritvi likovne razstave RELIK v likovni galeriji, ki so jo pripravili ob njegovi 20-letnici.

Dne 25. novembra v večernih urah je po otvoritvi likovne razstave v Delavskem domu v Zagorju potekal celovečerni koncert pod naslovom Revolucija in glasba.

Dne 28. novembra v večernih urah je bila v Delavskem domu v Hrastniku proslava ob dnevu republike. Na njej so sodelovali kulturniki iz Hrastnika.

8. decembra je bil v Delavskem domu Zagorje koncert otroškega

Dela pri obnovi najstarejše hiše v Trbovljah na Trgu Franca Fakina tečejo že nekaj mesecev. Koncem novembra so obnovljeni lesni deli zgradbe pokrili z novimi škodlami. V naslednji fazi bodo uredili sanitarije, kuhinjo, instalacije, v zadnji, tretji fazi bodo prostore funkcionalno opremili.

pevskega zbora osnovne šole Toneta Okrogarja Zagorje pod vodstvom Jožice Beuerman. Peli so pesmi od renesanse do danes.

Dne 10. decembra v večernih urah je imela Delavska godba Trbovlje v Delavskem domu jubilejni koncert ob svojem 80-letnem jubileju. Nastopili so pod vodstvom dirigenta prof. Mihaela Gunzka.

Dne 15. decembra je bil v Delavskem domu v Zagorju koncert simfoničnega orkestra in mešanega pevskega zbora iz Domžal pod vodstvom Tomaža Habeta. Nastopili so s popularnimi melodijami.

15. decembra zvečer je mešani pevski zbor Svobode II Trbovlje nastopil v Domu Svobode II s celovečernim koncertom narodnih in umetnih pesmi ob 30-letnem obstoju tega zbora. Hkrati je nastopil tudi harmonikarski orkester Glasbene šole Trbovlje.

Dne 17. decembra je Delavska godba Trbovlje ponovila v Delavskem domu v Trbovljah svoj jubilejni koncert.

Dne 22. decembra je bila v Delavskem domu v Zagorju proslava ob dnevu JLA. Nastopila je godba iz Zagorja ter Zagorski oktet s partizanskimi in narodnimi pesmimi.

Isti dan je bila proslava tudi v Delavskem domu v Hrastniku, naslednji dan, to je 23. decembra, pa v Delavskem domu v Trbovljah. Na teh proslavah so poleg slavnostnih govorov podelili tudi plakete in značke ZRVS Slovenije in pohvale teritorialne obrambe, objavili napredovanja rezervnih vojaških starešin, v Trbovljah pa so nastopili člani DPD Svoboda II. ZRVS Trbovlje je pripravil ob tej priliki tudi dve fotografski razstavi.

Dne 30. decembra je bil v Delavskem domu Zagorje novoletni koncert otroškega pevskega zbora OŠ Toneta Okrogarja pod vodstvom Jožice Beuerman, otroškega pevskega zbora COŠ pod vodstvom C. Lavrin, mladine pevskega zbora OŠ T. Okrogar pod vodstvom D. Kovač in mešani pevski zbor Vesna p. v. Riharda Beuermana.

Programi so bili vedrega značaja, Vesna pa je pripravila stilni koncert klasikov (Mozart itd.).

Gledališče:

Dne 9. decembra je bila v Delavskem domu v Hrastniku abonmajška predstava. Nastopil je Polde Bibič s Kislingerjevimi »Debelimi zgodbami Petra Fuleža«.

Dne 13. decembra je gostovala v Delavskem domu v okviru abonmaja Drama SNG iz Ljubljane. Nastopili so z delom Toneta Partljiča: Moj oče, socialistični kulak. Predstava ob 13. uri je bila za srednješolski, ob 16,30 pa za večerni abonma.

Dne 16. decembra je Gledališče Svobode Center iz Trbovelj gostovalo v Delavskem domu v Hrastniku v okviru abonmaja z dvema enodejanskama pod skupnim naslovom: Kaj nam pa morejo?

Likovne razstave:

Dne 25. novembra je bila odprta v Delavskem domu Zagorje slikarska razstava akademskega slikarja Nikolaja Beera. Odprta je bila do 5. decembra.

Od 25. novembra do 6. decembra 1983 je bila odprta v likovni galeriji Trbovlje v Delavskem domu likovna razstava del članov RELIK ob 20-letnici. Ob otvoritvi je imel priložnostni koncert mešani zbor Slavček pod vodstvom Jožeta Skrinarja, Vili Treven pa je govoril v imenu Občinske konference SZDL in razstavo odprl.

Od 25. novembra do 20. decembra je likovna sekcija RELIK pripravila manjšo razstavo del svojih članov v prostorih zgradbe sozd REK EK v Trbovljah.

Dne 2. 12. 1983 je likovna sekcija RELIK organizirala v Trbovljah v predavalnici Delavskega doma likovno popoldne. Govorila sta dr. Cene Avguštin in Franc Kopitar, ak. slik., o sedanjem likovnem trenutku v Sloveniji in likovni dejavnosti v revirjih.

Od 6. do 18. decembra je bila v likovnem kotičku Knjižnice Toneta Seliškarja samostojna likovna razstava del Metoda Lavrinija, člana

RELIK-a. Razstavljal je 18 del v mešani akvarelni tehniki.

Od 13. do 23. decembra t.l. je bila v avli Delavskega doma Trbovlje fotografska razstava na temo: Izbrani spomeniki NOB 1945-1975. Ob sodelovanju Moderne galerije iz Ljubljane jo je pripravila Slikarska kolonija Izlake.

Od 16. do 30. decembra t.l. je razstavljala likovna sekcija RELIK dela svojih članov v likovni galeriji DOLIK na Jesenicah.

Druge razstave:

25. novembra so odprli fotografsko razstavo v avli Zdravstvenega doma Hrastnik ob 50-letnici delovanja foto-kino kluba Hrastnik.

Dne 10. decembra 1983 je bila v Zdravstvenem domu v Hrastniku v sejni sobi razstava steklenih gravur Dace in Remija Kočice iz Rogaške Slatine. Ob otvoritvi so sodelovali gojenci glasbene šole.

Od 21. do 26. decembra je bila v avli Delavskega doma Trbovlje fotografska razstava ob dnevu JLA, ki jo je pripravila ZRVS. Prikazovala je dejavnosti ZRVS in obrambnih priprav občine Trbovlje.

Od 23. decembra 1983 do 8. januarja 1984 je v likovni galeriji Trbovlje v Delavskem domu fotografska razstava o življenjski poti Mihe Marinka. Pripravila sta jo Revirski muzej ljudske revolucije in ZRVS ob dnevu JLA. (tl)

Knjige Prešernove družbe

Prešernova družba Ljubljana je tudi letos ob koncu leta izdala vrsto najcenejših knjig. Te knjige so:

- Prešernov koledar 1984,
- Mimi Malenšek: Jesen v so-teski, povest;
- Ivan Dolanc: Za dolar človečnosti, pričevanje izseljenca;

— Nada Kraigher: Iz moje tržaške mape, knjiga za mladino;

— France Adamič: Spomini in pričevanja o življenju in delu Louisa Adamiča.

Cena teh knjig je 600,00 din za broširane in 1.000,00 din za vezane. Knjige lahko naročite pri Prešernovi družbi 61000 Ljubljana, Borse-tova 27. Naročnino je možno plačati takoj ob prejemu knjig, lahko pa tudi v treh zaporednih mesečnih obrokih.

Izgradnja telefonskega

OMREŽJA V KRAJEVNI
SKUPNOSTI PRAPROTNO

Krajevna skupnost Prapretno je ena manjših KS na območju občine Hrastnik tako po geografskih izme-rah kot tudi po številu prebivalcev. Smo pa krajani zelo enotni, ko gre za reševanje kakršnihkoli problemov in zadev, ki se nanašajo na KS. Tako smo v povojnem obdobju pa vse do danes s prostovoljnim delom in seveda ob pomoči širše družbene skupnosti zgradili precej objektov, na katere smo zelo ponosni.

Kljub temu, da naša KS ni veliko oddaljena od Hrastnika, smo hoteli s pomočjo telefonov to še bolj približati. Prejšnje telefonsko omrežje je bilo zgrajeno glede na najnujnejše potrebe telefonskih naročnikov pred mnogimi leti. Za celotno področje KS Prapretno so potekali iz Hrastnika trije žični vodi do združnega doma. Ta linija je bila v izredno slabem stanju in tudi trasa ni ustrezala več današnjim pogojem o-ziroma stanju na terenu.

Na podlagi pismene izjave vseh zainteresiranih se je pokazalo, da je 80 % krajanov pripravljenih podpreti akcijo izgradnje telefonskega omrežja.

Z deli smo pričeli v mesecu juniju 1983 in končali novembra istega leta. V obdobju desetih mesecev, kolikor so skupaj trajala vsa dela, so 15. novembra v Praprotnem pričeli zvoniti telefoni pri prvih naročnikih, pet dni kasneje pa pri vseh, to je šestintridesetih novih in štirih starih naročnikih.

Iz evidence ur, ki so jo vodili pri gradnji, je razvidno, da je bilo opravljenih okrog 2500 prostovoljnih ur. Res je, da vsi niso bili enako angažirani, toda dejstvo, da je bila udeležba pri večjih delih skoraj 100 %, kaže, da so se ljudje zavedali pomembnosti del ter skušali s svojim deležem uresničiti zastavljene cilje.

S prostovoljnimi urami so krajanji opravičili zaupanje vseh, ki so jim pomagali, in sicer se iskreno zahvaljujejo za vso pomoč naslednjim: Termoelektrarni Trbovlje za izredno veliko materialno pomoč, PTT Trbovlje za razumevanje in pošten

odnos od pričetka pa vse do zaključka del, predsedniku Skupščine občine Hrastnik Franju Krsniku za zagotovljeno finančno ter organizacijsko pomoč, SKIS Hrastnik ter posebno Viktorju Ramšaku za materialno in organizacijsko pomoč, rudniku Hrastnik za materialno pomoč, DO KOP Hrastnik za materialno pomoč, strokovnim sodelavcem Skupnosti KS Hrastnik za nudeno organizacijsko pomoč, Radiu Trbovlje za pomoč pred pričetkom del ter za objavljene prispevke o sami akciji.

V imenu krajanov — predsednik gradbenega odbora Ivan Restar.

Razlogi so seveda v glavnem težki in rizični pogoji dela, pa tudi nizki osebni dohodki v nekaterih premogovnikih. Premog izvažamo le v simboličnih količinah, da si na ta način premogovniki pridobijo določene devize za nakup rezervnih delov. Vprašanje, kako do večjih količin premoga, ni pomembno le za današnji trenutek, pač pa za vsa leta do konca tega stoletja pa tudi dlje.

PROIZVODNJA NAFTE PADA, PREMOGA PA RASTE

V svetovnem merilu proizvodnja nafte pada, medtem ko je skupna svetovna proizvodnja energije ostala skorajda nespremenjena. Tako ugotavlja agencija za energetiko v ZDA. Glavni razlog za zmanjšanje proizvodnje nafte je bil padec proizvodnje v državah OPEC, posebno še v Saudski Arabiji. Ta je namreč v svetovni proizvodnji nafte lansko leto padla iz tretjega na četrto mesto med največjim svetovnimi proizvajalci nafte. Skupna svetovna proizvodnja surove nafte in tekočega naravnega plina se je lansko leto zmanjšala za okoli 6 trilijonov britanskih termalnih enot — BTU napram letu 1981. Istočasno se je svetovna proizvodnja premoga povečala lansko leto za 3 trilijone BTU, proizvodnja hidro in nuklearne energije pa je narasla za po en trilijon BTU. Surova nafta in tekoči naravni plin sta bila lansko leto udeležena z 42 % v skupni svetovni proizvodnji primarnih virov energije, premog z 29 %, naravni plin z 19 %, hidroelektrična energija s 7 % in nuklearna energija s 3 %.

RUDNIK REMBAS POVEČUJE PROIZVODNJO

V času od 1. 1. do 15. oktobra letos so rudarji premogovnika Rembas — Resavica

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

KAKO DO VEČJIH KOLIČIN PREMOGA

Letošnja proizvodnja premoga v naši državi bo znašala najverjetneje okoli 59 milijonov ton. Premogovniki naj bi ga torej nakopali napram letu 1982 za okoli 8 % več. Sedanja težka energetska situacija pa išče načine in možnosti, da bi proizvodnjo premoga še povečali, pri čemer se pogosto omenjajo rezerve premoga v naši državi, ki jih cenijo na okoli 20 milijard ton.

Dolgoročni program razvoja proizvodnje premoga predvideva, da bi v letu 1985 iz domačih premogovnikov nakopali preko 80 milijonov ton premoga vseh vrst. Ta količina pa gotovo ne bo dosežena, ker pravočasno niso bili izpeljani ukrepi, ki smo jih sprejeli iz poduka energetske krize preteklih let, predvsem pred 10 leti. Že 4 leta se v naši državi ustvarja klima, ponekod tudi ustrezna materialna osnova, za povečanje proizvodnje premoga. Že zdavnaj bi moral biti to prioriteten status. Brez večjih vlaganj ne more biti večje pro-

izvodnje premoga. To, novo pa tudi staro trditev so predstavniki premogovnikov ponavljali in še ponavljajo sedaj na vseh mogočih simpozijih srečanjih, konferencah ipd. V zadnjem času so bila na voljo povečana sredstva za premogovnike, vendar jih je bilo mnogo premalo. Še v začetku tega srednjeročnega obdobja so strokovnjaki trdili, naj bi skupna vlaganja v proizvodnjo premoga znašala okoli 15 milijard dinarjev, da bi na ta način zviševali stopnjo rasti proizvodnje premoga za 10 % po cenah iz leta 1980. Dejanska vlaganja pa so bila medtem trikrat manjša. Zavrlo tega tudi proizvodnja premoga ni rasla v skladu s pričakovanji.

Med rezervami v naši državi je okoli 4/5 premoga — lignita z manjšo kalorično vrednostjo. Le-tega je možno v glavnem koristiti kot gorivo v TE. Zato so vlaganja v razvoj premogovnikov povezana tudi z vlaganji za postavitev energetskih objektov. Premogovnike pa muči že dolga leta kronično pomanjkanje delovnih moči. To velja predvsem za premogovnike z jamsko eksploatacijo.

nakopalj več kot 350.000 ton premoga. V tednih in dneh, ki so še ostali do konca tega leta, pa bi radi nakopali še okoli 80.000 ton premoga, tako da bi izpolnili letošnji proizvodni načrt v višini 430.000 ton. Pričakujejo, da bo ta največji premogovnik v Srbiji z jamsko eksploatacijo zanesljivo izpolnil svoj letošnji načrt saj znaša njegova mesečna proizvodnja v zadnjem času tudi do 50.000 ton premoga. Sicer pa bi premogovnik potreboval okoli 350 jamskih delavcev. Ker rudarjev manjka, so se odločili za izdelavo še enega širokega čela s sodobno opremo.

VEČ PREMOGA NA KITAJSKEM

Na Kitajskem pričakujejo, da bo znašala letošnja proizvodnja premoga okoli 700 milijonov ton, kar je za 5% več kot lansko leto. Letošnja proizvodnja ustreza načrtu za leto 1985 v okviru Kitajskega srednjeročnega plana 1981-1985. Njihova lanskoletna proizvodnja premoga je znašala 666 milijonov ton, kar je bilo za 7,1% več kot leta 1981. Načrt določa, da bi koncem tega stoletja proizvedli na Kitajskem okoli 1,2 milijarde ton premoga letno. To pa bi seveda terjalo obsežne investicije v premogovnike in transport.

DENAR IZ VOJVODINE ZA PREMOGOVNIKE

Izvršni svet Avtonomne pokrajine Vojvodine je sprejel sklep o načinu koriščenja sredstev iz maloprodajne cene naftnih derivatov za razvoj premogovnikov. Predvideno je, da naj bi Vojvodina vložila v premogovnike v drugih republikah in pokrajinah in za preorientacijo iz tekočih na trdna goriva več kot 1,6 milijarde din do konca leta 1985. Vojvodina zasleduje s tem cilj, da bi v naslednjih letih zagotovila zadostne količine premoga iz bo-

sansko hercegovskih in drugih jugoslovanskih premogovnikov. Vojvodina oziroma njene delovne organizacije so že doslej vložile v premogovnike za določeno količino premoga več kot 800 milijonov din, v naslednjih dveh letih pa nameravajo zagotoviti še 780 milijonov din. Predvidevajo, da bodo vsako leto sproti določali nepovratna združena sredstva za razvoj premogovnikov itd.

DROBEN PREMOG KOT AVTOMOBILSKO GORIVO

Znana firma General Motors v ZDA je konstruirala avtomobilski motor s plinsko turbino, ki dela na premogu. Tračni transporter pošilja gorivo, zmleto v prah, iz rezervoarja v motor. Tok nabitega zraka dvigne delce premoga ter jih prenaša v komoro za izogrevanje. Nastali gorljivi plini poganjajo turbino.

PRVA JUGOSLOVANSKA BIO—TOPLARNA

V Delčevu so pred kratkim končali prvo fazo gradnje prve jugoslovanske bio-energane, ki jo je zgradil kmetijski kombinat Sandanski. V tej energani bodo iz fekalij in drugih odpadkov živinorejske farme pridobivali bio plin, s katerim bodo ogrevali živinorejske objekte tega kombinata, zagotovili pa bodo tudi dovolj električne energije za sušenje sadja in dela pekarnice. Energana še ni kompleksno zgrajena. Izdelanega je šele 1/3 celotnega projekta, vendar že od prvega dela pričakujejo precejšnje koristi. Zmogljivosti, s katerimi so pričeli nedavno obratovati, zagotavljajo toplotno in električno energijo, za katero bi letno potrebovali 64.800 litrov nafte. Končna izgradnja bioenergane v Delčevem je predvidena za konec prihodnjega leta. Skupna vlaganja bodo znašala okoli 20 milijonov din. Letno naj bi

privarčevali pri nafti okoli 195.000 litrov. Poleg tega bodo imeli na voljo velike količine naravnega gnoj, s katerim bodo nadomestili umetni gnoj. Koristi pa bodo tudi ekološkega značaja.

USPEH PREMOGOVNIKA MOSTAR

Rudnik rjavega premoga Mostar, ki je združen v sestavi SOZD Titovi premogovniki, Tuzla, je v prvih desetih mesecih tega leta nakopal 112.000 ton premoga, kar je za 25.000 ton več, kot so načrtovali za to obdobje. Računajo, da bodo letošnji načrt v višini 230.000 ton premoga izpolnili predčasno, to je pred koncem leta. Dobre rezultate dosegajo zaradi boljše izkoriščenosti zmogljivosti in boljše angažiranosti vseh zaposlenih. V mostarski kotlini znašajo rezerve okoli 130 milijonov ton. V začetku leta 1984 bodo pričeli odpirati jamo v naselju Cim. Eksploatacijo premoga iz nove jame naj bi pričeli leta 1988. Na novem nahajališču bodo rezerve dovoljevale letno proizvodnjo okoli 350.000 ton, in to v naslednjih 20 letih.

PRVA JEDRSKA ELEKTRARNA NA MADŽARSKEM

Koncem preteklega leta je pričel delati prvi blok madžarske jedrske elektrarne v Paksu ob Donavi z močjo 440 MW. Letos bo ta elektrarna proizvedla že blizu 2,5 milijarde kWh električne energije, s čimer bodo pokrili 8% potreb te države. Ko bodo pričeli leta 1988 obratovati vsi bloki, bo ta jedrska elektrarna delala z močjo 4 x 400 MW. V letu 1990 bo znašala proizvodnja električne energije iz te elektrarne okoli 11 milijard kilovatnih ur ali 22% skupnih potreb v tej državi. Koristila bo domači uran, predelan v Sovjetski zvezi. Sovjetska zveza je zagotovila

tudi projekt in polovico opreme za novo elektrarno. Reaktor so izdelali v ČSSR, del opreme pa v Bolgariji in Nemški demokratični republiki. Madžarska podjetja so sama opravila okoli polovico del.

PREMOG NA TIBETU

Kitajski geologi so odkrili nova nahajališča premoga, zlata in železne rude na področju Tibeta. Ta področja so bile včasih nedostopna. Severni del Tibeta je nedostopen zavolje nizkih temperatur do -30°C in redkega zraka v višini 5.000 m

VRANJE — NAHAJALIŠČA ŠKRILJEVCA

Beograjska Geosonda je končala z raziskovalnimi deli v okolici Vranja, kjer so velika nahajališča naftnih škrljavcev. Navrtali so 23 vrtin do 200 m globine. Oljni škrljavci se nahajajo v globini do 150 m. Rezerve teh škrljavcev bodo verificirane kasneje. Nahajajo pa se na širokem področju planine Goč blizu Vranja. Kalorična moč naftnih škrljavcev je 1000 kalorij, kar je približna vrednost slabših vrst lignita. Tehnologija za pridobivanje nafte iz oljnih škrljavcev je zelo draga, zato več govore o izkoriščanju teh škrljavcev za proizvodnjo gradbenega materiala in cementa. Podrobnosti o tem pa bodo znane kasneje, ko bodo potrjene rezerve in svojstva teh škrljavcev.

HE DJERDAP — MANJ ELEKTRIČNE ENERGIJE

V HE Džerdap že od junija letos ne izpolnjujejo svojih mesečnih proizvodnih načrtov. Pri sedanjem dotoku vode 2.500 m na sekundo proizvede ta velikan dnevno 11 milijonov kWh električne energije, to je 3 milijone manj od dnevnega povprečja za november in 14

milijonov kWh manj od najvišje možne dnevne proizvodnje. Rezultati so se poslabšali v prvi polovici decembra, saj so nam znane omejitve porabe električne energije praktično v vsej državi. Če bi do konca leta padlo dovolj padavin, bi morda letni proizvodni načrt le dosegli, posebno še zaradi tega, ker so v spomladanskih mesecih prekoračili proizvodnjo za okoli 9 %. Sušno obdobje so izkoristili za remont, tako da so vsi agregati pripravljeni za visoko proizvodnjo.

KOLUBARA — GOJENJE GOB

REIK Kolubara, Lazarevac, je znan po izkopu velikih količin premoga — lignita, namenjenega predvsem za TE. Kombinat pa ne opušta izčrpanih premogovnikov. Uporablja izkušnje, ki so si jih pridobili drugod po svetu. Tako so, na primer, opuščene rudniške rove začeli uporabljati za gojenje gob — šampinjonov. V ta namen so ustanovili posebno enoto združenega dela za gojenje užitnih gob. Pri tem sodelujejo s kmetijsko zadrugo.

Sicer pa tudi drugod po Jugoslaviji izkoriščajo opuščene rove za gojenje tovrstnih gob. V REIK Kolubara bodo pri gojenju gob zaposlili okoli 50 delavcev. Z deli so pričeli decembra letos.

REK VELENJE — PROSTOVOLJNO DELO IN VDOR VODE

V začetku decembra so člani kolektiva REK Velenje — Rudnik lignita Velenje prostovoljno delali v jami. Na delo je prišlo okoli 2.000 delavcev, ki so nakopali okoli 6.000 ton premoga. Tako pomagajo izpolnjevati rebalansirani delovni načrt. Sprva je njihov delovni načrt predvidel letošnjo proizvodnjo v višini 4,7 milijona ton, popravljen — rebalansira-

ni proizvodni načrt pa predvideva 4,8 milijona ton lignita. Vse kaže, da bodo tudi ta popravljeni načrt presegli.

Dne 9. decembra pa je prišlo do vdora vode na odkopih v severnem predelu jame Preloge. Proizvodnja premoga je na tem delu jame začasno upadla za 1000 ton dnevno. Škoda je nastala tudi pri delu mehaniziranega odkopa. Povečali so varnostne ukrepe in kmalu normalizirali nadaljnje odkopavanje.

ENERGETSKA SKUPNOST LJUBLJANA — PRISPEVEK OD PREMOGA

Dne 7. decembra tega leta se je sestala Skupščina energetske skupnosti Ljubljana. Na njej so obravnavali informacijo o energetske oskrbi Ljubljane, ki se bistveno ne razlikuje od splošnega stanja na tem področju v Sloveniji. Letos je nekoliko več premoga na zalog kot ga je bilo lani. Ta skupnost je sprejela začasni sklep, po katerem od 8. decembra dalje vsak porabnik k ceni premoga doplača še 300,00 din na tono kot prispevek za razširjeno reprodukcijo. Ta prispevek velja tudi za uvožen premog. Prispevek za posodabljanje premogovnikov je doslej potrošnike obšel, ker so namesto njih ta sredstva plačevali rudnikom trgovci s trdimi gorivi. Kurivoprodaja v Ljubljani, je na primer to finančno breme premoščala z združevanjem sredstev in lastnimi krediti preko bank. Sedanjí prispevek v višini 300,00 din na tono bodo prodajalci vodili ločeno od cene premoga, sredstva pa se bodo zbirala na posebnem in namenskem žiro računu energetske skupnosti Ljubljana. Kurivoprodaja je v začetku decembra že sklenila pogodbe za dobavo premoga v letu 1984 ne le s slovenskimi, pač pa tudi bosansko hercegov-

skimi premogovniki (Zenica, Banovići).

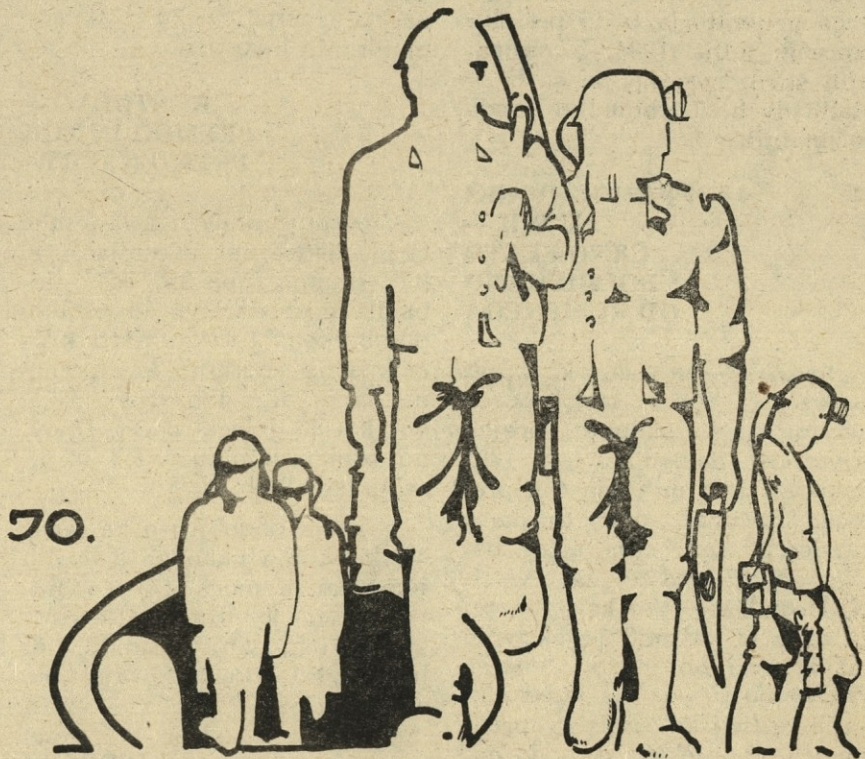
ZIS — PREMALO IZKORIŠČAMO PREMOG

Zvezni izvršni svet je v začetku decembra razpravljal o **energetskem položaju v Jugoslaviji**. Ugotovil je, da je prišlo do velikih zakasnitev pri izkoriščanju energetskih možnosti. Pri tem so se opirali na izdelane analize o graditvi novih elektrarn, premogovnikov in odpiranje vrtin nafte in plina.

Gradivo so predložili tudi zvezni skupščini z namenom, da bo v kratkem stekla delegatska razprava. V svojih ocenah je Zvezni izvršni svet namenil največjo pozornost premogovnikom, ob ugotovitvi, da še premalo in neustrezno izkoriščamo razpoložljive zaloge premoga. Počasj posodabljammo in gradimo nove rudnike delno pa tudi hidroelektrarne. Opozarja na počasen porast proizvodnje rjavega premoga, ki lahko v precejšnji meri nadomesti tekoča goriva, posebno še v industriji in široki porabi. Pojavljajo pa se potrebe po investiranju, ker je udeležba lastnih sredstev premogovnikov zelo nizka. Rešitve je treba iskati v zagotavljanju razvoja preko cene premoga, kakor tudi v odpravljanju neskladij za enake toplotne vrednosti domačega premoga v primerjavi z drugimi cenami goriv in energije.

SZDL O ENERGETSKEM POLOŽAJU

Koncem novembra tega leta je predsedstvo Zvezne konference SZDL Jugoslavije razpravljalo o trenutnem energetskem položaju v Jugoslaviji. Poudarili so, da spektakularnih ukrepov, s katerimi naj bi se trajno izklopali iz energetske krize, ni. Le obilnejše padavine bi lahko omilile sedanje veliko pomanjkanje električne e-

Jože Ovnik: Rudarji se vračajo z dela, risba, tuš.

nergije in s tem povezane velike redukcije. Z vsemi oblikami energije bomo morali varčevati tudi v bodoče. Zdajšnje velike omejitve električne energije so prizadele vsa področja gospodarskega življenja. Če teh omejitev ne bi sprejeli, bi razpadel elektroenergetski sistem, kar pa bi povzročilo še veliko večje težave od sedanjih. Zbiralna jezera pri HE so prazna, zato zadovoljujejo le 14 % potreb, čeprav so udeležene v instaliranih energetskih zmogljivosti s 50 %. Vsak dan v novembru in decembru primanjkuje okoli 30 milijonov kWh električne energije v vsej državi. Približno 15 milijonov kWh na dan uvažamo, ostali primanjkljaj pa je možno kriti z redukcijami. Delegati na tej seji pa so bili zelo kritični in ugotavljali, da razprava o energetski krizi pogosto poteka v napačni smeri. Namesto, da bi se pogovarjali, kako naj se rešimo energetske krize, razpravljamo največkrat o redukcijah omejitvah in varčevanju. Marjan Rožič se ni

strinjal z oceno, da zdajšnjega velikega pomanjkanja energije ni bilo mogoče predvideti. Že štiri leta se vrste redukcije električne energije in vsako leto so hujše. Govor je bil tudi o umetno ustvarjenih dilemah, ali naj bi se odločili za centralizacijo ali etatizacijo energetskega sistema. Etatizacije se moramo znebiti, vendar ne smemo povzročiti stihije, temveč moramo okrepiti samoupravljanje na tem področju in ustvariti možnosti za gospodarsko povezovanje. Na koncu razprave so člani predsedstva Zvezne konference SZDL Jugoslavije sprejeli stališča do žgočega energetskega položaja v državi.

HE SOLKAN — JULIJ 1984

Na reki Soči že nekaj let grade hidroelektrarno Solkan. Imela bo tri Kaplanove turbine. Dosedanja gradnja ima že pol drugo leto zamude. Imela bo moč 31 MW in bo dala omrežju vsako leto približno 145 mi-

lijonov kWh. Prve kWh iz prvega generatorja bodo poslali v omrežje julija 1984, v naslednjih štirih mesecih pa še iz ostalih dveh. Turbine bo vodil računalnik.

PREMOGOVNIKI V BIH — ČRNO ZLATO BOLJ ISKANO OD RUMENEGA

Bosansko—hercegovski premogovniki so s srednjeročnim načrtom za to obdobje sprejeli obveznost, da bodo v letu 1985 nakopali 19,8 milijona ton premoga. Računali so na to, da bo za dosego tega cilja na razpolago dovolj sredstev za investicijske naložbe. Vse kaže, da tega cilja iz naštetih objektivnih razlogov ne bo možno doseči. Prizadevajo si, da bi razpoložljiva investicijska sredstva preusmerili v objekte, ki bodo dajali največje učinke pri povečanju proizvodnje in kakovosti gospodarjenja. Prednost bodo dajali premogu za potrebe termoelektrarn.

Letošnja deficitarnost električne energije, kakršne se ne spominjajo že več kot 40 let, je povzročila intenzivno delo termoelektrarn. Glede na to so morali premogovniki nakopani premog večinoma usmerjati na termoelektrarne, da so lahko obratovale noč in dan. V takšni situaciji je premog — »črno zlato« postalo vrednejše in bolj iskano od »rumenega zlata«. Vse oči delavcev v združenem delu ter občanov so namreč uprte v TE in TO, če bodo normalno delovale in proizvajale tok in toploto.

Od skupno načrtovanih investicij v preteklem obdobju srednjeročnega načrta 1981-1985 so v Titovih premogovnikih, v tej sestavni organizaciji praktično vsi bosansko—hercegovski premogovniki, razen rudnikov Gacko, Stanari in Ugljevik realizirali le 13,7% investicij, računano po predračunu iz lanskega prvega polletja. Predvidevali so, da bodo v pr-

vih dveh letih srednjeročnega načrta izpeljali 43,2% skupno planiranih investicij.

KOSTOLAC — PREMOG IN TOK PREKO NAČRTA

V desetih mesecih tega leta je termoelektrarna Kostolac, ki ima skupno moč 351 MW, dobavila gospodarstvu in ostalim porabnikom 1,38 milijard kWh električne energije, kar pomeni, da je bilo dobavljeno 10% več, kot je določal načrt. Dnevno proizvedejo med 6,3 in 6,7 milijona kWh.

V istem obdobju so na površinskih kopih nakopali 2,6 milijona ton premoga. Do izpolnitve načrta je ostalo še okoli 200.000 ton, zato računajo, da bodo načrt dosegli še pred koncem tega leta.

JEDRSKA ELEKTRARNA IZPOLNILA PLAN

Jedrska elektrarna Krško je 17 dni pred koncem leta izpolnila letošnji proizvodni plan. V tem času je proizvedla 3,3 milijarde kWh električne energije. To predstavlja nekaj več kot 38% celotne pridobljene električne energije v Sloveniji v prvih enajstih mesecih. Če bo elektrarna obratovala do konca leta neprekinjeno in z vso močjo, bo za 4% preseгла letošnji načrt. Od celotnega obratovalnega časa je 78% delala z vso močjo. Za kolikor toliko normalno obratovanje gre za sluga predvsem zaposlenim delavcem domačih in drugih delovnih organizacij, ki so se poseben izkazali pri letošnjem prvem remontu in prvi menjavi goriva.

PREVOZ PREMOGA PO ŽELEZNICI

Količine premoga, ki ga potrebujejo elektrarne, toplotarne in drugi porabniki se iz leta v le-

to večajo. S tem pa so povežane tudi težave v zvezi s prevozom. Slovenske železnice so v letu 1980 prepeljale okoli 2,2 milijona ton premoga, za TE Šoštanj, TO Ljubljana in druge uporabnike. V letu 1981 je bila ta količina že večja in je znašala 2,7 milijona ton, leta 1982 že 3,2 milijona ton, letos pa naj bi bilo vsega prevoženega premoga že okoli 3,7 milijona ton. Predvidene potrebe za prihodnje leto v Sloveniji pa znašajo po energetske bilanci 4,8 milijona ton. Za prevoz te količine pa bi potrebovali 2.398 stalno vključenih vagonov. Letos opravljajo prevoz premoga z okoli 1.335 vagoni. Deloma so ti vagoni last ŽG Ljubljana, deloma pa si jih izposojajo. (tl)

TUDI V LETU 1984 POLETNI DELOVNI ČAS

Zvezni izvršni svet je pred nedavnim izdal odlok o dnevu in trenutku prehoda na poletno računanje časa ter o dnevu in trenutku pomaknitve na srednjeevropski pasovni čas v letu 1984.

Poletni čas se bo v letu 1984 začel računati 25. marca ob 2. uri, tako da se ura pomakne za eno uro naprej in se čas ob 2. uri računa kot 3. ura.

Poletni čas pa bo nehal veljati 30. septembra ob 3. uri, tako da bomo ure pomaknili za eno uro nazaj in se bo čas ob 3. uri računal kot čas ob 2. uri.

V nekaj vrstah...

RTV — ODDAJE O NAŠIH KRAJIH

Radio Ljubljana, prvi program, je 11. decembra v dopoldanskih urah pripravil oddajo iz naših krajev. Predstavitelj je potekala v Delavskem domu v Hrastniku. Kraj je predstavila Elza Jakšič, nastopil pa je ženski pevski zbor z Dola pri Hrastniku pod vodstvom, tovarišice Šerbanove, sodeloval je ansambel Henčkov fantje z Ivanko Kraševac, Vasja Matjan in znani hrastniški humorist.

Dne 18. decembra pa je televizija Ljubljana pripravila oddajo o krajevni skupnosti Čeče.

V DELAVSKEM DOMU V ZAGORJU SO ŠTEVILNE PRIREDITVE

Kulturni center — Delavski dom Zagorje je v jesensko-zimski sezoni pripravil zelo pester program številnih prireditev. Te prireditve pa so včasih dobro obiskane, včasih pa tudi ne. Kljub temu pa so predstave sorazmerno mnogo bolje obiskovane, kakor so bile v preteklosti, in lahko govorimo že o nekaki obnovi — renesansi kulturnega življenja. Mnogo ljudi se vnovič vključuje v kulturna društva, še več pa jih obiskuje razne prireditve. Pri tem pa organizatorji zasledujejo tudi kakovost posameznih prireditev in ne le število.

RADIO TRBOVLJE BREŽIČNA POVEZAVA

V začetku decembra tega leta je Radio Trbovlje končal z investicijo, ki je veljala 870.000 din. S to investicijo so brezžično povezali studio, ki je vse od ustanovitve leta 1965 v De-

lavskem domu. Oddajnik je v Kleku in so ga postavili leta 1973, ima pa moč 1 KW. Doslej je bil studio z oddajnikom povezan po telefonu, kar pa je zelo motilo, in je bila povezava pogosto nezadovoljiva. Modulacijski signal je bil po telefonu 18 let izpostavljen raznim atmosferskim vplivom. Povezavo so idejno zasnovali v RTV Ljubljana, dela pa so izvedli delavci Radia Trbovlje in Ljudske tehnike STI. Investicija je bila vsebovana v srednjeročnem planu 1981-1985 Radia Trbovlje. Uvedba brezžične povezave (15 W) je začetek uvajanja UKV oddaj. UKV oddaje naj bi uvedli v prihodnjem srednjeročnem obdobju. Prepričani so, da bo nova naprava uspešno delovala.

POSVETOVANJE O ZASAVSKIH PROBLEMIH

Dne 26. decembra je potekalo posvetovanje o petih osnovnih zasavskih problemih. Govor je bil o dohodkovnih odnosih v Zasavskih premogovnikih, preskrbi z vodo, problematiki Zasavske kmetijske zadruge, usmerjenem izobraževanju ter problematiki zasavskega zdravstva. Problemov se je nakopičilo toliko, da je bilo treba o njih spregovoriti na revirski ravni in najti najustrenejšo rešitev.

ANKETA O IZOBRAŽEVANJU V NASLEDNJEM LETU

Pred nedavnim so med učenci trboveljskih oziroma zasavskih šol razpisali anketo o tem, kako se bodo po končanem šolanju v osnovnih šolah vključevali učenci v posamezne šole usmerjenega izobraževanja v naslednjem šolskem letu. Iz te ankete lahko povzamemo, da se jih je 41 odločilo za šolanje na RŠC za rudarstvo, približno enako tudi za kovinsko in elek-

tro stroko, 23 se jih je odloči-

lo za šolanje na naravoslovno-matematični šoli, 16 v gostinstvu itd. Glede na to, da je v Zasavju 499 učencev v osmih razredih, ki bodo prihodnje leto končali osnovno šolanje, je ostalo vprašanje, kam se bo vključila večina otrok. Od skupnega števila jih je izjavilo, da bi obiskovalo zasavske šole 33 % učencev, ostali pa bi obiskovali šole izven Zasavja. V teku je akcija, da bi se učenci iz zasavskih občin bolje vključevali v domače šole. Temu primerno pa je treba pripraviti tudi prometni režim za prevoze v šolo in iz šole.

POMANJKANJE PITNE VODE

Zaradi dolgotrajne suše je posebno v Trbovljah zadnja dva meseca zelo primanjkovalo pitne vode. To se ni odražalo le v pomanjkanju vode v gospodinjstvih, pač pa tudi v industriji. Komunala Trbovlje je bila prisiljena uvesti strog režim pri dobavah pitne vode za posamezna področja.

Posebno trda je predla Tovarni polprevodnikov Iskra. Tu bi se proizvodnja kmalu ustavila, če ne bi priskočili na pomoč z dovažanjem pitne vode z avto-cisternami. V tej tovarni porabijo dnevno do 260 m³ vode, kar terja njihova tehnologija.

Prav letos je posebno ostro vprašanje uporabe pitne vode v industriji. Po svetu pitno vodo uporabljajo z recikliranjem tudi do desetkrat predno odteče v kanal. Pri nas, seveda, tega nismo vajeni. Industrija pa bi pač pristopila k uporabi drugih vrst vode, prav tako čiste, ki pa ni primerna za uporabo v gospodinjstvih.

NAJAKTUALNEJŠE NALOGE SKUPNOSTI REVIRSKIH OBČIN

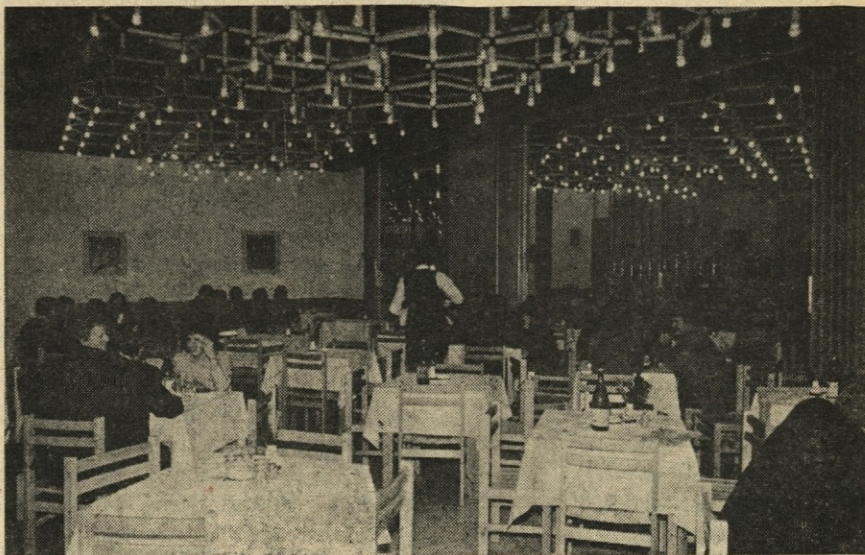
Skupnost revirskih občin, ki ima svoj sedež na Leninovem

trgu 4, v zgradbi Skupščine občine Trbovlje, je pripravila za naslednje leto program svojega dela. Ta vsebuje dolgoročni program stabilizacije pa ne gre le za program stabilizacije na vseh ravneh, predvsem v proizvodnji in varčevanje pač pa v smeri povečanja proizvodnje, izboljšanje produktivnosti, povečanje izvoza, zmanjševanje stroškov, uporabo domačih vrst materiala itd.

Posebno žgoče je vprašanje usmerjenega izobraževanja. Mnogo več pozornosti pa je treba posvečati predvsem tistim kadrom, ki jih bodo domača industrija in druge organizacije združenega dela potrebovale v naslednjih letih. Posebno poglavje pa govori tudi o pravočasni in zadostni oskrbi s kakovostnimi življenjskimi oziroma živilskimi proizvodi. Zato bo poseben poudarek na razvoju kmetijstva in povezovanju z drugimi kmetijskimi organizacijami. Nadaljnji problem je vprašanje zdravstvenega varstva in organizacije zdravstvene službe v revirskih občinah. Tudi tokrat pa ni mogoče mimo zasavske ceste. Zasavje pomeni v slovenskem prometnem prostoru pravi otok, saj gredo vse pomembnejše cestne povezave mimo njega. V pripravi so enotna izhodišča za nadaljnje reševanje te problematike na republiških ravneh.

LIKOVNI SEKCIJI DOLIK IN RELIK — POBRATENI

V petek, 2. decembra tega leta, je pripravila likovna sekcija RELIK Trbovlje ob svojem 20-letnem jubileju likovno popoldne v predavalnici Delavskega doma. Tu sta številnim navzočim govorila o slovenski likovni umetnosti v sedanjem trenutku dr. Cene Avguštin in o likovni dejavnosti v revirjih Franc Kopitar, ak. slikar. Sledila je slavnostna seja RELIK, na kateri so sodelovali tudi številni predstavniki likovne sek-

Dne 25. novembra 1983 v popoldanskih urah so odprli v Hrastniku, na Logu nov hotel B kategorije »Jelka«. Pogled v restavracijske prostore.

Foto: B. Klančar

cije DOLIK z Jesenic. Ob tej priliki sta podpisali obe sekciji listino o pobratenu, na temelju dosedanjega dolgoletnega sodelovanja. Listina vsebuje vrsto določil za skupno sodelovanje tudi v bodoče.

KRŠKO — ODLOŽITEV REORGANIZACIJE OSNOVNIH ŠOL

Občinski komite za družbene dejavnosti je skupno z Izvršnim svetom občine Krško ugotovil da je komisija za pripravo nove samoupravne organiziranosti osnovnih šol v občini Krško izdelala ob strokovni pomoči Inštituta za organizacijo, ekonomiko in tržne raziskave pri Gospodarski zbornici Slovenije potrebne dokumente, o katerih je tekla javna razprava do marca tega leta. Na temelju stališč družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov šol je komisija ocenila, da po vsej verjetnosti referendum ne bi bil pozitiven, zato je v skladu s sklepom občinske izobraževalne skupnosti predlagala, da se postopek za novo samoupravno organiziranost za nekaj časa odloži. Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter Centralni komite ZKS sta sprejela

stališče, da ni ustrezno združevati osnovnih šol v enovito delovno organizacijo.

Izvršni svet občine Krško je predlagal, da naj šole trenutno uresničujejo naslednje oblike povezovanja in dela: enotno kadrovsko načrtovanje in povezovanje v skladu z rezultati dela posameznikov in šole, usklajevanje šolskih okolišev strokovno povezovanje v strokovnih aktivih učiteljev in ravnateljev, dodatno izobraževanje učiteljev, druge oblike, ki zagotavljajo boljšo kakovost in uspešnost dela ter približno enake pogoje za vse učence in učitelje v občini, združevanje amortizacijskih in rezervniht sredstev vseh osnovnih šol v občini itd.

SOLIDARNOSTNA AKCIJA ZA BIZELJSKO

Zveza sindikatov — občinski svet Krško je skupno z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami organiziral solidarnostno akcijo za pomoč Bizeljski. Skupno so zbrali, po podatkih sredi novembra, 3.538.350,00 din. Od te vsote so člani kolektiva Rudnika Senovo prispevali 227.967,75 din. Ostali znesek so prispevali delavci iz drugih ko-

lektivo v širšega območja občine Krško.

KRVODAJALSKA AKCIJA

Tudi v Senovem so se pridružili tradicionalni krvodajalski akcij, ki jo organizirajo na območju Krškega. Ob tej priliki so se zopet izkazali predvsem tudi delavci Rudnika Senovo. »Rudarji so sploh nekaj posebnega...!« jih je navdušeno pozdravila Marta Bosina, tajnica občinskega odbora Rdečega križa Krško.

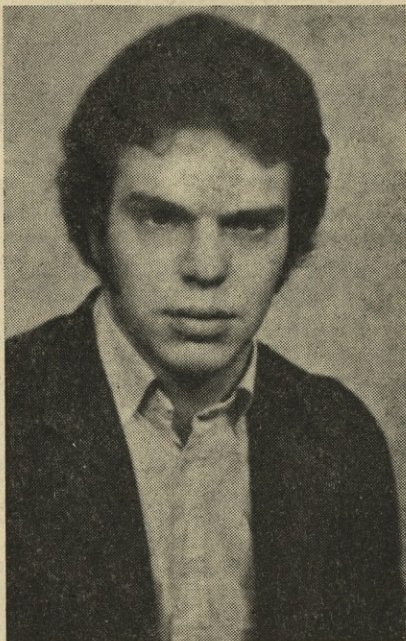
SINDIKALNA POLITIČNA ŠOLA

2 decembra se je v Hrastniku pričela sindikalna politična šola, ki jo obiskuje 40 slušateljev iz Osnovnih organizacij ZSS iz vseh zasavskih občin. Predavanja so ob petkih in sobotah in bodo končana 6. januarja 1984. Slušatelji se podrobneje seznanjajo z delom in nalogami Zveze sindikatov, dotaknili pa so se tudi drugih problemov. Šola sta organizirala Medobčinski svet ZSS revirskih občin in Revirska delavska univerza.

RUDIS V ALŽIRIJI

RUDIS iz Trbovelj gradi v Alžiriji dve tovarni za proizvodnjo čevljev in predelavo usnja. V okvir inženiringa za novi tovarni pa sodi tudi strokovno usposabljanje alžirskih delavcev, ko so ga opravili na kranjski šoli. Delo v prvi tovarni naj bi steklo že prihodnji mesec, v drugi pa aprila 1984. RUDIS si je z dosedanjim svojim dobrim delom pri prvih dveh tovarnah pridobil v Alžiriji naročilo še za tretjo tovarno obutve. (tl)

Tovarišu Dragotu v spomin

Drago Teršek

Sredi najlepših mladostnih let, star komaj 25 let, nas je zapustil član kolektiva ZPT, mladinec tovariš Drago TERŠEK. Pred dobrim letom dni se je zaposlil v temeljni organizaciji premogovnik Hrastnik. Kot že izkušen mladinec in brigadir se je takoj vključil v delo mladinske organizacije rudnika Hrastnik. Izkušnje, ki si jih je pridobil v zveznih in republiških mladinskih delovnih brigadah, je uspešno prenašal na ostale mlade delavce. Tako si je med njimi pridobil veliko zaupanje in so ga takoj vključili v delo mladinske organizacije. Že pred služenjem vojaškega roka se je poskušal uveljaviti v nekaterih drugih organizacijah združenega dela, vendar se je nazadnje, tako kot njegov oče, odločil za težak, vendar časten rudarski poklic. Ko pa se je že ravno privadil na delo v jami, in si kot rudar učnik pridobil prve izkušnje, ga je zanj usodnega dne, 29. 10. 1983, kruta narava iztrgala iz naše

sredine. Nenaden vdor vode in spremljajočega blata brez predhodnega znaka v Vzhodnem Talnem skladu jame Hrastnik je bil tako silovit, da je bil samo delček sekunde dovolj, da je ostal vklečen v blatni gmoti. Kljub takojšnji intervenciji ter veliki požrtvovalnosti reševalcev in strokovnih delavcev rudnika Hrastnik in ZPT mu niso mogli več rešiti življenja.

V velikem številu sodelavcev in mladine Hrastnika smo ga z vsemi rudarskimi častmi 3. novembra pokopali na dolsko pokopališče in se od njega poslovili z zadnjim rudarskim pozdravom.

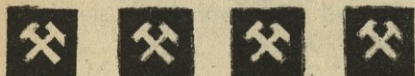
Janko Šmit

ZAHVALA

Skoraj dva meseca je minilo, odkar smo se morali posloviti od ljubljene sina Dragota Terška. Ob tako hudem udarcu smo komaj doumeli, kaj se je zgodilo. Tolažilna je misel, da v nesreči nismo bili sami. Vemo, da večji napor, kot ko jih vložili hrastniški reševalci in ostali, ki so pomagali pri reševanju, niso možni. Zato vsem naša iskrena hvala.

Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so našega Dragota tako številno spremljali na zadnji poti ter godbi, pevcem in govorniku. Zahvaljujemo se za vence in cvetje in za tiho sočustvovanje.

Marija in Karel Teršek s sorodniki

Utrinki z izleta

PO DOLENJSKI IN
BELI KRAJINI

Ko stopim čez prag, me sprejme mrzlo jesensko jutro. Trboveljska dolina je zavita v čad in sivo meglo.

Zbiramo se na Trgu revolucije pred rudniškim gasilskim domom. Mraz nam neusmiljeno prodira skozi jesenske plašče in vetrovke. Nestrpno se oziramo naokoli kdaj, in s katere strani bosta pripeljala avtobusa. Ura teče s svojim neusmiljenim tempom naprej in kot nalašč avtobusov od nikoder.

Na Trgu revolucije je prava gneča, kot da bi se hoteli Trboveljčani preseliti. Brnenje avtobusov, gneča, nervoza kdaj in od kod bo pripeljal avtobus.

Sindikalni izleti. Ni kaj. Vsi hočejo trenutek oddiha, razvedrila. Predvsem pa nekaj videti, doživeti.

Vse hiti. Ta je naš! Ta je naš!

Zopet pogledam na uro. Petnajst minut čez šest, avtobusov pa še ni.

Kaj če je nastal kakšen nesporazum? Mogoče tehnične težave? Vse to mi roji po glavi. Vsi se oziramo naokoli. V hrupu in izpušnih plinih se le prikažeta avtobusa. Šoferja sta rahlo nagnjena skozi okna in kličeta Premogovnik Trbovlje. Na obrazih čakajočih je videti nasmeške in občutek zadovoljstva. Sedaj je odhod. Tako težko pričakovani odhod.

V hipu smo vsi na avtobusih. Tišina. Imam občutek, da smo vsi rahlo utrujeni. Toda to prav gotovo nismo. Pričakovanje kam, kje in kako bo, se prepleta v mislih.

Avtobusna motorja monotono brnita proti Slačniku in Zagorju. Dolina in zasavski hribi hitijo mimo nas, kot bi se za ta dan hoteli posloviti. Tišina. Glasba iz radia nam krajša minute. Poročila. Vsi jih napeto poslušamo kot da je nekaj pomembnega.

Peljemo se za Savo proti Litiji in že nas pozdravi prijazna vasica Šmartno z lepo gotsko cerkvijo in strnjnimi hišami, kot da so si vse v sorodu.

Naenkrat zapeljemo na makadamsko cesto proti Bogenšperku. Avtobusna kolesa nekoliko bolj zaropotajo pod debelim gramozom in prebudijo dremajoče in nostalgčne po-

glede. Tu in tam se sliši kakšna pripomba, obarvana s humorjem. Sonce, ki je že visoko, je storilo svoje. Prineslo je razpoloženje in up, da nas čaka čudovit jesenski dan. Prijetno sije skozi šipe. Smo kot martinčki v zgodnji spomladi.

Bogenšperk! Čudovit grad iz pravljič trde zgodovine in resničnosti. Nehote se spomniš svoje mladosti, bratov Grimm in njihovih pripovedk. Čas in leta bežijo, spomini ostanejo. Zamahnem z roko, bilo je nekoč!

Če bi se peljali mimo kasneje, bi gotovo srečevali s cvetjem okrašene avtomobile. V njih mlade zakonske pare, ki so si naredili zakonski jarem. Ohcet, grad Bogenšperk, vse to je lahko pravljičica, in resnično življenje. Jesen je prisotna na vsakem koraku. Zlatorumene krošnje dreves dajejo občutek toplote. Sadna drevesa se šibijo pod težo sadov. Na njivah obilo poljskih pridelkov. Vse to je delo narave in pridnih kmečkih rok.

Tukaj rastejo gobe! Tukaj sem bil lansko leto! Tam je ta in ta doma! Prav na tistem hribu se je rodil moj oče!

Zanimivi pogovori. Treba jim je samo prisluhniti.

Radohova vas. Tudi tukaj smo že bili. Tu je prav prijetna oštarija.

Saj res, smo že na Dolenjskem. Sonce vse bolj greje. Smeh, klepet se sliši z zadnjih sedežev. Vzduš

je se stopnjuje. Nekateri si odvežejo kravate.

Peljemo skozi Muljavo. Kdo se je pa tukaj rodil, slišim vprašanje. Josip Jurčič vendar, to mora vedeti vsak Slovenec. Josip Jurčič, Deseti brat, Domen, njegova dela, Krjavelj vse je združeno v celoto. Zdi se mi, da brez Muljave bi ne bilo Jurčiča in brez Jurčiča ne Muljave. Ne bilo bi hudica, ki ga je Krjavelj presekala na pol.

Torej nasvidenje Muljava!

Lepa asfaltirana cesta nas pelje naprej. Skoraj bi pozabil, dober dan Dolenjska. To bi moral reči že prej, vendar so me lepote preveč prevzele.

Pojavi se krajevna tabla Žuženberk. Približno v osrčju Dolenjske smo.

Počutim se dolžnega, da se zopet povrnem v zgodovino. Žuženberk, zibelka partizanstva. Mnogo vas je, ki ste izgubili življenje v drugi svetovni vojni. Spomenik, ki je postavljen na bližnjem griču priča o vas. Grenak spomin na preteklost in opomin prihodnosti.

Nekje z dna duše mi prihaja misel: Hvala vam očetje, da dvignili ste pest, ko v usodne krče narod moj je bil zaklet.

Čutiti je škripanje zavor. Ustavljamo se prav v sredini prijaznega kraja Žuženberk. Avtobusa sta v hipu prazna. Čaka nas zajtrk.

Sindikat premogovnika Trbovlje je pripravil 17. oktobra t.l. skupinski izlet svojih članov v Kočevski rog, v Bazo 20.

Foto: M. Gosak

Vstopimo v urejeno gostišče. Vse je lepo pripravljeno, aranžirano prepleteno z melodično dolensko govorico in prijaznim birtom. Diši po obari in kavi. Težko smo jo pričakovali. Obara in kava izginjata s krožnikov. Preveva nas občutek zadovoljstva. Malo bi še posedeli, da poskusimo letošnji mošt. Prav, če smo že tukaj, pa ga poskusimo!

Prijetno dišeč po grozdju, nekoliko gost, a že z svojo močjo daje slutiti, da bi te kmalu spravil pod mizo. Zvrnemo ga nekaj litrov, malo še poklepeta. Kar težko se je posloviti.

Razpoloženi in okrepčani si zopet zaželimo naprej za novimi dožitji. Levo in desno temni gozdovi, ki te pomirijo. Nekje na dnu doline se vije kot smaragd zelena Krka. Kako je spokojna in umirjena. Tu in tam kakšen ribič namaka trnk. Prav takrat se sliši iz radia melodija: Na Krki sem ribce lovil! Vse se zlija v celoto. Ljudje, pokrajina, razpoloženje, glasba, zgodovina. Vse je en sam mozaik.

Že smo na novem križišču. Kažipot. Baza 20, 11 km. Motorji zahropejo, kajti makadamska cesta se precej dviga v hrib. Nekoč je ni bilo. Bila je le kolovozna pot. Prav tu so se dogajali mnogokrat dramatični trenutki med NOB.

Mihael Gosak
(nadaljevanje sledi)

POSVETOVANJA, SIMPOZIJI, KONFERENCE...

Energoinvest — Varnost, Tovarna elektromotorjev in elektro opreme Zagorje ob Savi, je organizirala 14. decembra tega leta dopoldan pri Vidergarju v Kandršah pri Zagorju posvetovanje o izboljšanju sodelovanja, kvalitete, razširitve programa in nadomestitve uvoza elektro opreme v proti eksplozijski zaščiti za potrebe rudarstva.

V uvodnem delu so predstavniki tovarne navzoče seznanili s proizvodnim programom tovarne, nadaljevali pa so z razpravami o elektromotorjih v rudarstvu, problematiki ventilacije in kontroli ventilacije, informirani so bili o elektronskih

kontrolnih komponentah, ekonomski upravičenosti posamezne kompenzacije elektro motornih pogonov v rudarstvu, na koncu pa je bil govor tudi o dilemah pri avtomatizaciji kontinuiranega transporta v rudarstvu. Sledil je prost razgovor, v katerem so navzoči izmenjali številne probleme in izkušnje, ki se nanašajo na proti eksplozijsko zaščito v rudarstvu.

NATEČAJ ZA NAKUP STANOVANJ

Stanovanjska skupnost občine Trbovlje je koncem novembra tega leta razpisala javni natečaj za kreditiranje nakupov stanovanj v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji občine Trbovlje oz. na področju občine, kjer ima prosilec kredita sedež enote. Razpisana vsota znaša 9 milijonov din ob upoštevanju predračunske vrednosti cene 35.000 din za kvadratni meter stanovanjske površine.

Natečaj velja za vse organizacije združenega dela in delovne skupnosti, ki imajo sedež na področju Trbovelj in so podpisale samoupravni sporazum o temeljih plana Stanovanjske skupnosti za to srednjeročno obdobje, ne glede na to, kje imajo sedež njihove enote, ki združujejo sredstva za vzajemnost v dogovorjenem roku in obsegu, ki začasno niso sposobne oblikovati dovolj sredstev v skladu skupne porabe za načrtovanje obsega stanovanjske graditve in niso sposobne združevati sredstev vzajemnosti in jim stanovanjska skupnost začasno, deloma ali v celoti odloži obveznosti plačila obračunanega prispevka vzajemnosti, vendar lahko dokažejo z drugimi viri kreditno sposobnost.

Razpis vsebuje še vrsto drugih pogojev za najemnike posojil. Rok vračila kredita je deset let, obrestna mera pa znaša 5 % letno. Interesenti vložijo vlogo do 30. 12. 1983 na Ljubljansko banko — Temeljno banko Zasavje. Rešili jih bodo do 28. 2. 1984. Podrobnejša pojasnila daje strokovno tehnična služba SIS občine Trbovlje — finančno računovodski sektor.

IZPOSOJENI TRENUTKI RESNICE

Kdor hoče poboljšati človeštvo, naj začne pri sebi.

Garborg

Kdor nikoli ne začne, ne more nikoli končati.

Neručič

Del ljudi dela in ne misli, drugi del pa misli in ne dela.

Foscalo

Kdor se boji umazati roke, naj se ne ukvarja s politikom.

Lenin

Skoraj vedno se dolgočasimo z ljudmi, s katerimi se ne bi smeli dolgočasiti.

La Rochefontaine

Nikoli ne mislim na prihodnost. Še prekmalu bo prišla.

Einstein

Najkrajše zmote so vedno najboljše.

Moliere

Kaj je mladost? Sanje. Kaj je ljubezen? Vsebinska sanj.

Kierkegaard

Živeti za druge ni samo zakon dolžnosti, ampak tudi zakon sreče.

Comte

Čim lepše je cvetje, tem prej se ospe.

Mencinger

Naša dobra dejanja so pogosto bolj nejasna od naših grehov.

Ayrne

Diplomacija: Hvala bogu, pogodba je sklenjena, sedaj moramo najti možnost, da jo kršimo.

Čapek

Športno tekmovanje v počastitev dneva republike

Mladinci SOZD REK EK smo 40-letnico dneva republike počastili s športnim tekmovanjem, in to v štirih panogah: mali nogomet, šah, streljanje in namizni tenis.

Mladinci iz OO ZSMS TOZD PT smo bili zadolženi organizirati mali nogomet. Turnir smo odigrali v nedeljo 23. 10. 1983 ob 9. uri na igrišču NK Rudar.

Prijavljenih je bilo osemnajst ekip, od katerih se je turnirja udeležilo samo deset ekip: RGD Velenje, Separacija Trbovlje, Premogovnik Trbovlje I. in II. ekipa, DO TET, DO IMD in RŠC Zagorje I, II, III, IV. ekipe.

Na samem prireditvenem prostoru so bila podeljena priznanja. Prvo mesto je dosegla ekipa: Premogovnik Trbovlje I., drugo mesto RŠC Zagorje I., tretje mesto RGD Velenje.

Vsem nastopajočim se zahvaljuje in pozivamo vse ostale ekipe: RESD Zagorje, Laško, Kanižarica, Senovo, DS ASO, TSO, ZPT, Separacija Zagorje, Premogovnik

Hrastnik in Premogovnik Kotredež ter ostale OO ZSMS, ki se niso prijavile za tekmovanje, da se ga udeležijo v naslednjem letu 1984.

Bojan Škrlep

NAŠA TELOVADNICA

Naša telovadnica je prava revščina, pravi primer zapuščenega objekta, ob katerem lahko ulični pes mirne duše dvigne svojo zadnjo tačko. Kaj pa to pomeni, pa najbrž vsi dobro veste. Naš objekt pa le ni za vse tako slab. Za ljubitelje malih živali prav gotovo ne, saj so imeli v njem razstavo.

Pozimi je telovadnica zelo mrzla, tako da smo učenci prisiljeni telovaditi, da se ne spremenimo v nekaj nepremičnega. V njej lahko igramo le košarko. Pri košarki moraš biti zelo natančen, posebno pri metih na koš, da ti nazaj poleg žoge ne prileti še kakšen del table. Če se žoga preveč odbije, moraš imeti srečo, da ti na glavo ne pade kakšen del stropnih ali stenskih luči, kolikor jih telovadnica premore. Previdno moramo dvigovati tudi noge, kajti tla so zelo valovita kot razburkano morje. Sreča pa je, da imamo

blizu zdravstveni dom. Čeprav je v telovadnici za prst debela plast prahu, kljub temu telovadimo le na svežem zraku, ker so okna slabo tesnjena, nekatera pa sploh niso zastekljena. A to je dobro, tako je telovadnica vsaj dovolj svetla, ker okna še niso bila umita.

V osnovni šoli smo vsi učenci radi telovadili. Ure telesne vzgoje smo imeli v urejenih telovadnih prostorih. Preoblekli smo se v prijetno toplih, a kar je najpomembnejše, čistih garderobah. Tu pa moramo pred vrati, to velja predvsem za dekleta, globoko zajeti zrak, da preživimo tistih pet minut, ko se preoblečemo. Če bi se dalo hitreje spraviti ven, bi bile najbrž bolj ve-sele, a se ne da, ker porabimo čas za iskanje čistega prostora, kjer bi lahko odložile svojo garderobo. Vse te slabe strani naše telovadnice pa nam jemljejo veselje do telovadbe. Da pa ne bodo v tem opisu same slabosti, naj povem še kaj dobrega. To pa je naša tovarišica, ki poučuje telesno vzgojo. Ona se trudi, da bi nam čim bolj prilagodila telovadbo. Omogočila nam je, da imamo sedaj, ko je zima, telovadbo v kegljišču. Za to smo ji vsi zelo hvaležni. V stavbi, ki naj bi bila za nas telovadnica, bi lahko res postali nepremični možje.

Upam, da ni bilo tole preveč kritično, saj Levstikov izrek pravi: »Naj živi kritika. Kritika naj ne podira, ampak gradi.«

Marjeta Glas
2. a SR — RŠC

Prve tri ekipe, ki so se udeležile tekmovanja v malem nogometu dne 23. oktobra 1983 v okviru športnih iger mladih v SOZD REK EK. Te igre so pripravili ob letošnjem dnevu republike.

Foto: B. Škrlep

Telovadni dvoboj

TRBOVLJE —
DUNAJ

Dne 2. oktobra 1983 je gostovala na Dunaju gimnastična ekipa TVD Partizan Trbovlje. V mnogoboju so se pomerili z orodnimi telovadci Union Donaufeld — Dunaj. Vrsta Trboveljčanov je bila okrepljena s telovadci iz Brežic, vodil pa jo je Ivan Glavač, to je moško

vrsto, medtem ko je vodil žensko vrsto, ki je bila iz Brežic Jože Senica.

Telovadni dvoboj je vseboval tekmovalne točke v naslednjih disciplinah:

- moški: bradlja, konj, krogi, drog, parter, preskok;
- ženska vrsta pa: gred, parter, dvovišinska bradlja, preskok.

Rezultati so bili naslednji:

— zmagala je moška vrsta Trbovelj in ženska ekipa iz Brežic,

— na posameznih orodjih pa so dosegli:

I. mesto skupno, Ivo Šošarič,

II. mesto—skupno, Roman Vodeb,

III. mesto—skupno Drago Šošarič.

Peter Žibret se je posebno dobro izkazal na tem dvoboju.

Ženske pa so dosegle naslednje rezultate:

I. mesto—skupno, Zdenka Senica,

II. mesto—skupno, članica iz Brežic,

III. mesto skupno članica iz Brežic.

Obe ekipi, moška in ženska, sta osvojili pokal in medalje v konkurenci posameznikov. Domači organizatorji so se zelo dobro izkazali tudi kot gostitelji. Razkazali so jim svoj telovadni oziroma športni dom in razne turistične zanimivosti na Dunaju. Trboveljsko ekipo je vodil Rudi Kreže. Predstavniki obeh strani so se dogovorili, da se bodo prijateljska srečanja orodnih telovadcev — moških in ženskih ekip razširila tudi na Brežice. Tako bo naslednje srečanje dvoboja med Unionom ter Zaslavjem oziroma Posavjem v Brežicah leta 1984.

Srečanje je potekalo v športnem duhu in na prijateljski ravni. To je bilo že tretje medsebojno srečanje. Lansko leto je bilo v Trbovljah, in organizatorji računajo, da se bo z leti še nadaljevalo.

Ali bo politika cen

V LETU 1984 SPREMENILA POLOŽAJ ENERGETIKE?

Slab poslovni rezultat energetike se odraža tudi v našem REK. V letu 1984 bo relativno najslabši v zadnjih treh letih. To je posledica odnosa družbe do cene energije. Po prvih ocenah bo v slovenskem elektrogospodarstvu in premogovništvu skupna izguba cca 6 milijard din, od tega v našem REK cca 1 milijardo.

Ekonomska politika Jugoslavije za leto 1984 pa predvideva bistvene premike na tem področju. Že v decembru, ali najkasneje v januarju, naj bi se realiziral paket »odpravljanje najrazličnejših disparitet cen med panogami«. V ta paket je vključeno takojšnje povečanje elekt. energije za 50-%, premoga za 30 % ter povečanje cen črne metalurgije, svinca, cinka, stanarin in železniškega transporta. Ker gre za velike premike akumulacije med panogami, je ta odločitev naletela na velike odpore pri vseh tistih, ki morajo s premiki cen zaostati zaradi uskladit-

ve razmerja cen. Predvsem pa je nastal problem med »republiškimi ekonomijami«, saj posamezne republike in pokrajine preštevajo, kaj pri premikih cen pridobijo in kaj izgubijo. Treba je še povedati, da je taka opredelitev nedvoumno nakazana v stabilizacijskem programu, za energetiko pa v separatu energetike. Seja sveta Zvezne skupnosti za cene je bila že tretjič prestavljena, ker ni moglo priti do uskladitev.

Pobemben premik od osnovne politike do energetike je okrog sprejetja dokumenta »dogovor o dolgoročni politiki cen energije«. Najosnovnejše izhodišče je to, da so svetovne cene energije edino merilo za oblikovanje cen na domačem tržišču. Po stanju tečaja dinarja v decembru in po stanju cen el. energije in premoga v evropskih državah lahko ugotovimo, da je domača cena obeh vrst energije več kot za polovico nižja kot v inozemstvu. Ob tem obstajajo še težnje, da se cena el. energije na pragu prenosa izravna za vse republike. Enaka težnja obstoja za premog, pri katerem naj bi se cena po GJ tudi izravnala po vseh republikah. Glede na to, da so proizvodni stroški po republikah in po posameznih proizvajalcih iz-

Elektarne v Jugoslaviji.

redno različni, bi prišlo v tem primeru do zelo različnega gospodarskega položaja posameznih rudnikov in el. gospodarstev. Dejstvo pa je, da bi lahko poslovali najmanj na nivoju enostavne reprodukcije tudi rudniki z najtežjimi pogoji kot tudi elektrogospodarstvo Slovenije, ki ima manj ugodno strukturo proizvodnje el. energije.

Dogovor o dolgoročni politiki cen prinaša za nas pozitiven rezultat le pod pogojem, da se pri vsakokratnem premiku cen v prvi vrsti upošteva gospodarski položaj posameznega proizvajalca. Slovenska delegacija bo pristala na sprejem takega dokumenta pod določenim pogojem. Dosedanja ocena pa je, da bo s sprejetjem dokumenta veliko težav, ker so interesi posameznih republik precej navzkrižni.

V decembru je bil dan v razpravi tudi prvi osnutek »Zakon o sistemu cen in sistemu družbene kontrole cen«. Ta zakon pomeni popolno spremembo sedanjega sistema oblikovanja in kontrole cen. S tem, da je kot edini in glavni kriterij za oblikovanje cen na našem tržišču svetovna cena proizvoda, bomo prenesli na naše tržišče razmerje med cenami, ki vlada na evropskih tržiščih. To pomeni zelo velike premike v razmerju cen med posameznimi panogami in energetika po tem kriteriju več kot podvoji svoje cene razen nafte in naftnih derivatov, pri katerih se že sedaj oblikujejo cene po kriteriju svetovnih cen. Pristojnost za odrejanje cen el. energije in premoga bi ostala po republikah z obveznim medrepubliškimi usklajevanjem.

J. Koritnik

O NAŠIH KRIŽANKAH

V glasilu Srečno objavljamo slikovno križanko že več kot deset let. V tem času smo vsekakor spremljali odziv reševalcev (poslovne rešitve, pa tudi ustne pohvale in graje), vendar do sedaj nismo objavljali niti komentarjev niti kakršnihkoli drugačnih ugank, ker Srečno pač ni ugankarska revija. Mogoče pa ni odveč, če danes na hitro preletimo,

zakaj, kako, kdaj in kakšna ugankarska stran v našem glasilu.

Kot je verjetno poznano, obstaja veliko vrst ugank, od katerih se je poleg anagrama v svetu in pri nas najbolj razširila križanka. Tudi teh je spet več vrst z različnimi podvariantami: navadne, zlogovne, koordinatne, italijanske, slikovne itd. Izmed vseh smo se odločili za slikovno ali skandinavsko, ker smotno izkorišča prostor, gesla pa so tik ob pojmu in jih zato ni treba iskati; tako je za širok krog reševalcev najbolj primerna.

Glede sestavljanja križank veljajo v slovenski enigmatiki zelo stroga pravila, ki jih v drugih jezikih le deloma ali sploh ne upoštevajo. Treba se je namreč držati načel, da mora biti vsak pojem samostalni v imenovalniku edine (z redkimi izjemami), da ni dovoljena beseda z eno samo črko, da se ne uporabljajo narečne besede, pomanjševalnice ipd. Vsako križanko je mogoče ovrednotiti s povprečno dolžino besed (za skandinavke velja približno pet črk); pri tem izračunu pa nikakor ni pomembna le dolžina, temveč tudi kakovost besed, črkovnih skupin in črk. Besede ananas, banana ipd. imajo naprimer dosti manjšo enigmatično vrednost kot besede čmrlj, vzdržljivost ipd. Naše križanke ustrezajo vsem tem načelom, poleg tega pa še skušajo z nekaj gesli obeležiti praznik, ob katerem izidejo.

Z reševanjem pa je takole: menimo, da začne reševati križanko večina bralcev. Za nekatere od teh se reševanje hitro konča, ker pač niso dovolj vešč (reševanje ugank ne zahteva le dosti znanja, ampak tudi obilo vaje).

Tej vrsti reševalcev lahko le ponovimo staro resnico, da je pač vsak začetek težak. Druga vrsta reševalcev vrže puško v koruzo, ko jim manjka le še nekaj gesel ali črk. Le tem naj povemo, da je težavnost križanke zanje ravno pravšnja in da ni greh pobrskati po leksikonu, saj konec koncev ugank niso le za zabavo. Spet drugi pa križanko rešijo in, če se jim zdi prelahko, naj pomislijo na ostale. Tako pride v uredništvo tja do 50 rešitev in večina jih je približno dve tretjini pravilnih.

Vsekakor je stik z bralci zaželen. V primeru kakršnihkoli predlogov, pripomb, nejasnosti ipd. pišite na uredništvo in skušali bomo odgovoriti in po možnosti predloge upoštevati. Hvaležni bomo za vsako dobronamerno kritiko.

Vilhelm KOVAČ

ŽREB JE ODLOČIL

Uredništvo našega glasila je prejelo do vključno 12. decembra 1983 za nagradno križanko ob 29. novembru — dnevu republike, objavljeno v številki 11/83, skupno 14 rešitev.

Reševalcem, ki so pravilno rešili križanko, podeljuje uredništvo tri knjižne nagrade, ki jih prejmejo:

1. nagrado: Marko Anžič, Kidričeva 2/a, Zagorje ob Savi;

2. nagrado: Milena Izgoršek, DO IMD DS SS, Trbovlje;

3. nagrado: Mira Černe, Ulica španskih borcev, Trbovlje.

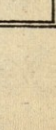
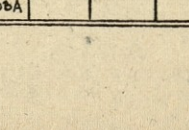
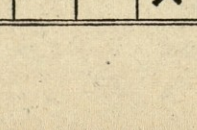
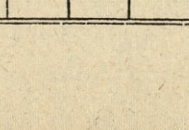
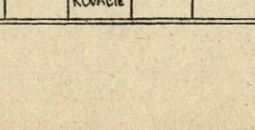
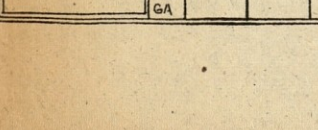
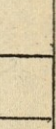
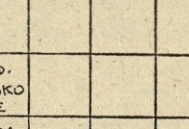
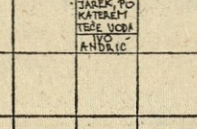
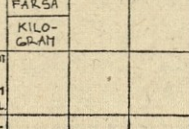
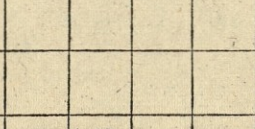
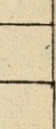
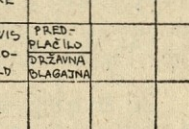
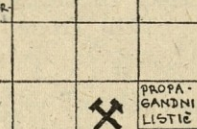
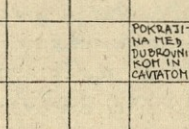
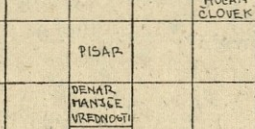
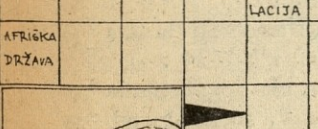
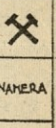
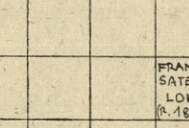
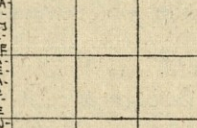
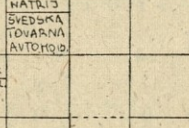
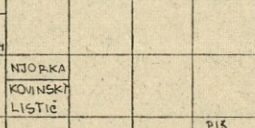
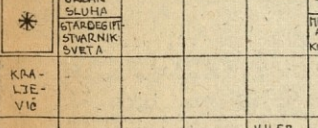
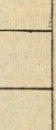
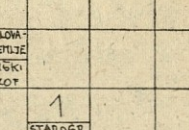
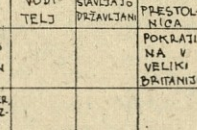
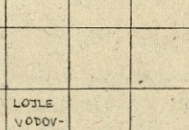
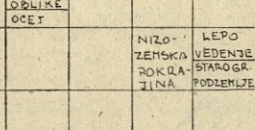
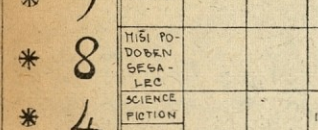
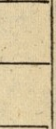
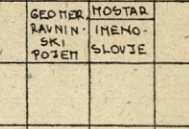
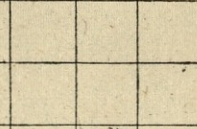
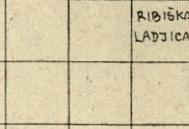
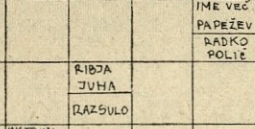
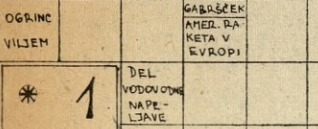
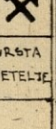
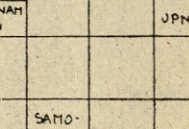
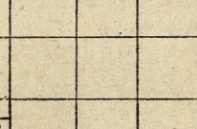
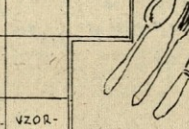
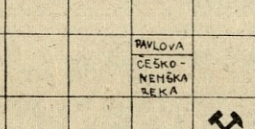
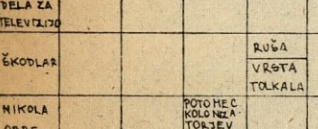
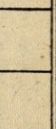
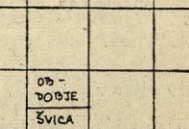
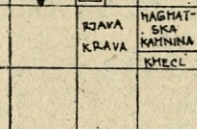
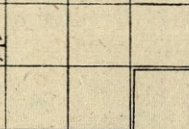
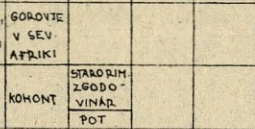
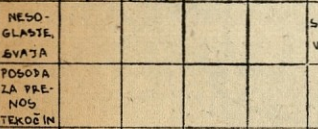
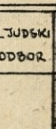
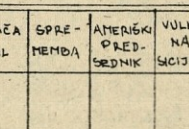
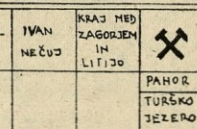
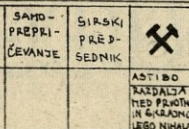
Vsem trem nagrajencem čestitamo. Knjižne nagrade bomo poslali po pošti.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE IZ 11. ŠT.

Vodoravno:

SPIS, VOLAN, TRNEK, IRENA, RATKO, OKSID, AVESTA, LAKSATIV, TIR, ARETINO, VUGA, APO, PELE, AMAN, ŠB, ROB, NOVA JUGOSLAVIJA, ELVIRA, UNIVAC, IGALO, KAOS, STENJ, AS, MALI, ŽRTEV, DOCENT, ARIJA, AKNA, PROJEKTOR, ANT, KANAAN, AA, SINUS, DOLANC, ČJ, SLABOTNOST, COPATA, ABA, TOKOKROG, REGAL, SALAMA, KRAMA, ETOL, STRINA, KD, AKI, MARINKO, TL, IRAK, TJULENJ, ALVA, OGER, MANON, ATA, ANTIKLINALA, OMARA, ANTENA, CAEN, MED, VITANJE, RACIN, ŠOK, GI, ELONGACIJA, IVANA, VODIK, COL, AVKCIJA, EVAKUACIJA, IZPAH, MAREC, VEST, RAL, TUJKA, AH,

Novoletna nagradna križanka

NIL, PORTOS, ODA, RAROG, MASER, IROKEZ, LI, OBRITNI-CA, UK, KN, HABE, ANORAK, DLAN, ROKOMET, REGATA, AAR, IVO, ANA

Navpično:

ANUS, PAST, KIMOVEC, TO-LAR, PONT, RALO, DRAMILO, UDINE, OVIEDO, AK, ANATO-LIJA, OG, AVNOJ, BOK, KO-RAN, ZK, ORA, JAJCE, OKRA, NANGA PARBAT, PUC, EKST-RAKT, JAVA, ARKA, STRATEG, ANTINOMIJA, ECKHART, PRA-VILO, STONOGA, UTA, IC, HONDA, INTERES, RUS, LAN, JIM, GILA, SEKS, LIMA, STRE-ME, TRAJAN, CAR, KOTA, AGAR, ETAN, EA, ARIMAN, ARAVALI, GORJANCI, ELA, EMILIJA, CALI, NAIVEC, SU, TAJO, ANDOL, NAT, NAV, PEK, VIOLINA, TOP, SKLIC, NAVOR, ORKAN, LASTOVKA, AKER, KRI, LESKOŠEK, KATAR, ALEŠ, USTINOV, ANIS, BLAŽ, ANALI, INOVATOR, KO, NADAV, VO-RANC, ANTON, KOC, SOHO, TURISTKA, AMALGAM, DIR, KAMA, IGOR, ENAČBA, ELE-GIJA, EBEN, VABA, VANJA, RADIKAL, ZETA

NOVOLETNA NAGRADNA KRIŽANKA

Med reševalce s pravilnimi rešitva-mi nagradne križanke ob novem letu, objavljene v tej številki glasila Srečno, bomo razdelili tri knjižne nagrade. Izrezek iz časopisa z rešit-vami pošljite na naslov: SOZD REK Edvarda Kardelja, Uredniški odbor glasila Srečno, 61420 Trbov-lje, Trg revolucije 12.

Pri žrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki bodo prispele v uredništvo do 8. januarja 1984.

FUMOR

—Očka, kaj je pravzaprav biga-mist? želi vedeti Marko. —Sine, veš, to je mož, ki dvakrat naredi isto napako.

—Kakšna bo moja plača? vpraša začetnik nadzornika. —15000 za začetek, kasneje pa več. —Dobro, potem pridem pa kasneje.

—Tovariš Janez, pri nas v jami boste dobro plačani, če boste pošte-no in pridno delali. —Ja, ja, se mi je kar zdelo, da nekaj ne bo v redu.

—Francelj, moram ti povedati, da alkohol krajša življenje, pravi zdrav-nik. —Ja, prijatelj, to je pa čisto res. Kadar sem v gostilni, mi čas tako hitro mine.

—Jože, čemu bi se ti raje odpove-dal? Vinu ali ženskam? —Odvisno od letnika.

—Tovarišica, slecite se, prosim, reče zdravnik pacientki, ki je prišla na pregled. Ona vsa razburjena zavpije: —Bolna sem, vi pa mislite na zabavo! Adijo.

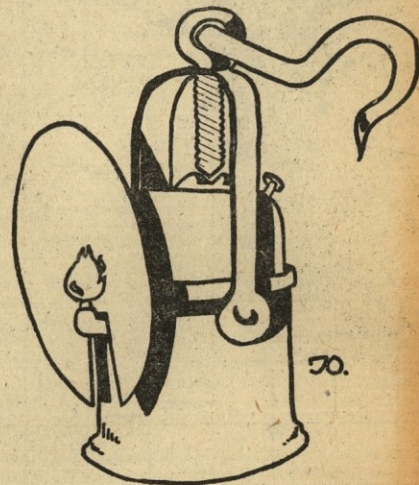
Muja so poslali iz jame v bolnišni-co, ker je dobil hud napad. Sestra mu pokaže sobo in pomaga pri sla-čenju. —Imaš pižamo, ga vpraša? —Mislim, da ne. Zdravnik je rekel, da imam vnetje slepiča.

Marinka Strniša

NAŠIM BRALCEM

Člane kolektiva vabimo, da sodelu-jejo z nami pri pisanju in objavlja-nju najrazličnejših prispevkov v na-šem skupnem glasilu Srečno. Vabilo velja za vse člane kolektiva kombi-nata REK EK, in to za sleherno številko, ki jo pripravljamo in izda-jamo.

Uredniški odbor glasila
Srečno

Glasilo Srečno izdaja SOZD Revir-ski energetske kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Družbeni organ glasila je časopisni svet — predsednik Albin Haupt-man.

Glasilo ureja uredniški odbor: Jože Kirič, Franc Žgalin, Slavi Guna, Boris Jesenšek, Štefan Štok, Vla-dimir Breznik, Stanko Drnovšek, Dragica Bregant, Janez Oberžan (odgovorni urednik), Tine Lenarčič (urednik).

Naklada 3400 izvodov.

Tisk KTL — TOZD TIKA Trbov-lje. Za člane kolektiva SOZD REK Edvarda Kardelja je časopis brez-plačen. Rokopisov, fotografij, skic, risb itd., ne vračamo.

Po mnenju republiškega sekretariata za Informacije, št. 421-1/74 z dne 9. 1. 1974, spada glasilo »Srečno« med proizvode iz 7. točke 1. od-stavka 36. člena zakona o obdavče-vanju proizvodov in storitev v pro-metu, za katere se ne plačuje temelj-nega davka od prometa proizvodov.